

Geconsolideerde Jaarrekening 2017

Inhoudsopgave

GECONSOLIDEERDE JAARREKENING 2017	2
1 JAARREKENING 2017	2
1.1 Geconsolideerde balans per 31 december 2017.....	2
1.2 Geconsolideerde resultatenrekening over 2017.....	3
1.3 Geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2017	4
1.4 Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	4
1.4.1 Algemeen.....	5
1.4.2 Waardering activa en passiva	8
1.4.3 Grondslagen van resultaatbepaling.....	14
1.4.4 Grondslagen van segmentering	17
1.5 Toelichting op de geconsolideerde balans	18
1.6 Geconsolideerd mutatieoverzicht materiële en financiële vaste activa	33
1.6.1 Mutatieoverzicht materiële vaste activa	33
1.6.2 Mutatieoverzicht financiële vaste activa	33
1.7 Overzicht langlopende schulden ultimo 2017 (Geconsolideerd)	34
1.8 Gesegmenteerde geconsolideerde resultatenrekening over 2017.....	37
1.9 Toelichting op de geconsolideerde resultatenrekening	38
ENKELVOUDIGE JAARREKENING 2017: STG. ZUYDERLAND MEDISCH CENTRUM	48
1 JAARREKENING 2017	51
1.1 Enkelvoudige balans per 31 december 2017	51
1.2 Enkelvoudige resultatenrekening over 2017	52
1.3 Enkelvoudig kasstroomoverzicht over 2017	53
1.4 Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	54
1.5 Toelichting op de enkelvoudige balans per 31 december 2017	55
1.6 Mutatieoverzicht materiële en financiële vaste activa	70
1.6.1 Mutatieoverzicht materiële vaste activa.....	70
1.6.2 Mutatieoverzicht financiële vaste activa	70
1.7 Overzicht langlopende schulden ultimo 2017.....	71
1.8 Toelichting op de enkelvoudige resultatenrekening	73
2 OVERIGE GEGEVENS.....	79
2.1 Statutaire regeling resultaatbestemming	79
2.2 Nevenvestigingen	79
3 CONTROLE VERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT	80

GECONSOLIDEERDE JAARREKENING 2017

1 JAARREKENING 2017

1.1 Geconsolideerde balans per 31 december 2017
(na resultaatbestemming)

	<u>Ref.</u>	<u>31-dec-17</u>	<u>31-dec-16</u>
		€	€
ACTIVA			
Vaste activa			
Materiële vaste activa	1	523.855.906	536.397.909
Financiële vaste activa	2	<u>6.096.607</u>	<u>7.029.744</u>
Totaal vaste activa		529.952.513	543.427.653
Vlottende activa			
Voorraden	3	7.394.193	7.887.639
Onderhanden werk uit hoofde van DBC's/ DBC-zorgproducten	4	10.996.533	10.001.809
Vorderingen uit hoofde van financieringstekort	5	747.789	558.008
Vorderingen en overlopende activa	6	116.236.441	114.647.733
Liquide middelen	7	<u>29.904.124</u>	<u>36.657.238</u>
Totaal vlottende activa		165.279.080	169.752.427
Totaal activa		<u><u>695.231.593</u></u>	<u><u>713.180.080</u></u>
PASSIVA			
Groepsvermogen			
Kapitaal		1.319.297	1.319.297
Bestemmingsfondsen		40.737.082	38.773.105
Algemene en overige reserves		<u>52.747.433</u>	<u>52.247.324</u>
Eigen Vermogen	8	94.803.812	92.339.726
Aandeel derden	9	2.034.353	2.040.741
Totaal Groepsvermogen		96.838.165	94.380.467
Voorzieningen	10	55.602.705	46.828.435
Langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)	11	393.653.064	425.394.573
Kortlopende schulden (ten hoogste 1 jaar)			
Schulden uit hoofde van financieringsoverschot	5	7.428	48.935
Kortlopende schulden en overlopende passiva	12	149.130.231	146.527.670
Totaal passiva		<u><u>695.231.593</u></u>	<u><u>713.180.080</u></u>

1.2 Geconsolideerde resultatenrekening over 2017

	<u>Ref.</u>	<u>2017</u> €	<u>2016</u> €
BEDRIJFSOPBRENGSTEN:			
Opbrengsten zorgprestaties	14	714.213.227	696.904.508
Subsidies	15	29.335.791	30.308.377
Overige bedrijfsopbrengsten	16	25.495.957	26.850.921
Som der bedrijfsopbrengsten		<u>769.044.975</u>	<u>754.063.806</u>
BEDRIJFSLASTEN:			
Personeelskosten	17	396.972.021	391.969.600
Afschrijvingen op materiële en financiële vaste activa	18	60.498.245	59.942.539
Honorariumkosten vrijgevestigde medisch specialisten	19	79.699.940	77.780.353
Overige bedrijfskosten	20	207.346.439	212.819.000
Som der bedrijfslasten		<u>744.516.645</u>	<u>742.511.492</u>
BEDRIJFSRESULTAAT		24.528.330	11.552.314
Financiële baten en lasten	21	-21.466.230	-22.666.560
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSUITOEFENING		<u>3.062.100</u>	<u>-11.114.246</u>
Vennootschapsbelasting	22	318.511	481.420
Aandeel van derden	23	-277.808	-348.544
RESULTAAT BOEKJAAR		<u><u>2.465.781</u></u>	<u><u>-11.944.210</u></u>
RESULTAATBESTEMMING			
<i>Het resultaat is als volgt verdeeld:</i>			
		<u>2017</u> €	<u>2016</u> €
Toevoeging / Onttrekking:			
Bestemmingsfonds		1.963.977	1.291.721
Algemene en overige reserves		501.804	-13.235.931
		<u><u>2.465.781</u></u>	<u><u>-11.944.210</u></u>

1.3 Geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2017

	Ref.	2017		2016	
		€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten					
Bedrijfsresultaat			24.528.330		11.552.314
Aanpassingen voor :					
- afschrijvingen	1, 2	59.516.181		58.094.365	
- mutaties voorzieningen	10	<u>8.774.270</u>		<u>8.839.108</u>	
			68.290.451		66.933.473
Veranderingen in vlottende middelen:					
- voorraden	3	493.446		649.000	
- mutatie onderhanden werk DBC's en DBC-zorgproducten	4	-994.724		-6.184.221	
- vorderingen	6	-872.500		40.708.605	
- vorderingen/schulden uit hoofde van bekostiging	5	-231.288		-1.673.683	
- kortlopende schulden (incl. schulden aan kredietinstellingen)	12	<u>3.154.847</u>		<u>-32.259.907</u>	
			1.549.781		1.239.794
Kasstroom uit bedrijfsoperaties			<u>94.368.562</u>		<u>79.725.581</u>
Ontvangen interest	21	11.198		61.903	
Betaalde interest	21	-23.754.589		-24.713.715	
Mutaties Algemene Reserve - Overige mutaties	8	-1.695		0	
Ontvangen dividend	2	1.123.151		1.125.125	
Ontvangen Vennootschapsbelasting	22	0		213.594	
Betaalde Vennootschapsbelasting	22	<u>-524.062</u>		<u>-109.069</u>	
			-23.145.997		-23.422.162
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten			71.222.565		56.303.419
Kasstroom uit investeringsactiviteiten					
Investerings materiële vaste activa	1	-46.883.111		-47.955.927	
Overige mutaties financiële vaste activa	2	2.459.916		1.314.174	
Investerings deelnemingen en/of samenwerkingsverbanden	2, 23	<u>-1.810.975</u>		<u>-693.684</u>	
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten			-46.234.170		-47.335.437
Kasstroom uit financieringsactiviteiten					
Nieuw opgenomen leningen	11	16.493.250		41.903.099	
Betaald dividend	2	0		0	
Aflossing leaseverplichting	11	-924.178		-1.427.800	
Aflossing langlopende schulden	11	<u>-47.310.581</u>		<u>-32.898.793</u>	
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten			-31.741.509		7.576.506
Mutatie geldmiddelen			<u>-6.753.114</u>		<u>16.544.488</u>
<i>De geldmiddelen hebben zich als volgt ontwikkeld:</i>					
			2017		2016
			€		€
Stand geldmiddelen per 1 januari			36.657.238		20.112.750
Stand geldmiddelen per 31 december			<u>29.904.124</u>		<u>36.657.238</u>
			<u>-6.753.114</u>		<u>16.544.488</u>

Toelichting:

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

1.4 Grondslagen van waardering en resultaatbepaling

1.4.1 Algemeen

Algemeen

Zuyderland is ontstaan uit een fusie tussen Atrium Medisch Centrum Parkstad en Orbis Medisch en Zorgconcern. Deze fusie is per 1 januari 2015 geëffectueerd. Stichting Atrium Medisch Centrum Parkstad en Stichting Orbis Medisch Centrum zijn vanaf die datum opgegaan in de nieuwe Stichting Atrium-Orbis Medisch Centrum, welke per 1 juli 2015 de naam Stichting Zuyderland Medisch Centrum heeft gekregen.

Het Zuyderland concern is actief in een breed scala van zorgactiviteiten in de regio Midden en Zuid-Oost Limburg. Deze zorgactiviteiten zijn ondergebracht in twee afzonderlijke stichtingen, elk met diverse deelnemingen. De ziekenhuisactiviteiten worden uitgevoerd in de Stichting Zuyderland Medisch Centrum. Deze stichting is eigenaar van diverse aan het ziekenhuis gelieerde activiteiten, gezamenlijk in de groepsjaarrekening verantwoord onder het "Cure-Segment". Specifieke zorgactiviteiten zijn gebundeld in het "Care-segment" en juridisch ondergebracht in de Stichting Zuyderland Zorg. De activiteiten van het Care segment omvatten zorgcentra, jeugdgezondheidszorg, thuiszorg en huishoudelijke hulp.

Beide stichtingen zijn met elkaar verbonden middels een personele unie en met een gezamenlijke Raad van Bestuur en Raad van Toezicht.

Stichting Zuyderland Medisch Centrum is het groepshoofd voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening van het Zuyderland concern. De Raad van Bestuur heeft besloten om Stichting Zuyderland Medisch Centrum te benoemen tot groepshoofd omdat Stichting Zuyderland Medisch Centrum de grootste entiteit binnen het Zuyderland concern is.

Voor het jaarverslag bij deze jaarrekening wordt verwezen naar het maatschappelijk jaardocument 2017 van Zuyderland.

Vestigingsgegevens

Stichting Zuyderland Medisch Centrum (KvK nummer 62375644) is statutair gevestigd aan de Henri Dunantstraat 5 in Heerlen.

Grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de Regeling verslaggeving WTZi, de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, in het bijzonder RJ 655 inzake de jaarverslaggeving door zorginstellingen, en Titel 9 Boek 2 BW.

Continuïteitsveronderstelling

Zuyderland heeft met een bankenconsortium een meerjarige financieringsovereenkomst gesloten. Zuyderland voldoet aan de eisen die het bankenconsortium aan Zuyderland stelt.

In 2017 is een fors pakket aan maatregelen doorgevoerd om de negatieve resultaten uit 2016 om te buigen. In 2017 heeft dit geleid tot een beperkt verlies voor het ziekenhuis en een klein positief resultaat voor het Concern. Als gevolg van de structurele doorwerking van de ombuigingsmaatregelen naar 2018 en verdere jaren is de verwachting dat vanaf 2018, naast een positief resultaat voor de Care, ook een positief resultaat voor het ziekenhuis kan worden verantwoord. Daarnaast werkt Zuyderland momenteel aan een doorontwikkeling van haar strategie om ook voor de toekomst een gezonde financiële basis te leggen en goede kwalitatieve zorg te kunnen blijven bieden.

Derhalve heeft Zuyderland de jaarrekening opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Stelselwijzigingen

In 2017 hebben geen stelselwijzigingen plaatsgevonden.

Schattingswijzigingen

In 2017 hebben geen schattingswijzigingen plaatsgevonden, met uitzondering van de Materiële Vaste activa. Hierin heeft een zeer beperkte schattingswijziging plaatsgevonden inzake de levensduur van de installaties. Voor toelichting verwijzen we naar de toelichting onder 1.5 Toelichting balans, ref.1.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in de toekomstige periode waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Vergelijkende cijfers

De cijfers van 2016 zijn, waar nodig, geherrubriceerd om vergelijkbaarheid met 2017 mogelijk te maken.

Consolidatie

In de consolidatie worden de financiële gegevens opgenomen van Stichting Zuyderland Medisch Centrum samen met haar groepsmaatschappijen en andere rechtspersonen waarop zij overwegende zeggenschap kan uitoefenen. Deze groepsmaatschappijen en andere rechtspersonen (waarbij sprake is van overwegende zeggenschap) worden alleen geconsolideerd indien ze tevens voldoen aan het materialiteitscriterium, zijnde balanstotaal of omzet $\geq$ €500k. Groepsmaatschappijen zijn rechtspersonen waarin Zuyderland direct of indirect overwegende zeggenschap kan uitoefenen doordat zij beschikt over de meerderheid van de stemrechten of op enige andere wijze de financiële en operationele activiteiten kan beheersen. Hierbij wordt tevens rekening gehouden met potentiële stemrechten die direct kunnen worden uitgeoefend op balansdatum.

De groepsmaatschappijen en andere rechtspersonen waarop zij een overwegende zeggenschap kan uitoefenen of waarover zij de centrale leiding heeft (en die voldoen aan het materialiteitscriterium), worden voor 100% in de consolidatie betrokken. Het aandeel van derden in het groepsvermogen en in het groepsresultaat wordt afzonderlijk vermeld. Deelnemingen waarop geen overwegende zeggenschap kan worden uitgeoefend (geassocieerde deelnemingen) of deelnemingen waarbij wel sprake is van overwegende zeggenschap, maar die niet voldoen aan het materialiteitscriterium, worden niet betrokken in de consolidatie.

Intercompany-transacties, intercompany-winsten en onderlinge vorderingen en schulden tussen groepsmaatschappijen en andere in de consolidatie opgenomen rechtspersonen worden geëlimineerd, voor zover de resultaten niet door transacties met derden buiten de Groep zijn gerealiseerd. Ongerealiseerde verliezen op intercompany-transacties worden ook geëlimineerd tenzij er sprake is van een bijzondere waardevermindering. Waarderingsgrondslagen van groepsmaatschappijen en andere in de consolidatie opgenomen rechtspersonen zijn waar nodig gewijzigd om aansluiting te krijgen bij de geldende waarderingsgrondslagen voor de Groep.

In de geconsolideerde jaarrekening zijn de onderstaande stichtingen en vennootschappen opgenomen, die behoren tot de groep en waarbij sprake is van een overwegende zeggenschap of kapitaalbelang, en die voldoen aan het materialiteitscriterium. Het betreft de volgende stichtingen en vennootschappen die zich als volgt laten onderverdelen in de segmenten Cure en Care:

Segment Cure:

- Stichting Zuyderland Medisch Centrum, Heerlen (groepshoofd);
- Holding ZMS BV, Sittard-Geleen (100%);
- Parking Atrium BV, Heerlen (100%);
- Stichting Beheer Kunstcollectie Zuyderland Medisch Centrum, Heerlen (100%);
- Stichting ZBC Zuyderland-Eyescan Limburg, Sittard-Geleen (100%);
- BV Exploitatie Zorgboulevard, Sittard-Geleen (100%);
- Stichting ZBC Zuyderland Medisch Centrum, Heerlen (50%, overwegende zeggenschap als gevolg van 2/3 stemrecht in de Raad van Toezicht);
- Mitralis Zuyderland Klinieken BV, Heerlen (100%);
- Mitralis Expertise Wondzorg BV, Heerlen (50,2%).

Segment Care:

- Stichting Zuyderland Zorg, Sittard-Geleen;
- Zuyderland Zorgcentra BV, Sittard-Geleen (100%);
- Zuyderland Wijkgebouwen BV, Sittard-Geleen (100%);

Zuyderland

- Zuyderland Jeugdgezondheidszorg BV, Sittard-Geleen (100%);
- Zuyderland Thuiszorg BV, Sittard-Geleen (51%).

Als gevolg van het ontbreken van overwegende zeggenschap en/of het niet voldoen aan het materialiteitscriterium zijn de volgende stichtingen en vennootschappen niet geconsolideerd:

Segment Cure:

- Nederlandse Obesitaskliniek Zuid BV, Brunssum (24,5%);
- Eerste Lijns Plus Centrum BV, Heerlen (49%);
- Maasland Urologica BV, Sittard-Geleen (51%);
- Orbis Mooi BV, Sittard-Geleen (100%);
- Orbis Vigor BV, Geleen (75%);
- Medisch Coördinatiecentrum Omnes BV, Sittard-Geleen (50%);
- Stichting Hof van Onthaasting, Sittard-Geleen (14%);
- Stichting Fondsenwerving Hof van Onthaasting, Sittard-Geleen (14%);
- Stichting Dermatologisch Lasercentrum Maasland, Sittard-Geleen (50%);
- Zuyderland-Eyescan Limburg BV, Geleen (50%);
- Futsure Health BV, Hoofddorp (50%);
- Meditta Medisch Centrum BV, Echt (24,5%);
- Mitralis KNO BV, Heerlen (20%);
- Mitralis Diagnostisch Centrum BV, Heerlen (48%);

Segment Care:

- Zuyderland Huishoudelijke Hulp BV, Sittard-Geleen (51%), geen overwegende zeggenschap, betreft een joint venture.

Stichting Research- en Innovatiefonds (100%) is opgericht per 21-12-2017. Deze stichting heeft ten doel het werven van gelden ten behoeve van wetenschappelijk onderzoek.

Fusie tussen Stichting Zuyderland Medisch Centrum en Zuyderland GGZ BV

Stichting Zuyderland Medisch Centrum is per 1 januari 2017 gefuseerd met Zuyderland Geestelijke Gezondheidszorg BV. Voorheen werd de geestelijke gezondheidszorg binnen het concern vanuit beide entiteiten geleverd. Om organisatorische en administratieve redenen wordt deze zorg vanaf 1 januari 2017 vanuit één juridische entiteit geleverd. De fusie betreft een samensmelting van belangen en is verwerkt volgens de pooling of interest methode. De ingebrachte waarden en resultaten 2016 bedragen:

Rubriek	Ingebrachte waarde	31 december 2016		1 januari 2017
	Stg. Zuyderland Medisch Centrum	Geestelijke Gezondheidszorg BV	Eliminaties/ correcties*	Stg. Zuyderland Medisch Centrum
Balanstotaal	635.068.892	10.166.360	-7.033.633	638.201.619
Totale bedrijfsopbrengsten	592.940.296	23.635.750	1.369.618	617.945.664
Netto Resultaat boekjaar 2016	-14.195.470	669.987	-669.987	-14.195.470

* herubricering vergelijkende cijfers 2016 in jaarrekening 2017

Joint ventures

Van een joint venture is sprake als binnen een gekozen rechtsvorm activiteiten "als gevolg van een samenwerkingsovereenkomst tussen een beperkt aantal deelnemers waarbij de zeggenschap in gezamenlijkheid wordt uitgeoefend" plaatsvinden. Op basis van deze criteria zijn de volgende entiteiten binnen Zuyderland geclassificeerd als een joint venture:

- Medisch Coördinatiecentrum Omnes BV, Sittard-Geleen (50%);
- Zuyderland Huishoudelijke Hulp BV, Sittard-Geleen (51%), geen overwegende zeggenschap;
- Zuyderland-Eyescan Limburg BV, Geleen (50%).

De joint ventures worden niet proportioneel geconsolideerd. Deze worden gewaardeerd tegen netto vermogenswaarde waarbij het netto resultaat van de joint venture op basis van het Zuyderland-aandeel wordt verwerkt in het eigen vermogen in de enkelvoudige en geconsolideerde jaarrekening.

Voor nadere gegevens omtrent de groepsmaatschappijen en joint ventures (activiteiten, kapitaalbelang, eigen vermogen, ed.) wordt verwezen naar de tabel zoals opgenomen bij de toelichting op de financiële vaste activa.

Verbonden rechtspersonen

Alle groepsmaatschappijen, zoals opgenomen in de paragraaf consolidatie, evenals de deelnemingen, toegelicht onder de toelichting op de financiële vaste activa worden aangemerkt als verbonden partij. Transacties tussen groepsmaatschappijen worden in de consolidatie geëlimineerd. Verder is ook het groepshoofd Stichting Zuyderland Medisch Centrum aan te merken als verbonden partij.

De onderlinge transacties betreffen met name:

- De interne verrekening van personele en materiële kosten vanwege onderlinge (facilitaire) dienstverlening.
- Renteverrekeningen als gevolg van de intercompany rekening-courantverhoudingen.
- Opbrengsten uit hoofde van onderaannemerschap. Zuyderland Zorgcentra BV heeft een gedeelte van de onder haar WTZi-toelating vallende zorgactiviteiten uitbesteed aan de Stichting Zuyderland Medisch Centrum en Zuyderland Thuiszorg BV. De daarmee samenhangende kosten worden op basis van de opbrengsten door voorgenoemde entiteiten aan Zuyderland Zorgcentra BV in rekening gebracht.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen, met uitzondering van deposito's met een looptijd langer dan drie maanden. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest, ontvangen dividenden en winstbelastingen zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Betaalde dividenden zijn opgenomen onder de kasstroom uit financieringsactiviteiten. De verkrijgingsprijs van de verworven groepsmaatschappij is opgenomen onder de kasstroom uit investeringsactiviteiten, voor zover betaling in geld heeft plaatsgevonden. De geldmiddelen die in de verworven groepsmaatschappij aanwezig zijn, zijn op de aankoopprijs in mindering gebracht. Transacties waarbij geen instroom of uitstroom van kasmiddelen plaatsvindt, waaronder financiële leasing, zijn niet in het kasstroomoverzicht opgenomen. De betaling van de leasetermijnen uit hoofde van het financiële leasingcontract zijn voor het gedeelte dat betrekking heeft op de aflossing als een uitgave uit financieringsactiviteiten aangemerkt en voor het gedeelte dat betrekking heeft op de interest als een uitgave uit operationele activiteiten.

Grondslagen WNT

Voor de uitvoering van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen in de (semi)publieke sector (WNT) heeft de stichting zich gehouden aan de Beleidsregel toepassing WNT en deze als normenkader bij het opmaken van deze jaarrekening gehanteerd.

1.4.2 Waardering activa en passiva

Activa en passiva

De algemene grondslag voor de waardering van de activa en passiva is de verkrijgingsprijs- of de vervaardigingsprijs. Voor zover niet anders vermeld, worden activa en passiva opgenomen voor de geamortiseerde kostprijs. Toelichtingen op posten in de balans, resultatenrekening en kasstroomoverzicht zijn in de jaarrekening genummerd.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar Zuyderland zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Materiële vaste activa

Bedrijfsgebouwen en terreinen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs plus bijkomende kosten of vervaardigingsprijs onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur. Op terreinen wordt niet afgeschreven. Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht. Voor de vaststelling of voor een

materieel vast actief sprake is van een bijzondere waardevermindering wordt verwezen naar betreffende paragraaf.

Overige vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur en bijzondere waardeverminderingen.

De materiële vaste activa waarvan de stichting en haar groepsmaatschappijen, krachtens een financiële leaseovereenkomst de economische eigendom heeft, worden geactiveerd. De uit de financiële leaseovereenkomst voortkomende verplichting wordt als schuld verantwoord. De in de toekomstige leasetermijnen begrepen interest wordt gedurende de looptijd van de financiële leaseovereenkomst ten laste van het resultaat gebracht.

Afschrijving en gebruiksduur

De afschrijvingstermijnen van immateriële en materiële vaste activa zijn gebaseerd op de verwachte gebruiksduur van het vast actief. De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur. Op bedrijfsterreinen en op onderhanden projecten en vooruitbetalingen op materiële vaste activa wordt niet afgeschreven. De volgende afschrijvingspercentages worden hierbij gehanteerd:

- Bedrijfsgebouwen: 2-10%;
- Verbouwingen en installaties: 5-10%;
- Inventarissen: 10%;
- Automatiseringsapparatuur: 20%;
- Andere vaste bedrijfsmiddelen: 5-20%.

Voor zover subsidies of daaraan gelijk te stellen vergoedingen zijn ontvangen als éénmalige bijdrage in de afschrijvingskosten, zijn deze in mindering gebracht op de investeringen.

Groot onderhoud

Periodiek groot onderhoud wordt geactiveerd, voor zover aan de activeringscriteria wordt voldaan. Onderhoudskosten die niet aan de activeringscriteria voldoen, worden ten laste van het resultaat gebracht op het moment dat deze zich voordoen.

Bijzondere waardeverminderingen materiële vaste activa

Vaste activa met een lange levensduur worden beoordeeld op bijzondere waardeverminderingen wanneer zich wijzigingen of omstandigheden voordoen die doen vermoeden dat de boekwaarde van een actief niet terugverdiend zal worden. De terugverdienmogelijkheid van activa die in gebruik zijn, wordt bepaald op basis van de bedrijfswaarde berekening waarbij de boekwaarde van de activa wordt vergeleken met de geschatte contante waarde van de toekomstige nettokasstroom die het actief naar verwachting zal genereren. Wanneer de boekwaarde van een actief hoger is dan de geschatte contante waarde van de toekomstige kasstromen, worden bijzondere waardeverminderingen verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde.

De opbrengstwaarde is gebaseerd op de geschatte verkoopprijs minus de geschatte kosten welke nodig zijn om de verkoop te realiseren.

Er zijn binnen Zuyderland geen aanwijzingen voor bijzondere waardeverminderingen.

Vervreemding van vaste activa

Voor verkoop beschikbare activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde.

Financiële leasing

Stichting Zuyderland Medisch Centrum heeft een sale-and-lease-back constructie afgesloten inzake de energiecentrale en daarnaast zijn verschillende leasecontracten afgesloten voor medische apparatuur en inventaris.

Omdat het economisch eigendom bij Stichting Zuyderland Medisch Centrum ligt, worden deze activa in de balans verantwoord als materiële vaste activa op het tijdstip van het aangaan van het leasecontract tegen de reële waarde van het actief of de lagere contante waarde van de afgesproken leasetermijnen.

Voor financiële leases wordt de marktrente bepaald aan de hand van vergelijkbare leaseovereenkomsten. Voor de energiecentrale worden de te betalen leasetermijnen op annuïtaire wijze verdeeld in een aflossings- en een rentecomponent, gebaseerd op een variabel

rentepercentage. Dit risico van een variabele rente is door Stichting Zuyderland Medisch Centrum afgedekt middels een renteswap welke gelijk loopt aan de afloop van de lening. Hierbij wordt kostprijs hedge accounting toegepast zoals toegelicht onder de paragraaf financiële instrumenten. De leaseverplichtingen worden exclusief de rentevergoeding opgenomen onder de langlopende schulden. De rentecomponent wordt naargelang van de leasetermijnen verantwoord in de verlies- en winstrekening. De relevante activa worden afgeschreven over de resterende economische levensduur of, indien korter, de leasetermijnen.

Operationele leasing

Zuyderland Medisch Centrum heeft ook leasecontracten, waarbij een groot deel van de voor- en nadelen die aan de eigendom verbonden zijn, niet bij Zuyderland ligt. Deze leasecontracten worden verwerkt als operationele leasing. Verplichtingen uit hoofde van operationele leasing worden, rekening houdend met ontvangen vergoedingen van de lessor, verwerkt in de verlies- en winstrekening over de looptijd van het contract.

Financiële vaste activa

Deelnemingen in groepsmaatschappijen en overige deelnemingen waarin invloed van betekenis kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd volgens de nettovermogenswaardemethode. Invloed van betekenis wordt in ieder geval verondersteld aanwezig te zijn bij het kunnen uitbrengen van 20% of meer van de stemrechten. De nettovermogenswaarde wordt berekend volgens de grondslagen die gelden voor deze jaarrekening; voor deelnemingen waarvan onvoldoende gegevens beschikbaar zijn voor aanpassing aan deze grondslagen, wordt uitgegaan van de waarderingsgrondslagen van de desbetreffende deelneming. Indien de waardering van een deelneming volgens de nettovermogenswaarde negatief is, wordt deze op nihil gewaardeerd. Deelnemingen waarop geen invloed van betekenis kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Indien sprake is van een duurzame waardevermindering vindt waardering plaats tegen deze lagere waarde; afwaardering vindt plaats ten laste van de resultatenrekening.

De onder financiële vaste activa opgenomen vorderingen worden initieel gewaardeerd tegen de reële waarde onder aftrek van transactiekosten (indien materieel). Vervolgens worden deze vorderingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Bij de waardering wordt rekening gehouden met eventuele waardeverminderingen.

Dividenden worden verantwoord in de periode waarin zij betaalbaar worden gesteld. Rentebaten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende post. Eventuele winsten of verliezen worden verantwoord onder de financiële baten en lasten.

Voorraden

De voorraden worden gewaardeerd tegen kostprijs of verkrijgingsprijzen, of lagere opbrengstwaarde. De kostprijs bestaat uit de verkrijgingsprijs (alle kosten die samenhangen met de verkrijging) en gemaakte kosten om de voorraden op hun huidige plaats en in hun huidige staat te brengen. De opbrengstwaarde is de geschatte verkoopprijs onder aftrek van direct toerekenbare verkoopkosten. Bij de bepaling van de opbrengstwaarde wordt rekening gehouden met de incurantheid van de voorraden.

Onderhanden werk uit hoofde van DBC's/DBC-zorgproducten

Het onderhanden werk uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten wordt gewaardeerd tegen de opbrengstwaarde of de vervaardigingsprijs, zijnde de afgeleide verkoopwaarde van de reeds bestede verrichtingen. De productie van het onderhanden werk is bepaald door de openstaande verrichtingen te koppelen aan de DBC's / DBC-zorgproducten die ultimo boekjaar openstonden. Op het onderhanden werk worden de voorschotten die ontvangen zijn van verzekeraars in mindering gebracht.

Financiële instrumenten

In de geconsolideerde jaarrekening van Zuyderland zijn de volgende categorieën financiële instrumenten opgenomen: Handelsportefeuille (financiële activa en financiële verplichtingen), Verstrekte leningen en overige vorderingen, Liquide middelen, Langlopende schulden, Kortlopende schulden en Overige financiële verplichtingen.

Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde, waarbij (dis)agio en de direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen. Indien echter financiële instrumenten bij de vervolgwaardering worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening, worden direct toerekenbare transactiekosten direct verwerkt in de winst-en-verliesrekening.

Na de eerste opname worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd.

Verstreckte leningen en overige vorderingen

Verstreckte leningen en overige vorderingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve-rentemethode, verminderd met bijzondere waardeverminderingverliezen. Een voorziening wordt getroffen op de vorderingen op grond van verwachte oninbaarheid.

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode. De aflossingsverplichtingen voor het komend jaar van de langlopende schulden worden opgenomen onder kortlopende schulden.

Bepaling reële waarde

De reële waarde van een financieel instrument is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een passief kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en van elkaar onafhankelijk zijn.

- De reële waarde van beursgenoteerde financiële instrumenten wordt bepaald aan de hand van de biedprijs.
- De reële waarde van niet-beursgenoteerde financiële instrumenten wordt bepaald door de verwachte kasstromen contant te maken tegen een disconteringsvoet die gelijk is aan de geldende risicovrije marktrente voor de resterende looptijd vermeerderd met krediet- en liquiditeits opslagen.
- De reële waarde van derivaten waarbij collateral wordt uitgewisseld, wordt bepaald door het contant maken van de kasstromen aan de hand van de (Eonia) swapcurve, omdat door de uitwisseling het krediet- en liquiditeitsrisico wordt gemitigeerd.
- De reële waarde van derivaten waarbij geen collateral wordt uitgewisseld, wordt bepaald door het contant maken van de kasstromen aan de hand van de relevante swapcurve vermeerderd met krediet- en liquiditeits opslagen.

Afgeleide financiële instrumenten

Zuyderland maakt gebruik van renteswaps om de rentevariabiliteit van opgenomen leningen af te dekken. Voor deze instrumenten wordt kostprijshedge-accounting toegepast teneinde de resultaten van renteswaps en de afgedekte positie gelijktijdig in de resultatenrekening te verwerken. Na eerste opname worden afgeleide financiële instrumenten gewaardeerd op kostprijs, tenzij hedge accounting onder het kostprijs hedge model wordt toegepast.

Zuyderland heeft geen in contracten besloten afgeleide financiële instrumenten.

Hedge accounting bij waardering van afgeleide instrumenten op kostprijs

Indien kostprijs hedge accounting wordt toegepast vindt, zolang het afgeleide instrument betrekking heeft op afdekking van het specifieke risico van een toekomstige transactie die naar verwachting zal plaatsvinden, geen herwaardering van dit instrument plaats. Zodra de verwachte toekomstige transactie leidt tot verantwoording in de winst-en-verliesrekening, wordt de met het afgeleide instrument samenhangende winst of het met het afgeleide instrument samenhangende verlies in de winst-en-verliesrekening verwerkt. Indien de afgedekte positie van een verwachte toekomstige transactie leidt tot de opname in de balans van een niet-financieel actief of een niet-financiële verplichting wordt de kostprijs van dit actief aangepast met de afdekkingsresultaten die nog niet in de winst-en-verliesrekening zijn verwerkt.

Indien afgeleide instrumenten aflopen of worden verkocht, wordt de cumulatieve winst die of het cumulatieve verlies dat tot dat moment nog niet in de winst-en-verliesrekening was verwerkt, als overlopende post in de balans opgenomen, totdat de afgedekte transacties plaatsvinden. Indien de transacties naar verwachting niet meer plaatsvinden, wordt de cumulatieve winst of het cumulatieve verlies overgeboekt naar de winst-en-verliesrekening. Indien afgeleide instrumenten niet langer

voldoen aan de voorwaarden voor hedge accounting, maar het financiële instrument niet wordt verkocht, wordt ook de hedge accounting beëindigd. De vervolgwaaarding van het financiële instrument is dan tegen kostprijs of lagere marktwaarde.

Voorwaarden aan hedge accounting

De instelling documenteert de hedge relaties in specifieke hedge documentatie en toetst periodiek de effectiviteit van de hedge relaties door vast te stellen dat er sprake is van een effectieve hedge. De instelling bepaalt op elke balansdatum de mate van ineffectiviteit van de combinatie van het afdekkingsinstrument en de afgedekte positie (de hedgerelatie). De mate van ineffectiviteit van de hedgerelatie wordt vastgesteld door het vergelijken van de kritische kenmerken van het afdekkingsinstrument en de afgedekte positie in de hedgerelatie. De instelling hanteert voor deze vergelijking de volgende kritische kenmerken: omvang, looptijd, afgedekt risico en wijze van afrekening van het afdekkingsinstrument en afgedekte positie.

Indien de kritische kenmerken, beoordeeld in de context van de hedgerelatie, aan elkaar gelijk zijn (geweest), is geen sprake (geweest) van ineffectiviteit. Indien de kritische kenmerken, beoordeeld in de context van de hedgerelatie, niet aan elkaar gelijk zijn (geweest), is sprake (geweest) van ineffectiviteit. In dat geval wordt de mate van ineffectiviteit vastgesteld door de verandering in reële waarde van het afdekkingsinstrument te vergelijken met de verandering in reële waarde van de afgedekte positie. Indien sprake is van een cumulatief verlies op de hedgerelatie over de periode vanaf eerste verwerking van het afdekkingsinstrument tot aan balansdatum, wordt deze ineffectiviteit (het verlies) direct in de winst-en-verliesrekening verwerkt.

Vorderingen

De grondslagen voor de waardering van vorderingen zijn beschreven onder het kopje Financiële instrumenten.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden.

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Aandeel derden

Het aandeel derden als onderdeel van het groepsvermogen wordt gewaardeerd tegen het bedrag van het netto-belang in de netto-activa van de desbetreffende groepsmaatschappijen. Voor zover de desbetreffende groepsmaatschappij een negatieve nettovermogenswaarde heeft, worden de negatieve waarde en de eventuele verdere verliezen niet toegewezen aan het aandeel derden, tenzij de derden-aandeelhouders een feitelijke verplichting hebben en in staat zijn om de verliezen voor hun rekening te nemen. Zodra de nettovermogenswaarde van de groepsmaatschappij weer positief is, worden resultaten toegekend aan het aandeel derden.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen (tenzij anders vermeld).

Wanneer verplichtingen naar verwachting door een derde zullen worden vergoed, wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen indien het waarschijnlijk is dat deze vergoeding wordt ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting.

De voorziening reorganisatie- en veranderkosten 2009 dient ter dekking van de kosten van de in 2012 doorgevoerde reorganisatie als gevolg van landelijke bezuinigingsmaatregelen in de GGZ.

De voorziening regelingen GGZ dient ter dekking van afvloeiingsregelingen voor een beperkt aantal mensen. Als gevolg van beperking van de contracteerruimte door de zorgverzekeraars is het kostenniveau van GGZ in 2014 aangepast om structurele verliezen te voorkomen.

De voorziening uitgestelde personeelsbeloningen betreft de verplichtingen die voortvloeien uit de aanwezigheid van een langdurig dienstverband, in het bijzonder jubileumuitkeringen. De voorziening

is opgenomen tegen contante waarde (op basis van een rekenrente van 1,25%; in 2016 bedroeg de rekenrente 0,98%). In de berekening is tevens rekening gehouden met verwachte toekomstige salarisstijgingen en verwachte tussentijdse uitstroom van personeelsleden.

De voorziening langdurig zieken is een verplichting tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend geheel of gedeeltelijk niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid. Deze wordt elk jaar per balansdatum opnieuw beoordeeld en samengesteld aan de hand van informatie over medewerkers die op dat moment langer dan één jaar ziek zijn.

Voorziening ziektewet tijdelijke dienstverbanden: In het kader van de modernisering Ziektewet is in 2014 gekozen voor eigenrisicodragerschap voor de Ziektewet flex. Hiervoor is een voorziening opgenomen, welke elk jaar per balansdatum opnieuw berekend wordt aan de hand van de gegevens van tijdelijke personeelsleden die per balansdatum ziek uit dienst zijn. Op basis van statistische informatie wordt de verwachte uitkering berekend op basis van leeftijd en de tijd dat de medewerker al ziek is per einde balansdatum.

Voorziening financiële gevolgen 65+: Voor het eigenrisicodragerschap WGA (werkherhating gedeeltelijke arbeidsongeschikten) is een verzekering afgesloten. Vanwege de wetwijziging omtrent de AOW leeftijd vallen enkele medewerkers die een WGA uitkering ontvangen niet onder de dekking vanaf hun 65^e leeftijd. Ultimo 2014 is hiervoor een voorziening opgenomen. De huidige verzekering voorziet wel in deze dekking. De voorziening is opgenomen tegen contante waarde op basis van een rekenrente van 1,25% (in 2016 bedroeg de rekenrente 0,98%).

Voorziening reguliere PLB uren betreft een voorziening voor de reeds opgebouwde maar nog niet opgenomen PLB rechten van medewerkers.

De voorziening éénmalige bijschrijving 200 PLB uren (overgangsregeling 45 jaar en ouder): in aanvulling op artikel 13.2.1 lid 1 ontvangt de werknemer die op 31 december 2009 45 jaar is, maar nog geen 50 jaar, en 10 jaar in dienst is binnen de zorgsector (werkingsfeer PZV), in de maand waarin hij/zij 55 jaar wordt, een éénmalige storting in het PLB van 200 uur. Bij bepaling van het totale recht per werknemer wordt rekening gehouden met de van toepassing zijnde deeltijdfactor en worden dezelfde tarieven en opslagpercentages gehanteerd als bij de reservering verlofuren. De berekening is gebaseerd op de CAO-bepalingen, blijfkans, leeftijd en resterende dienstjaren tot het bereiken van de 55-jarige leeftijd. Het recht op de maximaal 200 PLB uren ligt in de toekomst en wel in de maand waarin iemand die aan de voorwaarden voldoet 55 jaar wordt. Hiervoor is reeds in 2011 een voorziening getroffen voor de volledige 200 uur. De voorziening is opgenomen tegen contante waarde op basis van een rekenrente van 1,25% (in 2016 bedroeg de rekenrente 0,98%).

Voorziening WGA (werkherhating gedeeltelijk arbeidsgeschikten) verzekering eigen risico: Zuyderland is eigen risicodragers voor de WGA. Vanaf 2016 is besloten om bij de huidige verzekeraar maar voor 50% verzekerd te zijn. Voor het gedeelte van 50% waarover Zuyderland risico loopt, is een voorziening opgenomen. De voorziening is gewaardeerd tegen nominale waarde.

Voorziening Onregelmatigheidstoeslag: Deze voorziening is eind 2016 opgenomen conform het advies van het NVZ om een bedrag te reserveren dat in 2017 tot en met 2019 als eenmalige uitkering uitbetaald dient te worden ter compensatie van de niet uitgekeerde onregelmatigheidstoeslag over vakantie-uren met betrekking tot voorgaande jaren (2012-2014). In september van elk jaar (vanaf 2017) wordt het bedrag uitgekeerd waar medewerkers conform CAO recht op hebben.

Voorziening medische aansprakelijkheid: Deze voorziening dient ter dekking van het eigen risico in verband met medische aansprakelijkheid. Het in de voorziening opgenomen bedrag betreft het maximale nog openstaande eigen risico. De voorziening is gewaardeerd tegen nominale waarde.

Voorziening sociaal plan: Deze voorziening dient ter dekking van de in 2017 gestarte reorganisatie binnen Zuyderland Medisch Centrum voor de afbouw van personeel voortkomend uit het pakket aan omvangingsmaatregelen en daarnaast voor de afbouw voortkomend uit de fusie implementatieplannen. Tevens dient deze voorziening ter dekking van de kosten voortkomend uit de implementatie van het nieuwe functiegebouw. De voorziening is gewaardeerd tegen nominale waarde.

Schulden

De grondslagen voor de waardering van schulden zijn beschreven onder het kopje Financiële instrumenten.

1.4.3 Grondslagen van resultaatbepaling

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en de lasten over het verslagjaar, met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderingsgrondslagen. De baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop deze betrekking hebben, uitgaande van historische kosten. Verliezen worden verantwoord als deze voorzienbaar zijn, baten worden verantwoord als deze gerealiseerd zijn. Baten (waaronder nagekomen budgetaanpassingen) en lasten uit voorgaande jaren die in dit boekjaar zijn geconstateerd, worden aan dit boekjaar toegerekend.

Omzetverantwoording Zuyderland Medisch Centrum

Inleiding

De landelijke onzekerheden met betrekking tot de omzetverantwoording voor instellingen voor medisch specialistische zorg (ziekenhuizen, UMC's en ZBC's) zijn de afgelopen jaren verder verminderd. Sinds het jaar 2012 is sprake van landelijke onzekerheden rondom de omzetverantwoording. In 2014 zijn de risico's drastisch afgenomen met de invoering van de vaststelling van de uitkomsten van het expertonderzoek naar de omzetverantwoording 2012 en 2013 en de vaststelling van transitiebedragen. In de periode 2015 t/m 2017 zijn de risico's verder verminderd. De resterende in de jaarrekening 2017 van toepassing zijnde (landelijke) aandachtspunten voor Zuyderland Medisch Centrum hebben betrekking op:

1. Afwikkeling rechtmatigheidscontroles MSZ 2016 en eerdere jaren;
2. Rechtmatigheidscontroles MSZ 2017;
3. Toerekening van de contractafspraken met de zorgverzekeraars op schadejaar aan het boekjaar en afwikkeling oude jaren;
4. Overgangsregeling kapitaallasten;
5. Overige (lokale) onzekerheden.

Bij de omzetbepaling van de DBC zorgproducten en overige zorgproducten heeft Zuyderland Medisch Centrum de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling gehanteerd zoals opgenomen in paragraaf 1.4.2 en 1.4.3 van deze jaarrekening.

Toelichting (landelijke) onzekerheden jaarrekening 2017

De van toepassing zijnde (landelijke) aandachtspunten in de jaarrekening 2017 zijn (inclusief de status hiervan) hierna toegelicht voor Zuyderland Medisch Centrum:

1. Afwikkeling rechtmatigheidscontroles MSZ 2016 en eerdere jaren

Zuyderland Medisch Centrum heeft de over de uitkomsten van het zelfonderzoek 2016 en eerdere jaren finale overeenstemming bereikt met de zorgverzekeraars. De uitkomsten van de review door de zorgverzekeraars zijn verwerkt in deze jaarrekening en dit heeft niet geleid tot materiële wijzigingen van de in de jaarrekening 2016 opgenomen nuanceringen.

2. Rechtmatigheidscontroles MSZ 2017

De NFU, NVZ en ZN hebben een Handreiking Rechtmatigheidsonderzoek MSZ 2017 gepubliceerd. Door de NZa is niet bevestigd dat deze handreiking in overeenstemming is met publiekrechtelijke regelgeving, waarmee een inherent risico blijft bestaan. Deze rechtmatigheidscontroles worden beoordeeld door de representerende zorgverzekeraars. Op basis van dit oordeel zullen alle verzekeraars gezamenlijk over de rechtmatigheid van de facturatie 2017 concluderen. Zuyderland heeft, voor de jaarrekening deels op basis van een risicoanalyse, onderzoek verricht naar de risico's die voor Zuyderland Medisch Centrum materieel zijn. In deze risicoanalyse zijn de uitkomsten van eerder uitgevoerde aanvullende omzetonderzoeken en beschikbare overige in- en externe controles betrokken.

Daarnaast is Zuyderland Medisch Centrum bezig op basis van deze handreiking het onderzoek inzake 2017 af te ronden. De voorlopige uitkomsten zijn betrokken bij het opstellen van deze jaarrekening en het inschatten van de risico's die voortvloeien uit geconstateerde onjuiste registraties en/of declaraties, rekening houdende met de contractafspraken met zorgverzekeraars. Naar verwachting volgt eind 2018 uitsluitel over dit onderzoek. Dit kan naar verwachting van de raad van bestuur van Zuyderland Medisch Centrum leiden tot niet-materiële, nagekomen baten of lasten. Waar nodig heeft Zuyderland Medisch Centrum nuanceringen opgenomen.

De uit de genoemde werkzaamheden en controles voortvloeiende beste inschatting van het financieel effect op de omzet en daarmee samenhangende posten is verwerkt in deze jaarrekening.

3. Toerekening van de contractafspraken met de zorgverzekeraars op schadejaar aan het boekjaar en afwikkeling oude jaren

Zuyderland Medisch Centrum heeft met een aantal zorgverzekeraars voor 2017 schadelastafspraken op basis van plafondbafspraken gemaakt. Toerekening van de schadelastafspraken aan het boekjaar 2017 heeft plaatsgevonden op basis van een beste schatting van het voortgangpercentage ultimo 2017 in lijn met de Handreiking omzetverantwoording, rekening houdend met de verwachte effecten van het rechtmatigheidsonderzoek. Deze correcties zijn conform de Handreiking omzetverantwoording op de omzet 2017 in mindering gebracht en waar nodig verwerkt in de waardering van het onderhanden werk ultimo 2017.

De uiteindelijke uitkomsten zullen later blijken uit de afrekeningen met zorgverzekeraars. In deze jaarrekening is de beste inschatting van het financieel effect op de omzet en daarmee samenhangende posten verwerkt.

Ook afrekening van oude schadelastjaren met zorgverzekeraars kan nog tot nagekomen effecten leiden. Zuyderland Medisch Centrum heeft de jaren tot en met 2013 afgerekend. De afrekeningen over 2014 en latere jaren zijn onderhanden.

4. Overgangsregeling kapitaallasten

Eind 2017 zijn de aanvragen suppletie garantieregeling kapitaallasten 2015 en 2016 voor Zuyderland Medisch Centrum op basis van beleidsregel BR/CU-2142 ingediend bij de NZa.

In februari 2018 zijn de beschikkingen over de jaren 2015 (€ 2.771.963) en 2016 (€ 555.602) ontvangen van de NZa. Op basis van deze beschikkingen zijn deze posten volledig als vordering verwerkt in de jaarrekening over 2017. Alle voorgaande jaren zijn afgewikkeld. Deze post bevat derhalve geen onzekerheden meer.

5. Overige (lokale) onzekerheden

- Onzekerheden uit afspraken met het MSB: ten aanzien van het belastingmiddel loonheffing bestaat er nog onduidelijkheid over de arbeidsrelatie van de medisch managers die werkzaam zijn voor Zuyderland Medisch Centrum (maar niet in loondienst zijn bij Zuyderland Medisch Centrum). Dit hangt samen met landelijke onduidelijkheden (in relatie tot de Wet deregulering beoordeling arbeidsrelaties).

Overheidssubsidies

Overheidssubsidies worden aanvankelijk in de balans opgenomen als vooruit ontvangen baten zodra er redelijke zekerheid bestaat dat zij zullen worden ontvangen en dat Zuyderland zal voldoen aan de daaraan verbonden voorwaarden. Subsidies ter compensatie van gemaakte kosten worden systematisch als opbrengsten in de winst-en-verliesrekening opgenomen in dezelfde periode als die waarin de kosten worden gemaakt. Subsidies ter compensatie voor de kosten van een actief worden systematisch in de winst-en-verliesrekening opgenomen gedurende de gebruiksduur van het actief.

Honoraria medisch specialisten

Ingevolge de invoering van integrale bekostiging per 1 januari 2015 behoren de honorariumvergoedingen voor medisch specialisten tot het opbrengstbegrip van de instelling. Baten uit hoofde van integrale bekostiging worden verantwoord wanneer gerealiseerd. De verdeling van de integrale bekostiging in opbrengsten voor het ziekenhuis en opbrengsten voor vrijgevestigde medisch specialisten vindt plaats op basis van gemaakte afspraken tussen het ziekenhuis en het medisch specialistisch bedrijf. Onder de kosten zijn samenhangend met deze post vergoedingen aan het medisch specialistisch bedrijf verantwoord.

Personele kosten

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de resultatenrekening voorzover ze verschuldigd zijn aan werknemers respectievelijk de belastingautoriteit.

Pensioenen

Zuyderland heeft voor haar werknemers een toegezegde pensioenregeling. Hiervoor in aanmerking komende werknemers hebben op de pensioengerechtigde leeftijd recht op een pensioen dat is gebaseerd op het gemiddeld verdiende loon berekend over de jaren dat de werknemer pensioen heeft opgebouwd bij Zuyderland. De verplichtingen, welke voortvloeien uit deze rechten van haar personeel, zijn ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds Zorg en Welzijn.

De aan het Pensioenfonds Zorg en Welzijn te betalen premie wordt als last in de winst- en verliesrekening verantwoord en, voor zover de aan het Pensioenfonds Zorg en Welzijn te betalen premie nog niet is voldaan, wordt deze als verplichting op de balans opgenomen. Zuyderland heeft geen verplichting tot het doen van aanvullende bijdragen in het geval van een tekort bij het Pensioenfonds Zorg en Welzijn, anders dan het voldoen van toekomstig hogere premiebijdragen. Om deze reden worden de op een periode betrekking hebbende premiebijdragen in die periode ten laste van het resultaat gebracht.

Per 1 januari 2015 gelden nieuwe regels voor pensioenfondsen. Daarbij behoort ook een nieuwe berekening van de dekkingsgraad. De 'nieuwe' dekkingsgraad is het gemiddelde van de laatste twaalf dekkingsgraden. Door een gemiddelde te gebruiken, zal de dekkingsgraad nu minder sterk schommelen. In december 2017 bedroeg de dekkingsgraad 99%. Het vereiste niveau van de dekkingsgraad is 124%. Het pensioenfonds verwacht volgens het herstelplan binnen 12 jaar hieraan te kunnen voldoen en voorziet geen noodzaak voor de aangesloten instellingen om extra stortingen te verrichten of om bijzondere premieverhogingen door te voeren.

Belastingen

Belastingen omvatten de over de verslagperiode verschuldigde en verrekenbare winstbelastingen en latente belastingen. De belastingen worden in de resultatenrekening opgenomen, behoudens voor zover deze betrekking hebben op posten die rechtstreeks in het eigen vermogen worden opgenomen, in welk geval de belasting in het eigen vermogen wordt verwerkt. De over het boekjaar verschuldigde en verrekenbare belasting is de naar verwachting te betalen belasting over de belastbare winst over het boekjaar, berekend aan de hand van belasting tarieven die zijn vastgesteld op de verslagdatum, dan wel waartoe materieel al op verslagdatum is besloten, en eventuele correcties op de over voorgaande jaren verschuldigde belasting.

De voornaamste entiteiten behorend tot het Zuyderland concern hebben een zogenaamde "zorgvrijstelling" voor de vennootschapsbelasting. Om voor deze vrijstelling in aanmerking te komen moet aan de volgende voorwaarden worden voldaan:

- werkzaamhedentoets: op basis van artikel 5, lid 1, sub c, onderdeel 1 VPB 1969 zijn 'lichamen welke uitsluitend of nagenoeg uitsluitend werkzaamheden verrichten welke bestaan uit het genezen, verplegen of verzorgen van zieken, kraamvrouwen, mensen met een verstandelijke of lichamelijke beperking, wezen of ouderen die niet meer zelfstandig kunnen wonen' vrijgesteld van vennootschapsbelasting.
- winstbestemmingstoets: wanneer het lichaam winst behaalt, dient de winst uitsluitend ten goede te kunnen komen aan een vrijgesteld lichaam dat aan eerder vermelde voorwaarden voldoet of aan een algemeen maatschappelijk belang.

Stichting Zuyderland Medisch Centrum vormt tezamen met de groepsmaatschappijen Holding ZMS BV, Parking Atrium BV, Maasland Urologica BV, Orbis Mooi BV, Orbis Vigor BV, BV Exploitatie Zorgboulevard, Stichting Zuyderland Zorg, Zuyderland Zorgcentra BV, Zuyderland Jeugdgezondheidszorg BV, Zuyderland Thuiszorg BV, Zuyderland Wijkgebouwen BV en Zuyderland Huishoudelijke Hulp BV een fiscale eenheid voor de heffing van omzetbelasting. De omzetbelasting is in elk van de vennootschappen opgenomen voor dat deel dat de desbetreffende entiteit als zelfstandig belastingplichtige verschuldigd zou zijn.

Financiële baten en lasten

De financiële baten en lasten betreffen van derden en groepsmaatschappijen ontvangen (te ontvangen) en aan derden en groepsmaatschappijen betaalde (te betalen) rente. Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

Tevens is onder financiële baten en lasten opgenomen het aandeel van de stichting in het resultaat van de op nettovermogenswaarde gewaardeerde deelnemingen danwel ontvangen dividenden van deelnemingen waarin geen invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend en waardeveranderingen van financiële vaste activa.

1.4.4 Grondslagen van segmentering

In de jaarrekening wordt overeenkomstig met de Richtlijn Zorginstellingen een segmentatie van de resultatenrekening gemaakt in de eerder genoemde segmenten Cure en Care.

Bij de verdeling van de segmenten is aangesloten bij de hoofdactiviteiten binnen het bedrijfsproces. De indirecte kosten zijn toegewezen op basis van de intern gehanteerde kostenverdeelsleutels en/of het activiteitsniveau van onderlinge dienstverlening.

1.5 Toelichting op de geconsolideerde balans

ACTIVA

1. Materiële vaste activa

De specificatie is als volgt :

	<u>31-dec-17</u>	<u>31-dec-16</u>
	€	€
Bedrijfsgebouwen en terreinen	338.172.794	343.833.932
Machines en installaties	66.180.226	64.362.802
Andere vaste bedrijfsmiddelen, technische en administratieve uitrusting	116.433.916	123.614.151
Materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa	3.810.423	5.419.543
Niet aan het bedrijfsproces dienstbare materiële activa	0	0
	<u>524.597.359</u>	<u>537.230.428</u>
Subtotaal Materiële Vaste Activa		
- A Fonds Perdu	741.453	832.519
Totaal materiële vaste activa	<u>523.855.906</u>	<u>536.397.909</u>

Het verloop van de materiële activa in het verslagjaar is als volgt weer te geven :

	<u>2017</u>
	€
Boekwaarde per 1 januari	537.230.428
Bij: investeringen (incl. investeringen Onder Handen Projecten)	47.234.611
Bij: correcties i.v.m. wijziging in consolidatiekring fusie organisatie	0
Af: afschrijvingen	59.516.181
Af: desinvesteringen	351.500
Af: bijzondere waardeverminderingen	0
	<u>524.597.358</u>
Subtotaal Boekwaarde per 31 december	
- A Fonds Perdu	832.519
- Mutatie A Fonds Perdu	-91.067
Boekwaarde per 31 december	<u><u>523.855.906</u></u>

Toelichting:

Onder materiële vaste activa zijn activa opgenomen voor een bedrag van € 5,0mln waarvan de beschikbaarheid berust op financiële lease.

Jaarlijks maakt Zuyderland een inschatting van de verwachte economische levensduur van de verschillende panden. Dit heeft in 2017 geleid tot aanpassing van de afschrijvingstermijn van installaties in gebouw Q locatie Heerlen. De financiële impact in 2017 bedraagt € 0,75mln negatief en is verwerkt in bovenstaande cijfers.

De investeringen in 2017 hebben met name betrekking op medische apparatuur en verbouwingen en instandhouding op de locaties Heerlen, Kerkrade en Sittard.

Ten aanzien van laatstgenoemde verbouwingen en daarmee samenhangende sloopwerkzaamheden heeft een versnelde afschrijving plaatsgevonden van € 0,4mln. Daarnaast heeft voor locatie Sittard een versnelde afschrijving plaatsgevonden van €0,5mln in verband met geplande verbouwingen in 2018.

Eind 2017 is besloten gebouw F in Heerlen in 2018 buiten gebruik te stellen. De versnelde afschrijving in 2017 bedraagt € 0,25mln.

Voor een nadere specificatie van het verloop van de materiële vaste activa per activagroep wordt verwezen naar het mutatieoverzicht onder 1.6. Voor de verstrekte zekerheden wordt verwezen naar onderdeel 13 "Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen".

2. Financiële vaste activa

De specificatie is als volgt:

	31-dec-17	31-dec-16
	€	€
Deelnemingen	5.143.831	3.580.302
Vorderingen op deelnemingen	405.130	441.880
Te verrekenen afschrijvingen inzake buiten gebruik gestelde materiële vaste activa	0	2.390.966
Bankgaranties	150.000	150.000
Emissie- en leningskosten	397.646	466.596
Totaal financiële vaste activa	6.096.607	7.029.744

Specificatie deelnemingen:

	2017
	€
Boekwaarde per 1 januari	3.580.302
Kapitaalstortingen	0
Resultaat deelnemingen	1.210.815
Aankoop deelnemingen	1.264.255
Ontvangen dividend	-899.176
Voorziening negatieve deelnemingen	-12.365
Aandeel resultaten deelnemingen	1.563.529
Boekwaarde per 31 december	5.143.831

Vorderingen op deelnemingen:

	2017
	€
Boekwaarde per 1 januari	441.880
Af: ontvangen aflossing leningen	36.750
Boekwaarde per 31 december	405.130

Te verrekenen afschrijvingen inzake buiten gebruik gestelde materiële vaste activa:

	2017	2016
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	2.390.966	3.786.190
Bij: Investerings	0	0
Af: Afschrijvingen	540.827	1.395.224
Af: waardevermindering	1.850.139	
Boekwaarde per 31 december	0	2.390.966

Bankgaranties:

	2017	2016
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	150.000	0
Bij: verstrekte bankgaranties	0	150.000
Af: afgelopen bankgaranties	0	0
Boekwaarde per 31 december	150.000	150.000

Emissie- en leningskosten:

	2017	2016
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	466.596	535.546
Bij: Investerings	0	0
Af: Afschrijvingen	68.950	68.950
Boekwaarde per 31 december	397.646	466.596

Toelichting:

De waarde van de deelnemingen is met € 1,6mln toegenomen in 2017. Dit is het gevolg van het overgenomen belang in Mitralis Diagnostisch Centrum BV ad. € 1,3mln en daarnaast het gevolg van het positieve resultaat van de diverse deelnemingen in 2017 van € 1,2mln en het ontvangen dividend in 2017 (-€ 0,9mln).

Het positieve resultaat van de deelnemingen in 2017 betreft met name Zuyderland Eyescan Limburg BV (+€ 928k), Nederlandse Obesitas kliniek (+€ 107k) en Zuyderland Huishoudelijke Hulp BV (+€ 178k).

De post vorderingen op deelnemingen (€ 405k) betreft een aandeelhouderslening aan Meditta Medisch Centrum BV. Het betreft een lening zonder vaste looptijd die is achtergesteld bij andere schuldeisers van Meditta. Deze is volwaardig gewaardeerd omdat deze naar verwachting volledig inbaar is.

De post te verrekenen afschrijvingen inzake buiten gebruik gestelde materiële vaste activa betreft vorderingen inzake de materiële vaste activa van de niet meer in gebruik zijnde en gesloopte gebouwen van het voormalige St. Barbaraziekenhuis te Geleen, het voormalige Maaslandziekenhuis te Sittard, zorgcentrum Invia en zorgcentrum St.Jan in Geleen. De overgangsregelingen voor de financiering van deze activa liepen deels tot en met 2016 en deels tot met 2017. Het saldo van deze post is volledig afgewikkeld in de jaarrekening 2017.

Zuyderland

Toelichting op belangen in andere rechtspersonen of vennootschappen:

Naam, rechtsvorm en statutaire vestigingsplaats rechtspersoon	Kernactiviteit	Verschaft kapitaal €	Kapitaalbelang (in %)	Eigen vermogen €	Resultaat €
Rechtstreekse kapitaalbelangen >= 20%:					
Maasland Urologica BV, Sittard-Geleen	Verrichten van sterilisaties en besnijdenissen welke niet onder de basisverzekering vallen	9.180	51%	11.633	795
Orbis Mooi BV, Sittard-Geleen	Verrichten van esthetische chirurgie welke niet onder de basisverzekering valt	18.000	100%	301.137	24.852
Meditta Medisch Centrum BV, Sittard-Geleen	Medische diagnostiek en exploitatie van een medisch centrum	49.000	24,5%	309.272	59.007
Orbis Vigor BV, Sittard-Geleen	Gezondheids-management	13.500	75%	103.763	-1.507
Nederlandse Obesitaskliniek Zuid BV, Zeist	Exploitatie van Obesitas Kliniek gevestigd in Zuyderland Medisch Centrum, locatie Brunssum	49.000	25%	1.309.365	428.571
Mitralis Diagnostisch Centrum BV, Kerkrade, Hoensbroek	Het uitvoeren/aanbieden van (aanvullende en/of private) vormen van medisch specialistische zorg en/of diagnostiek	8.635	48%	2.633.865	577.267
Eerstelijns Plus Centrum BV, Heerlen	Het leveren van zorg en verlenen van diensten in de eerste lijn bestaande uit onder meer doch niet uitsluitend diagnostische diensten en laag complexe kleine chirurgie	44.100	49%	144.029	-51.288
Waarvan joint ventures:					
Zuyderland Huishoudelijke Hulp BV, Sittard-Geleen	Huishoudelijke Verzorging	9.180	51%	862.710	349.233
	Andere deelnemer: Assist Zorg BV, Heerlen	Bestuur: benoemd door AvA, één bestuurder	Toeziend orgaan: RvT		
Medisch Coördinatiecentrum Omnes BV, Sittard-Geleen	1e-lijns diagnostische faciliteiten en transmurale zorgverlening	9.000	50%	599.044	-69.550
	Andere deelnemer: Medische Staf Westelijke Mijnstreek BV, Sittard-Geleen	Bestuur: benoemd door AvA, twee directieleden	Toeziend orgaan: RvC		
Zuyderland-Eyescan Limburg B.V., Sittard-Geleen	Verrichten van oogheelkundige zorg	906.230	50%	5.271.091	1.857.656
	Andere deelnemer: Eyescan BV, Utrecht	Bestuur: benoemd door AvA, één bestuurder	Toeziend orgaan: n.v.t.		
Zeggenschapsbelangen:					
Stg. Fondsenwerving Hof van Onthaasting, Sittard-Geleen	Fondsen werven t.b.v. Stg. Hof van Onthaasting	0	14%	15.470	970
Stg. Hof van Onthaasting, Sittard-Geleen	Aanleg, beheer, onderhoud en organisatie van Parc Hoogveld	0	14%	0	0
Belangen samen met dochtermaatschappijen:					
Futures Health BV, Hoofddorp	Aanbieden preventief en aanvullend medisch onderzoek	9.100	50%	0	56.520
Mitralis KNO BV, Heerlen	het aanbieden en uitvoeren van neusschelp correcties en snurkbehandelingen m.b.v radiofrequentie en thermotherapie	3.600	20%	257.775	151.471

3. Voorraden

De specificatie is als volgt :

	31-dec-17	31-dec-16
	€	€
Medische middelen	7.230.843	7.707.314
Voedingsmiddelen	14.603	19.414
Overige voorraden:		
- voorgeschreven dienstkleding	19.843	19.637
- voorraden hotelfunctie	55.059	61.660
- kantoorbenodigdheden en drukwerk	76.221	82.138
- overige voorraden	1.936	1.788
Af: Incourante Voorraden	4.312	4.312
Totaal voorraden	7.394.193	7.887.639

Toelichting:

De mutatie in de voorraad wordt jaarlijks geboekt op basis van een voorraad inventarisatie. De voorraden zijn gewaardeerd tegen kostprijs. De mutatie in de voorraad wordt met name veroorzaakt door een daling in de voorraad dure geneesmiddelen in de categorie medische middelen.

4. Onderhanden werk uit hoofde van DBC's/ DBC-zorgproducten

De specificatie is als volgt :

	31-dec-17	31-dec-16
	€	€
Onderhanden werk DBC's / DBC-zorgproducten ZMC	57.340.026	58.893.004
Onderhanden werk DBC's/ DBC zorgproducten GRZ	1.787.549	1.699.138
Onderhanden werk DBC's GGZ	10.076.461	10.179.632
Af: ontvangen voorschotten	58.207.503	60.769.965
Totaal	10.996.533	10.001.809

De specificatie per categorie DBC's / DBC-zorgproducten is als volgt weer te geven:

Stroom DBC's/ DBC zorgproducten per zorgverzekeraar	Gerealiseerde projectkosten en toegerekende winst	Af: verwerkte verliezen	Af: ontvangen voorschotten	Saldo per 31-dec-17
	€	€	€	€
OHW DBC's/DBC zorgproducten Zorgverz. CZ	35.748.568	0	35.748.568	0
OHW DBC's/DBC zorgproducten Zorgverz. VGZ	12.475.322	0	11.409.029	1.066.293
OHW DBC's/DBC zorgproducten Zorgverz. Achmea	5.121.932	0	3.440.000	1.681.932
OHW DBC's/DBC zorgproducten Zorgverz. Menzis	1.637.809	0	1.017.000	620.809
OHW DBC's/DBC zorgproducten Zorgverz. Multizorg en DSW	1.465.448	0	65.470	1.399.978
OHW DBC's Zorgverz. Overig	890.947	0	0	890.947
OHW DBC's GGZ	10.076.461	0	6.527.436	3.549.025
OHW DBC's/ DBC zorgproducten GRZ	1.787.549	0	0	1.787.549
Totaal	69.204.035	0	58.207.503	10.996.533

Toelichting

Op de onderhanden werk posities zijn de ontvangen voorschotten van de zorgverzekeraars in mindering gebracht. Zuyderland Medisch Centrum heeft ultimo 2017 in totaal € 83,1mln aan voorschotten ontvangen van verzekeraars. Hiervan heeft € 58,2mln betrekking op onderhanden werk uit hoofde van DBC's/DBC-zorgproducten en € 24,9mln op nog te factureren DBC-zorgproducten.

5. Specificatie vorderingen en schulden uit hoofde van financieringstekort respectievelijk financieringsoverschot

	t/m 2014	2015	2016	2017	totaal
	€	€	€	€	€
Saldo per 1 januari	3.442.149	-333.029	419.043	0	3.528.163
Financieringsverschil boekjaar	0	0	0	741.076	741.076
Correcties voorgaande jaren	314.611	-153.659	-42.268	0	118.684
Betalingen/ontvangsten	-3.756.760	486.688	-376.775	-715	-3.647.562
Sub-totaal mutatie boekjaar	-3.442.149	333.029	-419.043	740.361	-2.787.802
Saldo per 31 december	0	0	0	740.361	740.361

Stadium van vaststelling (per erkenning):

Verpleging & Verzorging Noord	c	c	c	a
Verpleging & verzorging Zuid	c	c	c	a
Zuyderland GGZ (WLz)	c	c	c	a

a= interne berekening

b= overeenstemming met zorgverzekeraars

c= definitieve vaststelling NZa

Waarvan gepresenteerd als:

- vorderingen uit hoofde van financieringstekort
- schulden uit hoofde van financieringsoverschot

	31-dec-17	31-dec-16
	€	€
	747.789	558.008
	7.428	48.935
	<u>740.361</u>	<u>509.073</u>

Toelichting:

In 2012 is de prestatiebekostiging ingevoerd en worden de inkomsten bij Zuyderland Medisch Centrum niet meer verkregen uit het wettelijk budget (FB systematiek) maar volledig uit de facturering van zorgproducten. Voor Zorgcentra en in zeer beperkte mate GGZ bestaat er nog een financieringsresultaat. Dit betreft het verschil tussen de berekende opbrengsten WLz financiering en de ontvangen voorschotten. De financieringsverschillen over de jaren t/m 2016 zijn volledig afgewikkeld in 2017.

De bovenste tabel laat de afwikkeling per schadelastjaar zien. De onderste tabel laat de balansposities ultimo boekjaar zien.

6. Vorderingen en overlopende activa

De specificatie is als volgt :

	31-dec-17	31-dec-16
	€	€
Vorderingen op debiteuren	83.117.430	74.216.183
Nog te factureren omzet DBC's/ DBC-zorgproducten	22.074.475	25.785.219
Vordering uit hoofde van garantieregeling kapitaallasten	3.300.000	1.200.000
Overige vorderingen	1.550.769	366.200
Vooruitbetaalde bedragen	1.800.422	2.011.107
Nog te ontvangen bedragen	3.111.477	8.893.422
Vorderingen op groepsmaatschappijen	1.281.868	2.175.602
Totaal vorderingen en overlopende activa	<u>116.236.441</u>	<u>114.647.733</u>

Toelichting:

Vorderingen op debiteuren: de voorziening die in aftrek op de vorderingen inzake debiteuren is gebracht vanwege verwachte oninbaarheid bedraagt € 806k (2016: € 1.600k).

De post debiteuren betreft met name vorderingen op zorgverzekeraars.

Nog te factureren omzet DBC's/ DBC-zorgproducten: hierin zijn de DBC-zorgproducten opgenomen welke ultimo 2017 zijn vrijgegeven maar nog niet zijn gefactureerd. Op deze post is een bedrag van € 24,9mln in mindering gebracht als gevolg van ontvangen voorschotten van zorgverzekeraars.

Vordering uit hoofde van garantieregeling kapitaallasten: voor de openstaande vordering van €3,3mln is een beschikking ontvangen van de NzA. Het bedrag heeft betrekking op 2015 en 2016, alle voorgaande jaren zijn afgewikkeld.

Nog te ontvangen bedragen: de daling in 2017 is met name het gevolg van afwikkeling van vorderingen en schulden met het MSB en door inkoopkortingen over voorgaande jaren welke in 2017 daadwerkelijk ontvangen zijn.

Vorderingen op groepsmaatschappijen: dit betreft met name de vordering op Medisch Coördinatie Centrum Omnes BV (MCC BV) als gevolg van de door Zuyderland Medisch Centrum voor MCC BV uitgevoerde verrichtingen.

Alle vorderingen hebben een kortlopend karakter (< 1 jaar).

7. Liquide middelen

De specificatie is als volgt :

	31-dec-17	31-dec-16
	€	€
Bankrekeningen	29.782.741	36.569.136
Kassen	121.383	88.102
Totaal liquide middelen	<u>29.904.124</u>	<u>36.657.238</u>

Toelichting:

De liquide middelen van € 29,9mln staan, met uitzondering van € 293k aan bankgaranties van Stichting Zuyderland Medisch Centrum, ter vrije beschikking. Het totaalbedrag bestaat uit liquide middelen van Zuyderland Medisch Centrum (€ 8,9mln), Zuyderland Zorgcentra BV (€ 11,8mln), Zuyderland Thuiszorg BV (€ 1,3mln), Parking Atrium BV (€ 1,3mln), Holding ZMS BV (€ 3,1mln) en overige groepsleden (€ 3,5mln).

PASSIVA

8. Groepsvermogen

Het groepsvermogen bestaat uit de volgende componenten:

	<u>31-dec-17</u>	<u>31-dec-16</u>
	€	€
Kapitaal	1.319.297	1.319.297
Bestemmingsfondsen	40.737.082	38.773.105
Algemene en overige reserves	52.747.433	52.247.324
Eigen Vermogen	<u>94.803.812</u>	<u>92.339.726</u>
Aandeel derden	2.034.353	2.040.741
Totaal groepsvermogen	<u><u>96.838.165</u></u>	<u><u>94.380.467</u></u>

Kapitaal

Het verloop is als volgt weer te geven:

	<u>Saldo per 1-jan-17</u>	<u>Resultaat- bestemming</u>	<u>Overige mutaties</u>	<u>Saldo per 31-dec-17</u>
	€	€	€	€
Kapitaal	1.319.297	0	0	1.319.297
Totaal kapitaal	<u>1.319.297</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>1.319.297</u>

Bestemmingsfondsen

Het verloop is als volgt weer te geven:

	<u>Saldo per 1-jan-17</u>	<u>Resultaat- bestemming</u>	<u>Overige mutaties</u>	<u>Saldo per 31-dec-17</u>
	€	€	€	€
Bestemmingsfondsen	38.773.105	1.963.977	0	40.737.082
Totaal bestemmingsfondsen	<u>38.773.105</u>	<u>1.963.977</u>	<u>0</u>	<u>40.737.082</u>

Algemene en overige reserves

Het verloop is als volgt weer te geven:

	<u>Saldo per 1-jan-17</u>	<u>Resultaat- bestemming</u>	<u>Overige mutaties</u>	<u>Saldo per 31-dec-17</u>
	€	€	€	€
Algemene reserves	52.247.324	501.804	-1.695	52.747.433
Totaal algemene en overige reserves	<u>52.247.324</u>	<u>501.804</u>	<u>-1.695</u>	<u>52.747.433</u>

Toelichting:

Voor specificatie van het eigen vermogen van de afzonderlijke WTZi-toelatingen wordt verwezen naar de enkelvoudige jaarrekeningen van Zuyderland Medisch Centrum en Zuyderland Zorgcentra BV.

De resultaatbestemming in de bestemmingsfondsen betreft het resultaat behaald uit de WLZ financieringsstroom van de betreffende entiteiten, gezien de externe verplichting dit vermogen te besteden aan het bij financiering gestelde doel. De resultaten uit de overige financieringsstromen zijn onttrokken uit de algemene reserves.

9. Aandeel derden

	<u>31-dec-17</u>	<u>31-dec-16</u>
	€	€
Stichting ZBC Zuyderland	869.001	869.001
Mitralis Expertise Wondzorg Centrum BV	332.048	332.048
Zuyderland Thuiszorg BV	833.304	839.692
	<u>2.034.353</u>	<u>2.040.741</u>

Toelichting:

Deze meerderheidsdeelnemingen worden volledig geconsolideerd in de balans en winst- en verliesrekening van Zuyderland onder aftrek van een minderheidsbelang voor het aandeel van derden in deze deelnemingen.

Aangezien de cijfers 2017 van Stichting ZBC Zuyderland Medisch Centrum niet beschikbaar zijn, zijn de resultaten over 2017 van de Stichting ZBC Zuyderland Medisch Centrum niet verwerkt in de geconsolideerde jaarrekening van Zuyderland.

10. Voorzieningen

Het verloop is als volgt weer te geven:	Saldo per 1-jan-17	Dotatie	Onttrekking	Vrijval	Saldo per 31-dec-17
	€	€	€	€	€
Voorziening reorganisatie- en veranderkosten	86.598	0	15.787	13.227	57.584
Voorziening regelingen GGZ	42.145	0	39.377	351	2.417
Voorziening sociaal plan	0	3.524.466	0	0	3.524.466
Voorziening voor uitgestelde personeelsbeloningen	5.649.416	306.798	648.310	17	5.307.887
Voorziening onregelmatigheidstoelage	3.079.797	0	1.032.488	0	2.047.309
Voorziening langdurige zieken	1.077.762	204.776	0	0	1.282.538
Voorziening ziektewet tijdelijke dienstverbanden	153.485	1.674	0	10.536	144.623
Voorziening financiële gevolgen 65+	269.657	0	0	96.575	173.082
Voorziening reguliere PLB uren	26.008.149	8.929.601	5.304.832	0	29.632.918
Voorziening eenmalige bijschrijving 200 PLB uren	2.303.998	0	0	1.060.092	1.243.906
Voorziening WGA verzekeringen eigen risico	1.252.624	1.704.633	0	205.946	2.751.311
Voorziening medische aansprakelijkheid	6.904.804	3.190.995	661.135	0	9.434.664
Totaal voorzieningen	<u>46.828.435</u>	<u>17.862.943</u>	<u>7.701.929</u>	<u>1.386.744</u>	<u>55.602.705</u>

Toelichting in welke mate (het totaal van) de voorzieningen als langlopend moet worden beschouwd:

	31-dec-17
	€
Kortlopend deel van de voorzieningen (< 1 jr.)	37.555.389
Langlopend deel van de voorzieningen (> 1 jr.)	18.047.316
Hiervan langlopend (> 5 jaar)	4.903.896

Toelichting:

Voorziening reorganisatie- en veranderkosten: De voorziening reorganisatie- en veranderkosten dient ter dekking van de kosten van de in 2012 doorgevoerde reorganisatie binnen GGZ als gevolg van landelijke bezuinigingsmaatregelen. De onttrekking heeft betrekking op de daadwerkelijk gemaakte kosten in 2017. De vrijval heeft betrekking op personeel dat in 2017 uit dienst is gegaan. De stand ultimo 2017 heeft betrekking op nog lopende verplichtingen. De voorziening is nominaal gewaardeerd. De voorziening loopt naar verwachting tot en met 2022.

Voorziening regelingen GGZ: de voorziening dient ter dekking van de frictiekosten van bovenformatief personeel en daarnaast voor afvloeiingsregelingen voor een beperkt aantal mensen. Als gevolg van beperking van de contracteerruimte door de zorgverzekeraars is het kostenniveau van de GGZ aangepast om structurele verliezen te voorkomen. De onttrekking heeft betrekking op de daadwerkelijk gemaakte kosten in 2017.

Voorziening sociaal plan: Deze voorziening dient ter dekking van de in 2017 gestarte reorganisatie binnen Zuyderland Medisch Centrum voor de afbouw van personeel voortkomend uit het pakket aan ombuigingsmaatregelen en daarnaast voor de afbouw voortkomend uit de fusie implementatieplannen. Tevens dient deze voorziening ter dekking van de kosten voortkomend uit de implementatie van het nieuwe functiegebouw.

Voorziening voor uitgestelde personeelsbeloningen: de voorziening uitgestelde personeelsbeloningen betreft de verplichtingen die voortvloeien uit de aanwezigheid van een langdurig dienstverband, in het bijzonder jubileumuitkeringen. De voorziening is opgenomen tegen contante waarde (op basis van een rekenrente van 1,25%). In de berekening is tevens rekening gehouden met verwachte toekomstige salarisstijgingen en verwachte tussentijdse uitstroom van personeelsleden. De in het overzicht vermelde onttrekking betreft de werkelijk uitbetaalde gratificaties.

Voorziening onregelmatigheidstoelage: Deze voorziening is eind 2016 opgenomen conform het advies van het NVZ om een bedrag te reserveren dat in 2017 tot en met 2019 als eenmalige uitkering uitbetaald dient te worden ter compensatie van de niet uitgekeerde onregelmatigheidstoelage over vakantie-uren met betrekking tot voorgaande jaren (2012-2014). In september van elk jaar (vanaf 2017) wordt het bedrag uitgekeerd waar medewerkers conform CAO recht op hebben.

Voorziening langdurig zieken: deze voorziening wordt gevormd ter dekking van de op de balansdatum bestaande verplichting inzake de loondoorbetaling van personeelsleden die per deze datum arbeidsongeschikt zijn. Langdurig zieken worden gewaardeerd tegen nominale waarde. De voorziening is berekend tegen 70% verhoogd met sociale lasten. De voorziening is nominaal gewaardeerd.

Toelichting (vervolg):

Voorziening ziektewet tijdelijke dienstverbanden: in het kader van de modernisering Ziektewet is in 2014 gekozen voor eigenrisicodragerschap voor de Ziektewet Flex. Hiervoor is een voorziening getroffen aan de hand van de lopende dossiers. De voorziening wordt elk jaar opnieuw berekend aan de hand van gegevens van tijdelijke personeelsleden die per balansdatum ziek uit dienst zijn

Voorziening PLB (Persoonlijke Levensfase Budget) uren: er is een voorziening getroffen voor de reeds opgebouwde PLB rechten van alle medewerkers. De voorziening is nominaal gewaardeerd.

Voorziening éénmalige bijschrijving 200 PLB uren: de voorziening persoonlijk levensfase budget (PLB) betreft een voorziening uit hoofde van een CAO verplichting in het kader van de overgangsregeling 45 tot en met 49 jarigen. Deze voorziening is opgenomen tegen contante waarde op basis van een rekenrente van 1,25%. De in het overzicht genoemde vrijval betreft de medewerkers met geboortjaar 1962.

Voorziening WGA (werkherhating gedeeltelijk arbeidsgeschikten) verzekering eigen risico: Zuyderland Zorgcentra is eigen risicodragers voor de WGA. Vanaf 2016 is besloten om bij de huidige verzekeraar maar voor 50% verzekerd te zijn. Voor het gedeelte van 50% waarover Zuyderland risico loopt is een voorziening opgenomen. De voorziening is nominaal gewaardeerd en gebaseerd op de feitelijke instroom WGA gebruikmakend van verzuimcurves.

Voorziening onregelmatigheidstoeslag: Deze voorziening is eind 2016 opgenomen conform het advies van het NVZ om een bedrag te reserveren dat in 2017 tot en met 2019 als eenmalige uitkering uitbetaald dient te worden ter compensatie van de niet uitgekeerde onregelmatigheidstoeslag over vakantie-uren met betrekking tot voorgaande jaren (2012-2014) ter hoogte van €1,1 mln. In september van elk jaar (vanaf 2017) wordt het bedrag uitgekeerd waar medewerkers conform CAO recht op hebben.

Voorziening medische aansprakelijkheid: deze voorziening dient ter dekking van het eigen risico in verband met medische aansprakelijkheid. Het in de voorziening opgenomen bedrag betreft het maximale nog openstaande eigen risico. De voorziening is gewaardeerd tegen nominale waarde.

11. Langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)

De specificatie is als volgt :

	31-dec-17	31-dec-16
	€	€
Schulden aan banken	383.484.135	414.511.466
Achternestelde leningen	8.567.000	8.567.000
Herfinancieringsfee	-420.000	-630.000
Overige langlopende schulden	2.021.929	2.946.107
Totaal langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)	<u>393.653.064</u>	<u>425.394.573</u>

Het verloop is als volgt weer te geven:

	2017	2016
	€	€
Stand per 1 januari	452.326.530	453.480.059
Bij: nieuwe leningen	16.283.250	41.693.099
Af: aflossingen	35.032.063	43.056.628
Af: herfinancieringsfee	-210.000	-210.000
Stand per 31 december	<u>433.787.717</u>	<u>452.326.530</u>
Af: aflossingsverplichting komend boekjaar	42.156.582	29.878.064
Stand per 31 december	<u>391.631.135</u>	<u>422.448.466</u>
Bij: Leaseverplichtingen	2.946.107	4.373.907
Af: aflossingsverplichting komend boekjaar leaseverplichting	924.178	1.427.800
Stand langlopende schulden per 31 december	<u>393.653.064</u>	<u>425.394.573</u>

Toelichting in welke mate (het totaal van) de schulden als langlopend moet worden beschouwd:

	31-dec-17	31-dec-16
	€	€
Kortlopend deel van de langlopende schulden (< 1 jr.), aflossingsverplichtingen	43.080.760	31.305.864
Langlopend deel van de langlopende schulden (> 1 jr.), balanspost	393.653.064	425.394.573
Hiervan langlopend (> 5 jaar)	260.289.738	293.022.341

Toelichting:

De langlopende schulden aan banken zijn per saldo in 2017 afgenomen met € 31,0mln. Dit bedrag is opgebouwd uit trekkingen van nieuwe leningen (+€ 16,3mln), aflossingen (-€ 35,0mln) en een stijging van de aflossingsverplichtingen komend boekjaar (-€ 12,3mln).

De post nieuwe leningen betreft de egalisatie van de schuldverhoudingen tussen de banken. Hier staan aflossingen van andere leningen tegenover.

De aflossingsverplichtingen voor het jaar 2018 zijn verantwoord onder de kortlopende schulden.

Bij de fusie financiering is € 58mln van de langlopende leningen administratief omgezet in een achternestelde tranche. Deze tranche is achternesteld op de overige leningen van het bankenconsortium en kan vanaf 2021 worden omgezet in de Hoofdtranche als de balansratio voor en na conversie tenminste 25% bedraagt. Het bankenconsortium beschouwt de achternestelde tranche als eigen vermogen bij de berekening van de balansratio.

De achternestelde leningen zijn verstrekt door Provincie Limburg (€ 5.000k), gemeente Heerlen (€ 2.682k) en gemeente Brunssum (€ 885k). De looptijd van deze achternestelde leningen is langer dan 5 jaar.

De herfinancieringsfee heeft betrekking op de kredietovereenkomst die bij de fusie met het bankenconsortium is afgesloten. Deze wordt lineair over vijf jaar ten laste van het resultaat gebracht.

De overige langlopende schulden betreffen leaseverplichtingen. De leaseverplichtingen komen met name voort uit een met ABN AMRO Lease N.V. gesloten leasecontract met betrekking tot de energiecentrale. Daarnaast betreft de leaseverplichting ook lease van medische apparatuur en inventaris, met name afgesloten met De Lage Landen.

Voor een nadere specificatie van de langlopende schulden wordt verwezen naar paragraaf 1.7 langlopende leningen.

Voor de zekerheden wordt verwezen naar paragraaf 1.5 onderdeel 13 "niet uit de balans blijvende verplichtingen".

12. Kortlopende schulden en overlopende passiva

De specificatie is als volgt :

	31-dec-17	31-dec-16
	€	€
Schulden aan kredietinstellingen	5.504.256	6.163.195
Crediteuren	19.966.585	21.609.189
Aflossingsverplichtingen langlopende leningen	43.080.759	31.305.864
Korte termijndeel a fonds perdu	91.067	167.954
Belastingen en sociale premies	17.379.623	17.910.195
Schulden inzake pensioenen	374.918	4.451.003
Nog te betalen salarissen	3.472.002	2.442.083
Vakantiegeld	12.667.932	12.396.717
Vakantiedagen	5.947.390	5.772.045
Schulden uit hoofde van transitie-regeling	129	129
Overige schulden	9.795.251	15.282.676
Vooruitontvangen opbrengsten	2.109.978	2.324.065
Nog te betalen kosten	28.659.589	26.691.683
Schulden op groepsmaatschappijen	80.752	10.872
Totaal kortlopende schulden en overlopende passiva	<u>149.130.231</u>	<u>146.527.670</u>

Toelichting:

Schulden aan kredietinstellingen: In 2017 zijn de schulden aan kredietinstellingen afgenomen met € 0,7mln. De totale werkkapitaalfaciliteit van Zuyderland bedraagt € 60mln en is ultimo 2017 niet gebruikt.

Naast deze werkkapitaalfaciliteit beschikt Zuyderland over een RC faciliteit ter hoogte van € 5,5mln ultimo 2017 ter financiering van de Zorgboulevard. De limiet van deze faciliteit wordt tot 0 gereduceerd in opeenvolgende 3 maandelijkse termijnen van elk € 167k.

De aflossingsverplichting van langlopende leningen betreft € 42,2mln aflossing aan langlopende leningen bij de banken en € 0,9mln aan financial lease verplichtingen.

Belastingen en sociale premies: dit betreft de te betalen loonheffing en sociale premies over de salarissen en eindejaarsuitkering van december 2017.

Overige schulden: de stand ultimo 2017 betreft grotendeels nog te betalen rentekosten over 2017.

Nog te betalen kosten: dit betreft o.a. nog te betalen honorarium kosten over 2017 omdat gedurende het jaar de bevoorschotting 90% bedraagt. Daarnaast betreft dit met name nog te betalen kosten die betrekking hebben op 2017 waarvoor nog geen factuur ontvangen is.

Alle schulden hebben een kortlopend karakter.

13. Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Verplichtingen uit hoofde van het macrobeheersinstrument

Het macrobeheersinstrument (MBI) kan door de minister van VWS ingezet worden om overschrijdingen van het macrokader zorg terug te vorderen bij instellingen. De minister heeft voor verschillende subsectoren in de zorg een MBI ingesteld, waarvan de volgende omzetplafonds voor 2017 relevant zijn voor Zuyderland:

- MBI-omzetplafond verpleging en verzorging (TB/REG-17602-01)
- MBI-omzetplafond medisch specialistische zorg (TB/REG-17631-01)
- MBI-omzetplafond geriatrische revalidatiezorg en eerstelijns verblijf (TB/REG-17635-01)
- MBI-omzetplafond geneeskundige geestelijke gezondheidszorg (TB/REG-17639-01)

De minister van VWS zou uiterlijk vóór 1 december van het opvolgende jaar moeten beslissen over inzet van het MBI, als sprake is van een macro-overschrijding. In de afgelopen jaren is gebleken dat deze periode van elf maanden te kort is om de werkelijke realisatie vast te stellen, met als gevolg dat de realisatie voor meerdere voorgaande jaren nog niet is vastgesteld.

Bij het opstellen van de jaarrekening 2017 heeft Zuyderland nog geen inzicht in de realisatie van het MBI-omzetplafond over 2017 en de nog niet afgewikkelde voorgaande jaren. Hierdoor is nog onduidelijk of er daadwerkelijk sprake zal zijn van het inzetten van het macrobeheersinstrument. Wel geldt dat dit wettelijk gezien mogelijk is om dit bij een vastgestelde overschrijding te doen. Zuyderland is daarom nu niet in staat een betrouwbare schatting te maken van de uit het macrobeheersinstrument voortkomende verplichting en deze te kwantificeren. Als gevolg daarvan is deze verplichting niet tot uitdrukking gebracht in de balans per 31 december 2017.

Mocht het MBI worden ingezet, dan zal de macro-overschrijding worden verhaald op individuele zorginstellingen naar rato van de gerealiseerde omzet (waarop het MBI van toepassing is).

Aansprakelijkheden

Overeenkomstig de afgesloten kredietovereenkomst per 18-12-2014 met het bankenconsortium (ING Bank NV, ABN AMRO Bank NV, NV Bank Nederlandse Gemeenten, Coöperatieve Centrale Raiffeisen-Boerenleenbank B.A. en Coöperatieve Rabobank Parkstad Limburg) treden alle garanten op als medeschuldenaren en kunnen indien opportuun worden aangesproken om alle verplichtingen van de kredietnemers Stichting Zuyderland Medisch Centrum en Zuyderland Zorgcentra BV aan de banken na te komen, als ware het verplichtingen van de entiteit zelf.

De garanten zijn de kredietnemers Stichting Zuyderland Medisch Centrum en Zuyderland Zorgcentra BV en daarnaast behoren tot de garanten Stichting Zuyderland Zorg, BV Exploitatie Zorgboulevard, Holding ZMS BV, Zuyderland Jeugdgezondheidszorg BV, Orbis Mooi BV, Zuyderland Wijkgebouwen BV en Parking Atrium BV.

Alle entiteiten welke behoren tot de fiscale eenheid zijn aansprakelijk voor te betalen belasting van alle bij de fiscale eenheid betrokken entiteiten.

Waarborgfonds voor de Zorgsector

Stichting Zuyderland Medisch Centrum is toegelaten tot het Waarborgfonds voor de Zorgsector (WfZ). Stichting Zuyderland Medisch Centrum heeft in het kader van het WfZ-deelnemerschap een obligoverplichting richting het WfZ. Dit houdt in dat indien het eigen vermogen van het WfZ onvoldoende zou blijken om aan de garantieverplichtingen te voldoen, dan kan WfZ indien het WfZ zou worden aangesproken op zijn garantieverplichtingen, een beroep doen op financiële hulp van de deelnemers. Deze hulp wordt in dat geval geboden in de vorm van renteloze leningen aan het WfZ. De omvang van het obligo bedraagt maximaal 3% van de restantschuld van de geborgde leningen van de deelnemer. De omvang van dit obligo bedraagt ultimo 2017 € 2,5mln. Daarnaast is aan het Waarborgfonds een met de banken gedeelde hypotheekstelling verstrekt voor een bedrag van €900mln conform hypotheekinschrijving.

Overzicht zekerheden

De Zuyderland Groep heeft diversen langlopende leningen op basis van een hypotheek, waarvan enkele met een waarborgovereenkomst van het WfZ. Voor de langlopende leningen en hierop rustende zekerheden wordt verwezen naar 1.7 Overzicht langlopende schulden.

Zuyderland

Daarnaast zijn alle roerende zaken, vorderingen, verzekeringen, bankrekeningen, intellectuele eigendomsrechten en domeinnamen en aandelen van Stichting Zuyderland Medisch Centrum, Zuyderland Zorgcentra BV en de oorspronkelijk garanten verpand aan het bankenconsortium, zoals vastgelegd in de kredietovereenkomst. Tevens is hierin vastgelegd dat intra-groep schulden en vorderingen zijn achtergesteld op de schulden bij het consortium.

De energiecentrale, diverse medische apparatuur en inventaris zijn geleased. De lease maatschappijen hebben hierop een pandrecht gevestigd.

Meerjarige financiële verplichtingen

Specificatie meerjarige financiële verplichtingen naar looptijd:

	Aantal	Contracten afgesloten in:				totaal
		2017	2016	2015	t/m 2014	
		€	€	€	€	€
Contracten met looptijd 1 jaar	392	1.358.196	476.907	3.540.654	3.538.542	8.914.299
Contracten met looptijd 2 jaar	4	42.689	467.206	0	0	509.895
Contracten met looptijd 3 jaar	18	902.224	1.599.114	3.473.800	0	5.975.138
Contracten met looptijd 4 jaar	11	8.641	11.867	43.044	3.230.655	3.294.207
Contracten met looptijd => 5 jaar	79	8.657.339	2.269.177	6.733.656	6.142.346	23.802.518
Totaal	504	10.969.089	4.824.271	13.791.154	12.911.543	42.496.057

In de meerjarige financiële verplichtingen zijn de jaarlijkse verplichtingen opgenomen. Op basis van de looptijden kunnen de totale verplichtingen bepaald worden. Van het totaalbedrag van € 42,5mln heeft € 35,1mln betrekking op onderhoudscontracten en servicecontracten, € 6,2mln op huurcontracten en € 1,2mln op leasecontracten.

In 2013 heeft een leverancier een claim ingediend tegen (voormalig) Atrium Medisch Centrum Parkstad. De uitkomst van de juridische procedures is nog onbekend. Vanwege de hoge mate van onzekerheid is hier geen voorziening voor opgenomen.

Sinds 2012 zijn bepaalde (dure) medisch-specialistische geneesmiddelen onder de ziekenhuisbekostiging gebracht. Het gaat hier om geneesmiddelen die deel uitmaken van de medisch-specialistische behandeling en onder de titel 'ziekenhuisverplaatste' zorg in de thuissituatie worden toegediend. Deze verstrekking van geneesmiddelen aan extramurale cliënten in het kader van ziekenhuisverplaatste zorg door ziekenhuizen is een btw-belaste prestatie tegen 6%, zoals ook bij apothekers.

Concreet betekent dit dat Zuyderland vanaf 1 januari 2012 6% btw dient af te dragen over de extramurale verstrekking van een aantal dure geneesmiddelen en de btw op de bijbehorende inkoopkosten kan terugvorderen. Vanwege systeemtechnische beperkingen en een aantal inhoudelijke onzekerheden heeft Zuyderland de financiële impact hiervan voor de jaren 2012 t/m 2016 pas in 2017 kunnen kwantificeren. Deze berekeningen incl. pro rata herziening zijn ultimo 2017 aangeboden bij de Belastingdienst. Over het boekjaar 2012 is inmiddels overeenstemming bereikt met de Belastingdienst en heeft Zuyderland een beschikking ontvangen voor zowel de afdracht van BTW als de pro rata herziening. De financiële impact hiervan is verwerkt in deze jaarrekening. In 2018 worden de jaren 2013 t/m 2016 verder afgewikkeld. Het naar verwachting per saldo positieve effect over deze jaren is nog niet verwerkt in deze jaarrekening.

Bankgaranties

Door de Stichting Zuyderland Medisch Centrum zijn voor onderstaande huurcontracten door de genoemde kredietverstrekkers bankgaranties afgegeven:

Kredietverstrekker	Begunstigde	Huurovereenkomst	Maximum bedrag
			€
ABN AMRO Bank	ING Real Estate Investment Management B.V.	Appartementencomplex Greenpark en Springfield; Smithlaan 1 t/m 49 en nr. 53 t/m 89 te Sittard-Geleen	111.720
ABN AMRO Bank	Van Dessel Beheer B.V.	Economiestraat 8 te Sittard-Geleen	15.500
ABN AMRO Bank	P.H.M. Caenen	Bunderstraat 31 te Meerssen	564
ABN AMRO Bank	Vixia B.V.	Millenerweg 8 te Sittard-Geleen	15.650
Rabobank	Sanoforum B.V.	Prins Hendriklaan 376 te Brunssum	150.000
			293.434

Bankconvenanten

In de kredietovereenkomst die is afgesloten met het bankenconsortium zijn convenanten opgenomen. Deze convenanten vereisen het voldoen aan een viertal ratio's. Dit betreft de Balansratio, Debt Service Cover ratio, Omzetratio en Personeelskostenratio, waarvan de laatste twee ratio's een inspanningsverplichting betreffen. Zuyderland monitort maandelijks het voldoen aan deze ratio's en rapporteert hierover ieder kwartaal aan het bankenconsortium. Zowel gedurende als per eind 2017 heeft Zuyderland voldaan aan de ratio eisen zoals deze in de convenanten zijn opgenomen. De ratio's per eind 2017 zijn opgenomen in onderstaande tabel.

Ratio's	Definitie	Realisatie	Kredietovereenkomst	
		Jaarrekening 2017	Norm 2017	Norm > 2017
<u>Kredietratio's</u>				
Solvabiliteit (balansratio)	Eigen vermogen / balanstotaal	23,2%	≥ 17,5%	≥ 20%
Debt Service Cover ratio	EBITDA / Financieringslasten	1,78	≥ 1,4	≥ 1,4
<u>Volgratio's (inspanningsverplichtingen)</u>				
Solvabiliteit (omzetratio)	Eigen vermogen / omzet	23,4%	≥ 17,5%	≥ 20%
Personeelkosten ratio Cure	Personele kosten / omzet	55,0%	< 60%	< 60%
Personeelkosten ratio Care	Personele kosten / omzet	67,6%	< 75%	< 75%

Financiële instrumenten

Algemeen

Zuyderland zet afgeleide financiële instrumenten in, waaronder interest rate swaps om risico's te beheersen. Afgeleide instrumenten worden niet ingezet voor handelsdoeleinden. Deze instrumenten stellen de instelling bloot aan kredietrisico, renterisico en kasstroomrisico en liquiditeitsrisico. Om deze risico's te beheersen heeft Zuyderland een beleid inclusief een stelsel van limieten en procedures opgesteld om de risico's van de onvoorspelbare ongunstige ontwikkelingen op de financiële markten en daarmee de financiële prestaties van de instelling te beperken.

Bij het niet nakomen door een tegenpartij van aan de instellingen verschuldigde betalingen blijven eventuele daaruit voortvloeiende verliezen beperkt tot de marktwaarde van de desbetreffende instrumenten. De contractwaarde of fictieve hoofdsommen van de financiële instrumenten zijn slechts een indicatie van de mate waarin van dergelijke financiële instrumenten gebruik wordt gemaakt en niet van het bedrag van de krediet- of marktrisico's.

Reële waarde

De reële waarde van de meeste in de balans verantwoorde financiële instrumenten, waaronder vorderingen, effecten, liquide middelen en kortlopende schulden, benadert de boekwaarde ervan.

Kredietrisico

Zuyderland loopt kredietrisico over vorderingen opgenomen onder financiële vaste activa, handels- en overige vorderingen, liquide middelen en de positieve marktwaarde van afgeleide financiële instrumenten. Het maximale kredietrisico bedraagt € 119,1mln. Het kredietrisico is geconcentreerd bij 3 tegenpartijen voor een totaalbedrag van € 66,6mln. De hoogste vordering bedraagt € 45,3mln. Met deze tegenpartij bestaat een lange relatie en deze heeft altijd aan haar betalingsverplichting voldaan.

Krediet mitigerende aspecten

Als zekerheid voor vorderingen en onderhanden werk heeft Zuyderland bevoorschotting ontvangen voor een bedrag van € 83,1mln. Tevens wordt er een actief debiteuren beleid gevoerd.

Rente- en kasstroomrisico

Zuyderland loopt renterisico over de rentedragende vorderingen en schulden. Voor vorderingen en schulden met variabele renteaftspraken loopt de instelling risico ten aanzien van toekomstige kasstromen. Om de variabiliteit van de variabel rentende leningen te beperken heeft de instelling afgeleide rente instrumenten afgesloten.

Stichting Zuyderland Medisch Centrum heeft de volgende financiële instrumenten afgesloten:

Bank	Betreft	Type derivaat	Eind datum	Zuyderland betaald	Zuyderland ontvangt	Hoofdsom in EUR per 31-12-2017	Marktwaaarde in EUR per 31-12-2017
BNG	Lening A	Interest rate Swap	1-10-2025	2,06%	3-mnds euribor	6.666.667	-497.875
Rabobank	Lening A	Interest rate Swap	1-10-2025	2,06%	3-mnds euribor	6.666.667	-514.423
ING	Lening A	Interest rate Swap	1-10-2025	2,06%	3-mnds euribor	6.666.667	-515.125
BNG	Lening D	Interest rate Swap	1-4-2033	2,96%	3-mnds euribor	13.604.167	-2.406.020
Rabobank	Lening D	Interest rate Swap	1-4-2033	2,96%	3-mnds euribor	13.604.167	-2.564.799
ING	Lening D	Interest rate Swap	1-4-2033	2,96%	3-mnds euribor	13.604.167	-2.574.162
BNG	Lening E	Interest rate Swap	1-10-2025	2,6575%	3-mnds euribor	4.000.000	-394.741
Rabobank	Lening E	Interest rate Swap	1-10-2025	2,6575%	3-mnds euribor	6.000.000	-612.897
ING	Lening E	Interest rate Swap	1-10-2025	2,6575%	3-mnds euribor	6.000.000	-613.518
ABN AMRO	RC L	Interest rate Swap	2-1-2019	4,74%	1-mnds euribor	2.750.000	-143.764
Deutsche Bank	RC L	Interest rate Swap	1-1-2019	4,74%	1-mnds euribor	2.750.000	-143.562
Deutsche Bank	Lease Energie Centrale	Interest rate Swap	17-1-2018	4,155%	12-mnds euribor - /- 0,3%	2.270.068	-11.389
Totaal							-10.992.275

Zuyderland heeft geen embedded derivaten.

Indien de rente over 2017 met 1% zou stijgen waarbij alle andere variabelen constant blijven dan zal de rentelast op langlopende leningen met circa € 0,8mln stijgen.

Liquiditeitsrisico's uit hoofde van hedge relaties

Alle hedgerelaties zijn effectief. Dit is bepaald middels het vergelijken van de kritische kenmerken van de hedge-instrumenten en de afgedekte posities. De renteswaps zijn tegen kostprijs (nihil) gewaardeerd, de variabele rentebetalingen worden middels de swap omgezet in vaste rentebetalingen en als zodanig verwerkt in de jaarrekening.

Margin calls zijn contractueel uitgesloten waardoor er ondanks een negatieve reële waarde geen risico bestaat tot bijbetaling.

De reële waarde van de financiële instrumenten (rente caps en rente swaps) per eind 2017 bedraagt in totaal -/€ 11,0mln. De reële waarde is gebaseerd op verkregen overzichten van de bank.

Liquiditeitsrisico

Zuyderland bewaakt de liquiditeitspositie door middel van periodieke liquiditeitbegrotingen. Het management ziet er op toe dat steeds voldoende liquiditeiten beschikbaar zijn om aan de verplichtingen van de instelling te kunnen voldoen en dat tevens voldoende financiële ruimte onder de beschikbare faciliteiten beschikbaar blijft zo dat de instelling steeds aan de gestelde lening convenanten kan blijven voldoen.

Mitigerende maatregelen

Zuyderland ziet er op toe dat er voldoende opvraagbare tegoeden zijn om operationele kosten te dekken, inclusief het voldoen aan de financiële verplichtingen.

Daarnaast beschikt Zuyderland over een kredietruimte bestaande uit een rekening-courantkrediet voor het opvangen van fluctuaties in werkkapitaal van € 60mln. Deze ruimte is ultimo 2017 niet aangesproken. De te betalen rente op deze faciliteit bedraagt de dagelijks muterende 1-maands Euribor plus een opslag van 2,50%.

1.6 Geconsolideerd mutatieoverzicht materiële en financiële vaste activa

1.6.1 Mutatieoverzicht materiële vaste activa

	Bedrijfs- gebouwen en terreinen	Machines en installaties	Andere vaste bedrijfs- middelen, technische en administratieve uitrusting	Materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa	Niet aan het bedrijfsproces dienstbare materiële activa	Totaal
	€	€	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2017						
- aanschafwaarde	529.033.758	117.190.799	275.857.523	5.419.543	0	927.501.623
- cumulatieve afschrijvingen	185.199.826	52.827.997	152.243.372	0	0	390.271.195
Boekwaarde per 1 januari 2017	<u>343.833.932</u>	<u>64.362.802</u>	<u>123.614.151</u>	<u>5.419.543</u>	<u>0</u>	<u>537.230.428</u>
Mutaties in het boekjaar						
- investeringen	15.203.822	8.850.651	24.789.258	11.353.226	0	60.196.957
- afschrijvingen	20.594.236	7.033.227	31.888.718	0	0	59.516.181
<i>- terugname geheel afgeschreven activa</i>						
.aanschafwaarde	16.760.801	1.144.924	28.100.871	0	0	46.006.596
.cumulatieve afschrijvingen	16.760.801	1.144.924	28.100.871	0	0	46.006.596
<i>- desinvesteringen</i>						
aanschafwaarde	755.355	0	168.336	12.962.346	0	13.886.037
cumulatieve afschrijvingen	484.631	0	87.561	0	0	572.192
per saldo	270.724	0	80.775	12.962.346	0	13.313.845
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	<u>-5.661.138</u>	<u>1.817.424</u>	<u>-7.180.235</u>	<u>-1.609.120</u>	<u>0</u>	<u>-12.633.069</u>
Stand per 31 december 2017						
- aanschafwaarde	526.721.424	124.896.526	272.377.574	3.810.423	0	927.805.947
- cumulatieve afschrijvingen	188.548.630	58.716.300	155.943.658	0	0	403.208.588
Boekwaarde per 31 december 2017	<u>338.172.794</u>	<u>66.180.226</u>	<u>116.433.916</u>	<u>3.810.423</u>	<u>0</u>	<u>524.597.359</u>
Afschrijvingspercentage	0/2/5/10%	5 /10%	10 /20%	nvt		

1.6.2 Mutatieoverzicht financiële vaste activa

	Deelnemingen in groepsmaat- schappijen	Overige deelnemingen	Vorderingen op groepsmaat- schappijen	Vorderingen op participanten en op maatschappij- en waarin wordt deelgenomen (overige deelnemingen)	Overige effecten	Vordering op grond van compensa- tieregeling	Te verrekenen afschr.inz. buiten gebruik gestelde MVA	Totaal
	€	€	€	€	€	€	€	€
Boekwaarde per 1 januari 2017	3.580.302	0	441.880	0	466.596	0	2.390.966	6.879.744
Kapitaalstortingen	1.264.255	0	0	0	0	0	0	1.264.255
Resultaat deelnemingen	1.210.815	0	0	0	0	0	0	1.210.815
Ontvangen dividend	-899.176	0	0	0	0	0	0	-899.176
Verstrekte leningen / verkregen effecten	0	0	0	0	150.000	0	0	150.000
Ontvangen dividend / aflossing leningen	0	0	-36.750	0	0	0	0	-36.750
(Terugname) waardeverminderingen	0	0	0	0	-68.950	0	-2.390.966	-2.459.916
Amortisatie (dis)agio	0	0	0	0	0	0	0	0
Wijzigingen consolidatiekring	0	0	0	0	0	0	0	0
Voorziening verlieslatende deelnemingen	-12.365	0	0	0	0	0	0	-12.365
Boekwaarde per 31 december 2017	<u>5.143.831</u>	<u>0</u>	<u>405.130</u>	<u>0</u>	<u>547.646</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>6.096.607</u>

1.7 Overzicht langlopende schulden ultimo 2017 (Geconsolideerd)

Leningen O/G

Leninggever	Datum	Hoofdsom €	Totale loop-tijd jaar	Soort lening	Werkelijke rente %	Restschuld 31 december 2016 €	Nieuwe leningen in 2017 €	Aflossingen in 2017 €	Restschuld 31 december 2017 €	Restschuld over 5 jaar €	Resterende looptijd eind 2017 jaar	Aflossings- wijze	Aflossing 2018 €	Gestelde zekerheden
ING (33,3%) / RABO (33,3%) / BNG (33,3%) - Lening A	24-nov-11	45.000.000	14	Hypothecair	2,15%+3mnds Euribor	22.500.000	0	2.500.000	20.000.000	7.500.000	8	lineair	2.500.000	Zie toelichting aangegeven met *
BNG - Lening B1	1-aug-13	20.000.000	30	Hypothecair	4,055%	18.000.000	0	666.667	17.333.333	14.000.000	26	lineair	666.667	WIZ-borging, zie ook *
BNG - Lening B2	3-feb-14	15.000.000	30	Hypothecair	4,160%	14.000.000	0	500.000	13.500.000	11.000.000	26	lineair	500.000	WIZ-borging, zie ook *
BNG - Lening C1	1-feb-13	6.000.000	20	Hypothecair	3,610%	5.100.000	0	300.000	4.800.000	3.300.000	15	lineair	300.000	WIZ-borging, zie ook *
BNG - Lening C2	3-feb-14	8.000.000	20	Hypothecair	3,915%	7.200.000	0	400.000	6.800.000	4.800.000	16	lineair	400.000	WIZ-borging, zie ook *
BNG - Lening C3	2-nov-15	10.000.000	20	Hypothecair	1,540%	9.500.000	0	500.000	9.000.000	6.500.000	18	lineair	500.000	WIZ-borging, zie ook *
BNG - Lening C4	1-mrt-16	6.000.000	20	Hypothecair	1,850%	6.000.000	0	300.000	5.700.000	4.200.000	18	lineair	300.000	WIZ-borging, zie ook *
ING (33,3%) / RABO (33,3%) / BNG (33,3%) - Lening D	2-apr-13	45.000.000	23	Hypothecair	2,15%+3mnds Euribor	42.750.000	0	2.250.000	40.500.000	29.250.000	18	lineair	2.250.000	Zie toelichting aangegeven met *
ING (37,5%) / RABO (37,5%) / BNG (25%) - Lening E	2-apr-13	20.000.000	22	Hypothecair	2,15%+3mnds Euribor	18.000.000	0	2.000.000	16.000.000	6.000.000	8	lineair	2.000.000	Zie toelichting aangegeven met *
ABN AMRO - Lening I Achtergesteld	1-okt-08	58.000.000	13	Hypothecair	7,50%	58.000.000	0	0	58.000.000	0	4	variabel	0	Zie toelichting aangegeven met * en **
ABN AMRO - Lening I Hoofdt tranche	1-okt-08	88.250.000	30	Hypothecair	6,7815%	82.629.000	5.154.000	1.224.750	86.558.250	101.917.000	21	variabel	11.833.000	Zie toelichting aangegeven met * en **
ABN AMRO - Lening I Egalisatietranche	1-okt-08	26.550.000	20	Hypothecair	6,7815%	17.771.000	0	11.129.250	6.641.750	13.283.000	11	variabel	1.391.750	Zie toelichting aangegeven met * en **
ABN AMRO - Lening J	1-okt-08	14.250.000	20	Hypothecair	6,820%	12.250.000	0	1.000.000	11.250.000	6.250.000	11	lineair	1.000.000	Zie toelichting aangegeven met *
ING (33,3%) / RABO (33,3%) / BNG (33,3%) - Lening M	2-jan-15	45.000.000	8	Hypothecair	2,15%+3mnds Euribor	45.000.000	0	5.625.000	39.375.000	1.875.000	5	lineair	7.500.000	Zie toelichting aangegeven met *
ABN AMRO - Lening N	2-jan-15	39.750.000	11	Hypothecair	2,15%+3mnds Euribor	27.229.000	11.129.250	0	38.358.250	14.842.000	8	lineair	4.633.000	Zie toelichting aangegeven met *
BNG	31-mei-02	4.084.000	15	Hypothecair	5,355%	272.266	0	272.266	0	0	0	lineair	0	Overheidsgarantie Gemeente Kerkrade
Nederlandse Waterschaps Bank	2-mei-03	12.252.000	18	Hypothecair	4,460%	3.403.333	0	680.666	2.722.667	0	4	lineair	680.667	WIZ-borging, gecureerd door hypotheek
Nederlandse Waterschaps Bank	20-dec-04	4.290.000	29	Hypothecair	4,090%	2.511.000	0	148.250	2.362.750	1.621.500	16	lineair	148.250	WIZ-borging, gecureerd door hypotheek
BNG	9-mrt-05	21.000.000	14	Hypothecair	3,667%	3.750.000	0	1.500.000	2.250.000	0	1	lineair	1.500.000	WIZ-borging, gecureerd door hypotheek
BNG	1-sep-07	5.524.093	15	Hypothecair	4,423%	2.025.501	0	368.273	1.657.228	0	5	lineair	368.273	WIZ-borging, gecureerd door hypotheek
Provincie Limburg	23-dec-11	5.000.000	11	Achtergesteld	7,500%	5.000.000	0	0	5.000.000	5.000.000	0	einde looptijd	0	Overheidsgarantie Provincie Limburg
Gemeente Heerlen	1-feb-12	2.682.000	11	Achtergesteld	7,500%	2.682.000	0	0	2.682.000	2.682.000	5	einde looptijd	0	Overheidsgarantie Gemeente Heerlen
Gemeente Brunssum	16-mrt-12	885.000	11	Achtergesteld	7,500%	885.000	0	0	885.000	885.000	5	einde looptijd	0	Overheidsgarantie Gemeente Brunssum
BNG	1-jan-15	8.400.000	12	Hypothecair	2,15+12MO	7.000.000	0	700.000	6.300.000	2.800.000	8	lineair	700.000	Zie toelichting aangegeven met *
Nederlandse Waterschaps Bank	30-mrt-01	19.512.549	30	Hypothecair	3,935%	9.756.274	0	650.418	9.105.856	5.853.764	13	lineair	650.418	Borgtochtovereenk. gecureerd door hypotheek
Nederlandse Waterschaps Bank	30-mrt-01	4.537.802	20	Hypothecair	3,520%	1.134.451	0	226.890	907.561	0	3	lineair	226.890	Borgtochtovereenk. gecureerd door hypotheek
Nederlandse Waterschaps Bank	30-mrt-01	6.126.033	20	Hypothecair	3,520%	1.531.508	0	306.301	1.225.207	0	3	lineair	306.302	Borgtochtovereenk. gecureerd door hypotheek
ING/RABO/BNG Consortium	4-apr-11	17.000.000	20	Hypothecair	5,850%	14.166.666	0	566.667	13.599.999	10.766.667	13	lineair	566.667	Hypotheek
BNG	4-jan-01	2.223.523	40	Hypothecair	5,625%	667.057	0	55.588	611.469	333.528	11	lineair	55.588	Gemeentegarantie Gemeente Sittard-Geleen
Rabobank	30-nov-98	1.157.311	25	Hypothecair	5,100%	477.124	0	59.033	418.091	73.340	6	annuïteit	62.113	Gemeentegarantie Gemeente Susteren-Echt
BNG	16-nov-98	5.876.283	25	Hypothecair	5,040%	2.418.727	0	296.706	2.122.021	398.524	6	annuïteit	311.660	Gemeentegarantie Gemeente Susteren-Echt
Rabobank	13-mrt-00	299.495	25	Hypothecair	3,250%	90.443	0	12.481	77.962	15.558	6	lineair	12.480	Hypotheek
BNG	17-jun-02	12.000.000	20	Hypothecair	3,950%	7.200.000	0	342.857	6.857.143	5.142.857	19	lineair	342.857	Borgtochtovereenk. gecureerd door hypotheek
SNS	6-dec-01	5.672.253	20	Onderhands	2,5%+1mnds Euribor	2.056.180	0	450.000	1.606.180	0	5	lineair	450.000	Hypotheek, pandrecht, achtergestelde vordering
Totaal						452.956.530	16.283.250	35.032.063	434.207.717	260.289.738			42.156.582	

Toelichting:

De nieuwe leningen in 2017 hebben uitsluitend betrekking op een fluctuerende egalisatielening om de schuldverhoudingen binnen het bankenconsortium gelijk te houden (€ 16,3mln). Hier staan aflossingen van andere leningen tegenover.

* Deze leningen zijn opgenomen in de kredietovereenkomst van het bankenconsortium met als effectieve datum 1-1-2015, geseceerd door een hypotheek, diverse verpandingen (zie onderdeel 13. Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen) en een overeenkomst gedeelde zekerheden op WfZ-activa.

** Per 1-1-2015 is € 58mln van deze lening administratief omgezet in een achtergestelde tranche met een werkelijke rente van 7,5%. Deze tranche is achtergesteld op de overige leningen van het bankenconsortium en kan vanaf 2021 worden omgezet in de Hoofdtranche als de balansratio voor en na conversie tenminste 25% bedraagt. Het bankenconsortium beschouwt de achtergestelde tranche als eigen vermogen bij de berekening van de balansratio.

Zuyderland

Financial lease

Leninggever	Datum	Hoofdsom	Totale loop-tijd	Soort lening	Werkelijke rente	Restschuld 31 december 2016	Nieuwe leningen in 2017	Aflossingen in 2017	Restschuld 31 december 2017	Restschuld over 5 jaar	Resterende looptijd eind 2017	Aflossingswijze	Aflossing 2018	Gestelde zekerheden
		€	jaar		%	€	€	€	€	€	jaar		€	
Amstel Lease	17-jan-08	12.552.720	13	Financial Lease	4,155%	4.052.497	0	1.155.497	2.897.000	0	3	Annuitair	877.556	Energie Centrale
De Lage Landen	1-sep-11	155.551	7	Financial Lease	4,850%	42.471	0	25.012	17.459	0	1	Annuitair	17.459	Medische Apparatuur
De Lage Landen	1-sep-11	415.310	5	Financial Lease	4,290%	0	0	0	0	0	0	Annuitair	0	Medische Apparatuur
De Lage Landen	1-okt-11	64.855	5	Financial Lease	4,250%	0	0	0	0	0	0	Annuitair	0	Medische Apparatuur
De Lage Landen	1-nov-11	29.738	5	Financial Lease	4,250%	0	0	0	0	0	0	Annuitair	0	Medische Apparatuur
De Lage Landen	1-nov-11	70.037	5	Financial Lease	5,260%	0	0	0	0	0	0	Annuitair	0	Medische Apparatuur
De Lage Landen	1-nov-11	57.134	5	Financial Lease	4,250%	0	0	0	0	0	0	Annuitair	0	Medische Apparatuur
Medi Lease (via DLL)	6-apr-10	22.566	5	Financial Lease	12,394%	883	0	0	883	0	0	Annuitair	0	Medische Apparatuur
De Lage Landen	1-jan-12	189.166	5	Financial Lease	5,510%	0	0	0	0	0	0	Annuitair	0	Medische Apparatuur
De Lage Landen	1-feb-12	229.908	5	Financial Lease	5,440%	4.346	0	4.346	0	0	0	Annuitair	0	Medische Apparatuur
De Lage Landen	1-mrt-12	55.955	7	Financial Lease	5,720%	19.668	0	8.776	10.892	0	2	Annuitair	9.290	Medische Apparatuur
De Lage Landen	1-feb-12	43.750	5	Financial Lease	5,440%	827	0	827	0	0	0	Annuitair	0	Medische Apparatuur
De Lage Landen	1-apr-12	102.495	5	Financial Lease	5,010%	5.733	0	5.733	0	0	0	Annuitair	0	Medische Apparatuur
De Lage Landen	1-apr-12	103.887	5	Financial Lease	5,010%	5.809	0	5.809	0	0	0	Annuitair	0	Medische Apparatuur
Medi Lease (via DLL)	14-sep-12	698.205	5	Financial Lease	5,440%	52.310	0	52.310	0	0	0	Annuitair	0	Inventaris
Medi Lease (via DLL)	14-sep-12	190.000	5	Financial Lease	5,440%	14.233	0	14.233	0	0	0	Annuitair	0	Medische Apparatuur
De Lage Landen	1-sep-12	140.420	5	Financial Lease	4,670%	10.405	0	10.405	0	0	0	Annuitair	0	Medische Apparatuur
De Lage Landen	1-sep-12	322.490	5	Financial Lease	4,670%	23.896	0	23.896	0	0	0	Annuitair	0	Medische Apparatuur
De Lage Landen	1-jan-13	348.293	5	Financial Lease	4,670%	38.414	0	38.414	0	0	1	Annuitair	0	Medische Apparatuur
De Lage Landen	1-mrt-13	201.490	5	Financial Lease	4,550%	27.448	0	23.624	3.824	0	1	Annuitair	3.824	Medische Apparatuur
De Lage Landen	1-jan-13	144.485	5	Financial Lease	4,500%	15.900	0	15.900	0	0	1	Annuitair	0	Medische Apparatuur
De Lage Landen	1-jan-13	50.088	5	Financial Lease	4,480%	5.511	0	5.511	0	0	1	Annuitair	0	Medische Apparatuur
De Lage Landen	1-apr-13	80.113	5	Financial Lease	4,520%	11.709	0	9.467	2.242	0	1	Annuitair	2.242	Medische Apparatuur
De Lage Landen	1-jul-13	188.255	5	Financial Lease	4,300%	34.153	0	23.708	10.445	0	1	Annuitair	10.446	Medische Apparatuur
De Lage Landen	1-dec-13	30.521	5	Financial Lease	4,720%	7.694	0	4.332	3.362	0	1	Annuitair	3.361	Medische Apparatuur
Totaal		16.487.432				4.373.907	0	1.427.800	2.946.107	0			924.178	
Totaal Langlopende Schulden (incl. financial lease)						457.330.437	16.283.250	36.459.863	437.153.824	260.289.738			43.080.760	

Toelichting:

De financial lease is onder te verdelen in drie clusters. De lease van de energie centrale bij ABN AMRO Lease, de lease van apparatuur en inventaris van de Centrale Sterilisatie Afdeling bij Medilease en de lease van medische apparatuur bij De Lage Landen. In 2017 zijn geen nieuwe financial lease contracten afgesloten.

1.8 Gesegmenteerde geconsolideerde resultatenrekening over 2017

SEGMENT 1 Cure activiteiten	2017	2016
	€	€
BEDRIJFSOPBRENGSTEN:		
Opbrengsten uit gebudgetteerde zorgprestaties	575.751.525	564.155.065
Subsidieopbrengsten	27.833.658	26.966.370
Overige bedrijfsopbrengsten	22.630.621	24.434.672
Som der bedrijfsopbrengsten	626.215.804	615.556.107
BEDRIJFSLASTEN:		
Personeelskosten	300.457.165	299.331.849
Afschrijvingen op materiële en financiële vaste activa	54.925.319	53.628.633
Bijzondere waardevermindering van vaste activa	0	0
Honorariumkosten vrijgevestigde medisch specialisten	79.699.940	77.780.353
Overige bedrijfskosten	171.450.570	177.508.792
Som der bedrijfslasten	606.532.994	608.249.627
BEDRIJFSRESULTAAT	19.682.810	7.306.480
Financiële baten en lasten	20.232.084	21.218.420
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSUITOEFENING	-549.274	-13.911.940
Vennootschapsbelasting	122.087	262.878
Aandeel van derden	0	0
RESULTAAT BOEKJAAR	-671.361	-14.174.818
RESULTAATBESTEMMING		
<i>Het resultaat is als volgt verdeeld:</i>	2017	2016
	€	€
Toevoeging/ Onttrekking:		
Bestemmingsfonds	-628	15.039
Algemene / overige reserves	-670.733	-14.189.857
	-671.361	-14.174.818

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
SEGMENT 2 Care activiteiten		
BEDRIJFSOPBRENGSTEN:	€	€
Opbrengsten uit gebudgetteerde zorgprestaties	138.678.096	132.749.443
Subsidieopbrengsten	1.502.133	3.342.006
Overige bedrijfsopbrengsten	2.648.941	2.416.249
Som der bedrijfsopbrengsten	<u>142.829.170</u>	<u>138.507.698</u>
BEDRIJFSLASTEN:		
Personeelskosten	96.514.856	92.637.751
Afschrijvingen op materiële en financiële vaste activa	5.572.926	6.313.906
Overige bedrijfskosten	35.895.869	35.310.207
Som der bedrijfslasten	<u>137.983.651</u>	<u>134.261.864</u>
BEDRIJFSRESULTAAT	4.845.519	4.245.834
Financiële baten en lasten	1.234.145	1.448.140
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSUITOEFENING	<u>3.611.374</u>	<u>2.797.694</u>
Vennootschapsbelasting	196.424	218.542
Aandeel van derden	277.808	348.544
RESULTAAT BOEKJAAR	<u><u>3.137.142</u></u>	<u><u>2.230.608</u></u>
RESULTAATBESTEMMING		
<i>Het resultaat is als volgt verdeeld:</i>	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Toevoeging/ Onttrekking:		
Bestemmingsfonds	1.964.605	1.276.682
Algemene / overige reserves	1.172.537	953.926
	<u><u>3.137.142</u></u>	<u><u>2.230.608</u></u>
AANSLUITING TOTAAL RESULTAAT MET RESULTAAT SEGMENTEN		
	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Resultaat volgens gesegmenteerde resultatenrekeningen:		
SEGMENT 1 Cure activiteiten	-671.361	-14.174.818
SEGMENT 2 Care activiteiten	3.137.142	2.230.608
	<u><u>2.465.781</u></u>	<u><u>-11.944.210</u></u>

Toelichting:

De geconsolideerde resultatenrekening is onderverdeeld in de segmenten Cure en Care zoals beschreven onder de consolidatie criteria.

Als gevolg van onderlinge eliminaties is er op regel niveau geen aansluiting met de geconsolideerde resultatenrekening. Ten behoeve van het inzicht zijn de cijfers van Cure en Care gepresenteerd inclusief eliminaties.

1.9 Toelichting op de geconsolideerde resultatenrekening

BATEN

14. Opbrengsten zorgprestaties

De specificatie is als volgt:

	2017	2016
	€	€
Wettelijk budget voor aanvaardbare kosten Wlz-zorg (exclusief subsidies)	97.793.647	95.913.528
Opbrengsten uit WMO prestaties	4.810.585	4.373.729
Opbrengsten zorgverzekeringswet (exclusief subsidies)	586.610.635	573.500.758
Opbrengsten Jeugdzorg	4.469.359	2.899.851
Wettelijk budget voor aanvaardbare kosten CBT Heerlen	374.840	400.000
Overige zorgprestaties	20.154.161	19.816.642
Totaal	<u>714.213.227</u>	<u>696.904.508</u>

Toelichting:

De opbrengsten wettelijk budget betreft de Wlz zorg bij Zuyderland Zorgcentra. Deze opbrengsten zijn vooral gestegen als gevolg van door de overheid toegekende extra middelen voor verhoging van de kwaliteit van zorg.

De opbrengsten zorgverzekeringswet betreft grotendeels de DBC omzet van Zuyderland Medisch Centrum. Deze is gestegen als gevolg prijsstijgingen en als gevolg van uitbreiding van de contracteerruimte met verzekeraars waardoor er lagere plafondoverschrijdingen zijn.

Daarnaast betreft dit voor € 34,5mln zorgverzekeringswet opbrengsten bij Zorgcentra. Deze zijn met € 3,7mln gestegen, met name als gevolg van het overhevelen van het Eerstelijnsverblijf vanuit een subsidieregeling naar de Zorgverzekeringswet

De opbrengsten Jeugdzorg zijn gestegen als gevolg van toename van het aantal cliënten en een verzwaring van de complexiteit en duur.

Overige zorgprestaties betreft met name 1^e lijns diagnostiek en de doorbelasting van medicatie naar andere zorginstellingen.

15. Subsidies

De specificatie is als volgt:

	2017	2016
	€	€
Rijkssubsidies vanwege het Ministerie van VWS	2.018.030	3.721.864
Beschikbaarheidsbijdragen Opleidingen	21.701.103	21.070.068
Subsidies vanwege Provincies en gemeenten	159.345	119.971
Overige subsidies, waaronder loonkostensubsidies en EU-subsidies	5.457.313	5.396.474
Totaal subsidies	<u>29.335.791</u>	<u>30.308.377</u>

Toelichting:

De post Rijkssubsidies vanwege het Ministerie van VWS betreft met name subsidies voor de Stageplaatsen Zorg bij zowel Medisch Centrum als Zorgcentra. In 2016 bevatte deze post ook de opbrengsten Eerstelijnsverblijf bij Zorgcentra, welke in 2017 zijn overgeheveld naar de Zorgverzekeringswet.

De beschikbaarheidsbijdragen betreft de ontvangen beschikbaarheidsbijdrage voor Artsen in Opleidingen (AIO's) en subsidies vanuit het Fonds Ziekenhuis Opleidingen (FZO) voor Zuyderland Medisch Centrum en Zuyderland GGZ.

De post Overige subsidies betreft met name subsidie kwaliteitsimpuls, subsidies voor opleidingen en loonkostensubsidies.

16. Overige bedrijfsopbrengsten

De specificatie is als volgt :

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Overige dienstverlening	1.699.974	2.103.580
Overige opbrengsten	23.929.893	24.747.341
Overige baten	-133.910	0
Totaal overige bedrijfsopbrengsten	<u>25.495.957</u>	<u>26.850.921</u>

Toelichting:

De overige opbrengsten bestaan uit doorbelaste materiële en personele kosten aan derden, waaronder verhuur van het vastgoed van de zorgboulevard aan BV Exploitatie Zorgboulevard, doorbelasting van personeel aan maatschappen en doorbelasting OK verrichtingen aan Obesitas kliniek.

BV Exploitatie Zorgboulevard is een verbonden partij. De doorberekeningen aan deze partij vinden plaats op basis van zakelijke grondslag.

LASTEN

17. Personeelskosten

De specificatie is als volgt :

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Lonen en salarissen	303.380.443	298.220.300
Sociale lasten	45.466.926	47.154.091
Pensioenpremie	24.798.674	24.618.088
Andere personeelskosten	10.188.953	10.834.132
Subtotaal	<u>383.834.996</u>	<u>380.826.611</u>
Personeel niet in loondienst	13.137.025	11.142.989
Totaal personeelskosten	<u>396.972.021</u>	<u>391.969.600</u>

Specificatie gemiddeld aantal personeelsleden (in FTE's) per organisatie-onderdeel:

Stichting Zuyderland Medisch centrum	4.662	4.747
Zuyderland Zorgcentra BV	1.399	1.316
Zuyderland Thuiszorg BV	363	360
Zuyderland Jeugd Gezondheid Zorg BV	23	23
Stichting ZBC Zuyderland Medisch Centrum	0	0
Gemiddeld aantal personeelsleden op basis van fulltime eenheden	<u>6.447</u>	<u>6.446</u>

Toelichting:

Bij lonen en salarissen zijn de brutokosten aangegeven. De aan derden doorberekende kosten zijn opgenomen bij de bedrijfsopbrengsten (overige dienstverlening). De personele bezetting betreft alle werknemers inclusief oproepkrachten, doch exclusief stagiaires, BVP-leerlingen, specialisten in vrij beroep, consultants, alpha-hulpen, overig ingehuurd personeel, vrijwilligers en intern doorberekende personeelsleden. Alle FTE's zijn in Nederland werkzaam.

De stijging van de lonen en salarissen in 2017 wordt voornamelijk veroorzaakt door cao gerelateerde stijging (ca 1,5%) en door het opnemen van een voorziening voor sociaal plan kosten (€3,5mln).

De daling van het aantal fte's bij Medisch Centrum komt voort uit het pakket aan ombuigingsmaatregelen dat is samengesteld om de financiële resultaten bij te sturen waarbij één van de maatregelen is om personeel af te bouwen. Daarnaast vindt er nog afbouw plaats voortkomend uit de fusie implementatieplannen. Er is voor deze afbouw een voorziening opgenomen van €2,3mln. Bij de bepaling van deze voorziening is tevens rekening gehouden met verwachte interne herplaatsingen.

De stijging van het aantal fte's bij Zorgcentra is het gevolg van uitbreiding van de formatie om te voldoen aan het nieuwe normenkader kwaliteit, waarvoor door het Ministerie van VWS extra middelen ter beschikking zijn gesteld.

De andere personeelskosten zijn gedaald als gevolg van lagere reiskosten en lagere opleidingskosten.

18. Afschrijvingen materiële en financiële vaste activa

De specificatie is als volgt :

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Afschrijvingen:		
- materiële vaste activa	59.516.181	58.094.365
- financiële vaste activa	609.777	1.464.174
Totaal afschrijvingen	<u>60.125.958</u>	<u>59.558.539</u>
Afschr.instandhoudingsinvesteringen derden	0	0
Afschrijvingskosten zorginfrastructuur	372.287	384.000
Totaal afschrijvingen	<u>60.498.245</u>	<u>59.942.539</u>

Toelichting:

De afschrijvingen in 2017 zijn met name gestegen als gevolg van versnelde afschrijvingen op locatie Sittard als gevolg van diverse verbouwingswerkzaamheden ten behoeve van de oprichting van het borstcentrum, MDL centrum en de samenvoeging van de laboratoria. Daarnaast zijn de afschrijvingstermijnen van de nieuwbouw in Heerlen in overeenstemming gebracht met de voor het concern geldende afschrijvingstermijnen, waardoor met name de installaties over een kortere resterende levensduur worden afgeschreven. Tevens hebben er in 2017 versnelde afschrijvingen plaatsgevonden van het EMS systeem en van de Kantoorflat op locatie Heerlen vanwege verwachte versnelde buitengebruikstelling.

19. Honorariumkosten vrijgevestigde medisch specialisten

De specificatie is als volgt:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Honorariumkosten vrijgevestigde medisch specialisten	79.699.940	77.780.353
Totaal honorariumkosten vrijgevestigde medisch specialisten	<u>79.699.940</u>	<u>77.780.353</u>

Toelichting:

Als gevolg van de invoering van de integrale tarieven zijn de honoraria van de vrijgevestigde medisch specialisten vanaf 1 januari 2015 onderdeel van de ziekenhuisomzet.

Het ziekenhuis heeft met het MSB afspraken gemaakt over de verdeling van de ziekenhuisomzet tussen Ziekenhuis en MSB. Het deel van de ziekenhuisomzet dat bestemd is ter dekking van de honoraria voor vrijgevestigde specialisten is verantwoord als honorariumkosten. In 2017 is € 0,8mln aan honorariumkosten verantwoord met betrekking tot voorgaande jaren. De overige stijging is gerelateerd aan de stijging van de DBC omzet.

20. Overige bedrijfskosten

De specificatie is als volgt :

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Voedingsmiddelen en hotelmatige kosten	22.325.492	20.819.485
Algemene kosten	45.222.932	44.338.638
Patiënt- en bewonersgebonden kosten	112.519.404	117.820.702
Onderhoud en energiekosten:		
- Onderhoud	10.526.916	10.773.590
- Energie gas	2.094.474	3.120.636
- Energie stroom	3.279.576	3.615.966
- Energie transport en overig	1.765.572	2.182.296
Subtotaal	<u>17.666.538</u>	<u>19.692.488</u>
Huur en leasing	9.053.272	8.484.020
Dotaties en vrijval voorzieningen	485.664	1.510.008
Overige lasten	73.137	153.659
Totaal bedrijfskosten	<u><u>207.346.439</u></u>	<u><u>212.819.000</u></u>

Toelichting:

Algemene kosten: Onder algemene kosten zijn de door Stichting ZBC Zuyderland-Eyescan Limburg (100% deelneming, geconsolideerd) aan Zuyderland-Eyescan Limburg BV (50% deelneming, niet geconsolideerd) uitbestede activiteiten verantwoord voor een bedrag van € 8,2mln (2016: € 8,4mln). De algemene kosten zijn gestegen met name als gevolg van hogere verzekeringskosten voor medische aansprakelijkheid en hogere juridische kosten.

Patiënt- en bewonersgebonden kosten: Deze post betreft met name geneesmiddelen, medische materialen en protheses. Het kostenniveau voor dure geneesmiddelen is in 2017 beïnvloed door ontvangen kortingen over 2016 voor een bedrag van €1,0mln. Daarnaast zijn de kosten voor geneesmiddelen gedaald in 2017.

Onderhoud en energiekosten: de daling in energiekosten wordt met name veroorzaakt door het afstoten van de oude ziekenhuis locaties Brunssum en Kerkrade en door het slopen of gedeeltelijk buiten gebruik stellen van diverse panden op locatie Heerlen. Daarnaast zijn de kosten lager door het zachte weer in 2017 (zowel minder stookkosten in de winter als minder koeling in de zomer)

Huur en leasing: de kosten in 2017 zijn gestegen met name als gevolg van de opening van de nieuw locatie Brunssum per 2 mei 2016 en door de verkoop en het gedeeltelijk terug huren van de locatie Kerkrade per 1 september 2016.

Dotaties en vrijval voorzieningen: de dotatie in 2017 betreft met name de voorziening dubieuze debiteuren voor € 383k (in 2016 bedroeg deze € 757k). Daarnaast was in 2016 een incidentele voorziening opgenomen voor de verzekering medische aansprakelijkheid voor € 664k met betrekking tot voorgaande jaren.

Zuyderland

21. Financiële baten en lasten

De specificatie is als volgt :

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Financiële baten		
Rentebaten	11.199	38.034
Resultaat deelnemingen	1.210.815	1.822.424
Overige opbrengsten financiële vaste activa en effecten	<u>628.543</u>	<u>37.849</u>
Subtotaal financiële baten	1.850.557	1.898.307
Financiële lasten		
Rentelasten	23.316.787	24.564.867
Subtotaal financiële lasten	<u>23.316.787</u>	<u>24.564.867</u>
Totaal financiële baten en lasten	<u><u>-21.466.230</u></u>	<u><u>-22.666.560</u></u>

Toelichting:

Het resultaat deelnemingen in 2017 betreft o.a. het positieve resultaat uit de deelnemingen in Holding ZMS BV (€ 574k), Parking Atrium BV (€ 408k) en Nederlandse Obesitas Kliniek (€ 105k).

De overige opbrengst betreft de verkoop van het voormalige ziekenhuis in Brunssum.

De daling van de rentelasten in 2017 is het gevolg van aflossingen op de leningen.

22. Vennootschapsbelasting

Het betreft hier de verschuldigde vennootschapsbelasting van:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Parking Atrium BV	122.087	262.878
Mitralis Klinieken BV	0	0
Zuyderland Wijkgebouwen BV	20.772	
Zuyderland Thuiszorg BV	<u>175.652</u>	<u>218.542</u>
	<u><u>318.511</u></u>	<u><u>481.420</u></u>

Toelichting:

De meeste entiteiten behorend tot het Zuyderland concern hebben een zogenaamde zorgvrijstelling. Bovenstaande entiteiten voldoen echter niet aan de voorwaarden om voor deze zorgvrijstelling in aanmerking te komen en zijn derhalve belastingplichtig.

23. Aandeel van derden

Het betreft hier het aandeel van derden in:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Stichting ZBC Zuyderland	0	0
Zuyderland Thuiszorg BV	<u>-277.808</u>	<u>-348.544</u>
	<u><u>-277.808</u></u>	<u><u>-348.544</u></u>

Toelichting:

Deze meerderheids deelnemingen worden volledig geconsolideerd binnen Zuyderland onder aftrek van het minderheids aandeel in het resultaat en eigen vermogen.

24. Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Leidinggevende topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking

bedragen x € 1	D.M.F. Jongen		C. Sterk		R.E.A. Goffin
Funcatiegegevens	Voorzitter RvB		Lid RvB		Lid RvB
Aanvang functievervulling in 2017	01-01-17		01-01-17		01-01-17
Einde functievervulling in 2017	31-12-17		31-12-17		31-12-17
Omvang dienstverband (in fte)	1		1		1
Gewezen topfunctionaris?	nee		nee		nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	ja		ja		ja
Bezoldiging					
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	217.438		225.526		217.399
Beloningen betaalbaar op termijn	11.175		11.164		11.220
Subtotaal	228.613		236.690		228.619
Invidueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	181.000		181.000		181.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	0		0		0
Totale bezoldiging	228.613		236.690		228.619
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	De heer Jongen valt onder het overgangsrecht.		De heer C. Sterk valt onder het overgangsrecht. Ten opzicht van de overgangsregeling kent de vergoeding van dhr. Sterk een overschrijding van €7.971. Dit bedrag is toegestaan gezien een bedrag van €8.035 moet worden toegerekend aan het kalenderjaar 2016.		De heer Goffin valt onder het overgangsrecht.
Gegevens 2016					
Aanvang functievervulling in 2016	01-01-16		01-01-16		01-01-16
Einde functievervulling in 2016	31-12-16		31-12-16		31-12-16
Omvang dienstverband 2016 (in fte)	1		1		1
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	217.715		217.730		217.685
Beloningen betaalbaar op termijn	10.898		10.889		10.934
Totaal bezoldiging 2016	228.613		228.619		228.619

bedragen x € 1	W.M. Nijdam		C.J.M.H.J. Evers
Funcatiegegevens	Lid RvB		Gewezen lid RvB
Aanvang functievervulling in 2017	01-12-17		nvt
Einde functievervulling in 2017	31-12-17		nvt
Omvang dienstverband (in fte)	1		nvt
Gewezen topfunctionaris?	nee		ja
(Fictieve) dienstbetrekking?	ja		nvt
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	13.300		nvt
Beloningen betaalbaar op termijn	927		
Subtotaal	14.227		
Invidueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	15.373		
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	0		
Totale bezoldiging	14.227		nvt
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	nvt		nvt
Gegevens 2016			
Aanvang functievervulling in 2016	nvt		01-01-16
Einde functievervulling in 2016			31-12-16
Omvang dienstverband 2016 (in fte)			1
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen			108.785
Beloningen betaalbaar op termijn			5.454
Totaal bezoldiging 2016			114.239

Toezichthoudende topfunctionarissen

bedragen x € 1	J.J. Verhaegen		M.J.A. Eurlings		J.M.M. Boemer
Funciegegevens	Voorzitter		Lid		Lid
Aanvang functievervulling in 2017	01-01-17		01-01-17		01-01-17
Einde functievervulling in 2017	31-12-17		31-12-17		31-12-17
Bezoldiging					
Bezoldiging	26.700		17.800		17.800
Invidueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	27.150		18.100		18.100
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	0		0		0
Totale bezoldiging	26.700		17.800		17.800
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan					
Gegevens 2016					
Aanvang functievervulling in 2016	01-01-16		01-01-16		01-01-16
Einde functievervulling in 2016	31-12-16		31-12-16		31-12-16
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	26.700		17.800		17.800
Beloningen betaalbaar op termijn	0		0		0
Totaal bezoldiging 2016	26.700		17.800		17.800

bedragen x € 1	L.R.M. Radix		E.G. Scholten		A. Schuit
Funciegegevens	Lid		Lid		Lid
Aanvang functievervulling in 2017	01-01-17		01-01-17		01-01-17
Einde functievervulling in 2017	30-06-17		31-12-17		31-12-17
Bezoldiging					
Bezoldiging	8.827		17.800		17.800
Invidueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	8.976		18.100		18.100
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	0		0		0
Totale bezoldiging	8.827		17.800		17.800
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan					
Gegevens 2016					
Aanvang functievervulling in 2016	01-01-16		01-01-16		01-01-16
Einde functievervulling in 2016	31-12-16		31-12-16		31-12-16
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	17.800		17.800		17.800
Beloningen betaalbaar op termijn	0		0		0
Totaal bezoldiging 2016	17.800		17.800		17.800

bedragen x € 1	A.W. Heringa		W. Schouten		F.F. Willems
Funciegegevens	Lid		Lid		Lid
Aanvang functievervulling in 2017	01-01-17		01-01-17		01-07-17
Einde functievervulling in 2017	31-12-17		31-12-17		31-12-17
Bezoldiging					
Bezoldiging	17.800		17.800		8.973
Invidueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	18.100		18.100		9.124
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	0		0		0
Totale bezoldiging	17.800		17.800		8.973
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan					
Gegevens 2016					
Aanvang functievervulling in 2016	01-01-16		nvt		nvt
Einde functievervulling in 2016	31-12-16				
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	17.800				
Beloningen betaalbaar op termijn	0				
Totaal bezoldiging 2016	17.800				

bedragen x € 1	J.H.P.M. van Lange		J.G. Dopper		R. van Lambalgen
Funciegegevens	Lid		Gewezen lid		Gewezen lid
Aanvang functievervulling in 2017	01-08-17		nvt		nvt
Einde functievervulling in 2017	31-12-17		nvt		nvt
Bezoldiging					
Bezoldiging	7.461		nvt		nvt
Invidueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	7.587				
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	0				
Totale bezoldiging	7.461				
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan					
Gegevens 2016					
Aanvang functievervulling in 2016	nvt		01-01-16		01-01-16
Einde functievervulling in 2016			31-12-16		31-12-16
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen			17.800		17.800
Beloningen betaalbaar op termijn			0		0
Totaal bezoldiging 2016			17.800		17.800

Toelichting:

Vanaf 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) van toepassing. Deze wet stelt eisen aan de toelichting in de jaarrekening van instellingen in de publieke en semipublieke sector over de bezoldiging van zogenoemde topfunctionarissen. De leden van de Raad van Toezicht, de Raad van Bestuur en de directies van Cure en Care zijn onder de WNT geclassificeerd als topfunctionaris.

De toegepaste salarisregelingen van de bestuurders zijn gebaseerd op de beloningscode Bestuurders in de Zorg (BBZ), die op 11 juni 2009 door de ledenvergadering van de NVTZ werd vastgesteld.

Voor Zuyderland is de bezoldigingsklasse V voor de zorg van toepassing met een maximum van € 181.000.

De bezoldiging van de topfunctionarissen past binnen de kaders van de WNT.

De beloningen van de leden van de Raad van Toezicht vallen binnen de normen van het NVTZ.

Bezoldiging niet-topfunctionarissen

bedragen x € 1	Manager
Aanvang functievervulling in 2017	01-01-17
Einde functievervulling in 2017	31-12-17
Omvang dienstverband (in fte)	1
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	184.697
Beloningen betaalbaar op termijn	11.104
Totaal bezoldiging	195.801
Invidueel toepasselijk drempelbedrag bezoldiging	181.000
Verplichte motivering	De maximale bezoldigingsnorm is voor niet-topfunctionarissen niet van toepassing. Deze functionaris heeft een marktconforme bezoldiging ontvangen in 2017.
Gegevens 2016	
Functie(s) in 2016	Manager
Aanvang functievervulling in 2016	01-01-16
Einde functievervulling in 2016	31-12-16
Omvang dienstverband 2016 (in fte)	1
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	178.697
Beloningen betaalbaar op termijn	10.854
Totaal bezoldiging 2016	189.551

Toelichting:

De maximale bezoldigingsnorm is voor niet-topfunctionarissen niet van toepassing.

25. Honoraria onafhankelijke accountant

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
De honoraria van de accountant zijn als volgt:		
1 Controle van de jaarrekening	381.000	360.500
2 Overige controlewerkzaamheden (w.o. Regeling AO/IC, WMO en MVO nacalculatie, beschikbaarheidsbijdrage)	58.000	85.900
Totaal honoraria accountant	<u>439.000</u>	<u>446.400</u>

Toelichting:

Bovenstaande honoraria betreffen de werkzaamheden die bij Zuyderland en de in de consolidatie betrokken maatschappijen zijn uitgevoerd door accountantsorganisaties en onafhankelijke externe accountants zoals bedoeld in artikel 1, lid 1 Wta (Wet toezicht accountantsorganisaties) en de in rekening gebrachte honoraria van het gehele netwerk waartoe de accountantsorganisatie behoort. Deze honoraria hebben betrekking op het onderzoek van de jaarrekening over het boekjaar 2017, ongeacht of de werkzaamheden reeds gedurende het boekjaar zijn verricht.

26. Transacties met verbonden partijen

Van transacties met verbonden partijen is sprake wanneer een relatie bestaat tussen de instelling, haar deelnemingen en hun bestuurders en leidinggevende functionarissen. Er hebben zich geen transacties met verbonden partijen voorgedaan op niet zakelijke grondslag.

ENKELVOUDIGE JAARREKENING 2017: STG. ZUYDERLAND MEDISCH CENTRUM

Enkelvoudige Jaarrekening 2017

Stichting Zuyderland Medisch Centrum

Inhoudsopgave

	ENKELVOUDIGE JAARREKENING 2017: STG. ZUYDERLAND MEDISCH CENTRUM	48
1	JAARREKENING 2017	51
	1.1 <i>Enkelvoudige balans per 31 december 2017</i>	51
	1.2 <i>Enkelvoudige resultatenrekening over 2017</i>	52
	1.3 <i>Enkelvoudig kasstroomoverzicht over 2017</i>	53
	1.4 <i>Grondslagen van waardering en resultaatbepaling</i>	54
	1.5 <i>Toelichting op de enkelvoudige balans per 31 december 2017</i>	55
	1.6 <i>Mutatieoverzicht materiële en financiële vaste activa</i>	70
	1.6.1 Mutatieoverzicht materiële vaste activa	70
	1.6.2 Mutatieoverzicht financiële vaste activa	70
	1.7 <i>Overzicht langlopende schulden ultimo 2017</i>	71
	1.8 <i>Toelichting op de enkelvoudige resultatenrekening</i>	73
2	OVERIGE GEGEVENS	79
	2.1 <i>Statutaire regeling resultaatbestemming</i>	79
	2.2 <i>Nevenvestigingen</i>	79
3	CONTROLE VERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT	80

1 JAARREKENING 2017

1.1 Enkelvoudige balans per 31 december 2017
(na resultaatbestemming)

	<u>Ref.</u>	<u>31-dec-17</u>	<u>1-jan-17</u>
		€	€
ACTIVA			
Vaste activa			
Materiële vaste activa	1	474.447.024	486.653.125
Financiële vaste activa	2	10.982.643	10.783.707
Totaal vaste activa		485.429.667	497.436.832
Vlottende activa			
Voorraden	3	7.352.575	7.846.021
Onderhanden werk uit hoofde van DBC's/ DBC-zorgproducten	4	10.996.533	10.001.808
Vorderingen uit hoofde van financieringstekort	5	0	101.564
Vorderingen en overlopende activa	6	108.916.699	107.883.819
Liquide middelen	7	8.914.647	14.931.575
Totaal vlottende activa		136.180.454	140.764.787
Totaal activa		<u>621.610.121</u>	<u>638.201.619</u>

	<u>Ref.</u>	<u>31-dec-17</u>	<u>1-jan-17</u>
		€	€
PASSIVA			
Eigen vermogen			
Kapitaal		1.134.408	1.134.408
Bestemmingsfondsen		224.154	224.782
Algemene en overige reserves		53.912.762	54.561.915
Totaal eigen vermogen	8	55.271.324	55.921.105
Voorzieningen	9	47.194.254	39.182.038
Langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)	10	354.506.549	382.563.082
Kortlopende schulden (ten hoogste 1 jaar)			
Schulden uit hoofde van financieringsoverschot	5	7.428	48.935
Kortlopende schulden en overlopende passiva	11	164.630.566	160.486.459
Totaal passiva		<u>621.610.121</u>	<u>638.201.619</u>

1.2 Enkelvoudige resultatenrekening over 2017

	<u>Ref.</u>	<u>2017</u> €	<u>2016</u> €
BEDRIJFSOPBRENGSTEN:			
Opbrengsten zorgprestaties	13	577.479.155	565.513.472
Subsidies	14	27.833.658	26.966.371
Overige bedrijfsopbrengsten	15	23.383.265	25.465.821
Som der bedrijfsopbrengsten		<u>628.696.078</u>	<u>617.945.664</u>
BEDRIJFSLASTEN:			
Personeelskosten	16	300.463.403	299.490.370
Afschrijvingen op materiële en financiële vaste activa	17	54.674.548	53.379.687
Honorariumkosten vrijgevestigde medisch specialisten	18	79.699.940	77.780.353
Overige bedrijfskosten	19	174.360.687	180.204.605
Som der bedrijfslasten		<u>609.198.578</u>	<u>610.855.015</u>
BEDRIJFSRESULTAAT		19.497.500	7.090.649
Financiële baten en lasten	20	20.147.281	21.286.119
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSUITOEFENING		<u>-649.781</u>	<u>-14.195.470</u>
RESULTAAT BOEKJAAR		<u><u>-649.781</u></u>	<u><u>-14.195.470</u></u>
RESULTAATBESTEMMING			
<i>Het resultaat is als volgt verdeeld:</i>		<u>2017</u> €	<u>2016</u> €
Toevoeging / Onttrekking:			
Bestemmingsfonds		-628	15.038
Algemene en overige reserves		-649.153	-14.210.508
		<u>-649.781</u>	<u>-14.195.470</u>

1.3 Enkelvoudig kasstroomoverzicht over 2017

Voor het enkelvoudig kasstroomoverzicht wordt verwezen naar de vrijstelling conform RJ 360.104. Het kasstroomoverzicht is opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening van de Stichting Zuyderland Medisch Centrum en de Stichting Zuyderland Zorg.

1.4 Grondslagen van waardering en resultaatbepaling

Algemeen

Voor de grondslagen van waardering en resultaatbepaling wordt verwezen naar de geconsolideerde jaarrekening van de Stichting Zuyderland Medisch Centrum en de Stichting Zuyderland Zorg.

1.5 Toelichting op de enkelvoudige balans per 31 december 2017

ACTIVA

1. Materiële vaste activa

De specificatie is als volgt :

	31-dec-17	1-jan-17
	€	€
Bedrijfsgebouwen en terreinen	302.733.430	307.884.937
Machines en installaties	61.429.453	59.794.617
Andere vaste bedrijfsmiddelen, technische en administratieve uitrusting	107.320.341	114.107.399
Materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa	2.963.800	4.866.172
Niet aan het bedrijfsproces dienstbare materiële activa	0	0
Totaal materiële vaste activa	474.447.024	486.653.125

Het verloop van de materiële activa in het verslagjaar is als volgt weer te geven :

	2017	2016
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	486.653.125	494.971.264
Bij: investeringen (incl. investeringen Onder Handen Projecten)	42.964.764	48.799.176
Af: afschrijvingen	54.819.365	52.917.315
Af: bijzondere waardeverminderingen	0	0
Af: desinvesteringen	351.500	4.200.000
Voorziening waardering projecten	0	0
Boekwaarde per 31 december	474.447.024	486.653.125

Toelichting:

Onder materiële vaste activa zijn activa opgenomen voor een bedrag van € 5,0mln waarvan de beschikbaarheid berust op financiële lease.

Jaarlijks maakt Zuyderland een inschatting van de verwachte economische levensduur van de verschillende panden. Dit heeft in 2017 geleid tot aanpassing van de afschrijvingstermijn van installaties in gebouw Q locatie Heerlen. De financiële impact in 2017 bedraagt € 0,75mln negatief en is verwerkt in bovenstaande cijfers.

De investeringen in 2017 hebben met name betrekking op medische apparatuur en inventaris en verbouwingen en instandhouding op de locaties Heerlen, Kerkrade en Sittard. Ten aanzien van laatstgenoemde verbouwingen en daarmee samenhangende sloopwerkzaamheden heeft een versnelde afschrijving plaatsgevonden van € 0,4mln. Daarnaast heeft voor locatie Sittard een versnelde afschrijving plaatsgevonden van €0,5mln in verband met geplande verbouwingen in 2018.

Eind 2017 is besloten gebouw F in Heerlen in 2018 buiten gebruik te stellen. De versnelde afschrijving in 2017 bedraagt € 0,25mln.

De post desinvesteringen betreft het afstoten van de oude ziekenhuis locatie in Brunssum.

Voor een nadere specificatie van de materiële vaste activa wordt verwezen naar het in deel 1.6 MVA opgenomen verloopoverzicht. Daarnaast wordt verwezen naar de toelichting in de geconsolideerde jaarrekening van de Stichting Zuyderland Medisch Centrum en de Stichting Zuyderland Zorg bij onderdeel 1.4 "Grondslagen van waardering en resultaatbepaling". Voor de verstrekte zekerheden wordt verwezen naar onderdeel 12 "Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen".

2. Financiële vaste activa

De specificatie is als volgt :

	31-dec-17	1-jan-17
	€	€
Deelnemingen	9.671.657	7.376.867
Te verrekenen afschrijvingen inzake buiten gebruik gestelde materiële vaste activa	0	1.966.025
Vorderingen op deelnemingen	763.340	824.219
Bankgaranties	150.000	150.000
Emissie- en leningskosten	397.646	466.596
Totaal financiële vaste activa	10.982.643	10.783.707

Specificatie verloop deelnemingen:

	2017	2016
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	7.376.867	6.442.961
Kapitaalstortingen	0	511.471
Resultaat deelnemingen	1.054.285	1.153.612
Aankoop deelnemingen	1.264.255	0
Verkoop deelnemingen	0	-67.535
Voorziening negatieve deelnemingen	-23.750	-663.642
Boekwaarde per 31 december	9.671.657	7.376.867

Toelichting:

Voor een toelichting op de resultaten van de deelnemingen wordt verwezen naar de betreffende enkelvoudige jaarrekening.

Te verrekenen afschrijvingen inzake buiten gebruik gestelde materiële vaste activa:

	2017	2016
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	1.966.025	2.936.309
Bij: investeringen	0	0
Af: afschrijvingen	115.886	970.284
Af: waardevermindering	1.850.139	0
Boekwaarde per 31 december	0	1.966.025

Vorderingen op deelnemingen:

	2017	2016
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	824.219	885.098
Bij: verstrekte leningen	0	0
Af: aflossingen	60.879	60.879
Boekwaarde per 31 december	763.340	824.219

Bankgaranties:

	2017	2016
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	150.000	0
Bij: verstrekte bankgaranties	0	150.000
Af: afgelopen bankgaranties	0	0
Boekwaarde per 31 december	150.000	150.000

Emissie- en leningskosten:

	2017	2016
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	466.596	535.546
Bij: Investeringen	0	0
Af: Afschrijvingen	68.950	68.950
Boekwaarde per 31 december	397.646	466.596

Toelichting:

De post te verrekenen afschrijvingen inzake buiten gebruik gestelde materiële vaste activa betreft vorderingen inzake de materiële vaste activa van de niet meer in gebruik zijnde en gesloopte gebouwen van het voormalige St. Barbaraziekenhuis te Geleen, het voormalige Maaslandziekenhuis te Sittard en zorgcentrum Invia. De overgangsregelingen voor de financiering van deze activa liepen tot en met 2016. Het saldo van deze post is volledig afgewikkeld in de jaarrekening 2017.

Vorderingen op deelnemingen; betreft de verstrekte lening aan de Parking Atrium B.V. Parking Atrium B.V, waarin de stichting Zuyderland Medisch Centrum een 100 procent deelneming heeft, heeft over het boekjaar 2017 een positief resultaat behaald van € 406k.

Stichting Zuyderland Medisch Centrum

Toelichting op belangen in andere rechtspersonen of vennootschappen:

Naam en rechtsvorm en statutaire vestigingsplaats rechtspersoon	Kernactiviteit	Verschaft kapitaal €	Kapitaal Belang (in %)	Eigen vermogen €	Resultaat €
Rechtstreekse kapitaalbelangen >= 20%:					
Holding ZMS BV, Sittard-Geleen	Deelname in rechtspersonen	36.000	100%	5.192.981	544.402
Parking Atrium BV, Heerlen	Beheer parkeergarage Zuyderland Medisch Centrum, locatie Heerlen	18.000	100%	2.817.305	406.262
Nederlandse Obesitaskliniek Zuid BV, Zeist	Exploitatie van Obesitas Kliniek gevestigd in Zuyderland Medisch Centrum, locatie Brunssum	49.000	25%	1.309.365	428.571
EersteLijns Plus Centrum BV, Heerlen	Het leveren van zorg en verlenen van diensten in de eerste lijn bestaande uit onder meer doch niet uitsluitend diagnostische diensten en laag complexe kleine chirurgie	44.100	49%	144.029	-51.288
Zeggenschapsbelangen:					
Stg. Fondsenwerving Hof van Onthaasting, Sittard-Geleen	Fondsen werven t.b.v. Stg. Hof van Onthaasting	0	14%	15.470	970
Stg. Hof van Onthaasting, Sittard-Geleen	In algemene zin bijdragen aan vernieuwing van de woonomgeving.	0	14%	0	0
Stichting ZBC Zuyderland-Eyescan Limburg	Houden van de erkenning voor Orbis-Eyescan Limburg B.V.	0	100%	-4.047	-417
Stichting Beheer Kunstcollectie Zuyderland Medisch Centrum, Heerlen	Het beheren van de kunstcollectie van Zuyderland	0	100%	777.256	-21.163
Stichting ZBC Zuyderland Medisch Centrum, Heerlen	Het uitvoeren/aanbieden van (aanvullende en/of private) vormen van medisch specialistische zorg en/of diagnostiek	0	50%	2.300.865	210.420

Stichting Zuyderland Medisch Centrum

Naam en rechtsvorm en statutaire vestigingsplaats rechtspersoon	Kernactiviteit	Verschaft	Belang (in %)	Eigen	Resultaat
		kapitaal		vermogen	
		€		€	€
Belangen samen met dochtermaatschappijen:					
Maasland Urologica BV, Sittard-Geleen	Zorg verrichten buiten basisverzekering	9.180	51%	11.633	795
Orbis Mooi BV, Sittard-Geleen	Zorg verrichten buiten basisverzekering	18.000	100%	301.137	24.852
Orbis Vigor BV, Sittard-Geleen	Gezondheids-management	13.500	75%	103.763	-1.507
Meditta Medisch Centrum BV, Sittard-Geleen	Exploitatie van regionale diagnostische centra en activiteiten en het verlenen van medische specialistische zorg en uitvoeren van diagnostische onderzoeken in opdracht van de eerste en tweede lijn	49.000	25%	309.272	59.007
BV Exploitatie Zorgboulevard, Sittard-Geleen	Exploitatie van de zorgboulevard, zijnde een service en dienstengebouw op het terrein van OMP	18.000	100%	-725.553	-293.562
Mitralis Zuyderland Klinieken BV, Heerlen	Het uitvoeren/aanbieden van (aanvullende en/of private) vormen van medisch specialistische zorg en/of diagnostiek	18.000	100%	1.593.645	125.127
Mitralis KNO BV, Heerlen	het aanbieden en uitvoeren van neusschelp correcties en snurkbehandelingen m.b.v radiofrequentie en thermotherapie	3.600	20%	257.775	151.471
Mitralis Diagnostisch Centrum BV, Kerkrade, Hoensbroek	Het uitvoeren/aanbieden van (aanvullende en/of private) vormen van medisch specialistische zorg en/of diagnostiek	3.600	48%	2.633.865	577.267
Mitralis Expertise Wondzorg BV, Heerlen	Het uitvoeren/aanbieden van de preventie en (coördinatie van de) behandeling van chronische wonden en het geven van educatie op het terrein van chronische wonden	9.040	50%	605.737	178.956
Waarvan joint ventures:					
Medisch Coördinatiecentrum Omnes BV, Sittard-Geleen	1e-lijns diagnostische faciliteiten en transmurale zorgverlening	9.000	50%	599.044	-69.550
	Andere deelnemer: Medische Staf Westelijke Mijnstreek BV, Sittard-Geleen	Bestuur: benoemd door AvA, twee directieleden	Toezichthoudend orgaan: RvC		
Zuyderland-Eyescan Limburg B.V., Sittard-Geleen	Verrichten van oogheelkundige zorg	906.230	50%	5.271.091	1.857.656
	Andere deelnemer: Eyescan BV, Utrecht	Bestuur: benoemd door AvA, één bestuurder	Toezichthoudend orgaan: n.v.t.		

3. Voorraden

De specificatie is als volgt :

	31-dec-17	1-jan-17
	€	€
Medische middelen	7.189.225	7.665.696
Voedingsmiddelen	14.603	19.414
Overige voorraden:		
- voorgeschreven dienstkleding	19.843	19.637
- voorraden hotelfunctie	55.059	61.660
- kantoorbenodigdheden en drukwerk	76.221	82.138
- overige voorraden	1.936	1.788
Af: Incourante voorraden	4.312	4.312
Totaal voorraden	7.352.575	7.846.021

Toelichting

De mutatie in de voorraad wordt jaarlijks geboekt op basis van een voorraad inventarisatie. De voorraden zijn gewaardeerd tegen kostprijs. De mutatie in de voorraad wordt met name veroorzaakt door een daling in de voorraad dure geneesmiddelen in de categorie medische middelen.

4. Onderhanden werk uit hoofde van DBC's/ DBC-zorgproducten

De specificatie is als volgt :

	31-dec-17	1-jan-17
	€	€
Onderhanden werk DBC's / DBC-zorgproducten ZMC	57.340.026	58.893.003
Onderhanden werk DBC's/ DBC zorgproducten GRZ	1.787.549	1.699.138
Onderhanden werk DBC's/ DBC zorgproducten GGZ	10.076.461	10.179.632
Af: ontvangen voorschotten	58.207.503	60.769.965
Totaal onderhanden werk	10.996.533	10.001.808

De specificatie per categorie DBC's / DBC-zorgproducten is als volgt weer te geven:

Stroom DBC's/ DBC zorgproducten per zorgverzekeraar

	Gerealiseerde projectkosten en toegerekende winst	Af: verwerkte verliezen	Af: ontvangen voorschotten	Saldo per 31-dec-17
	€	€	€	€
OHW DBC's/DBC zorgproducten Zorgverz. CZ	35.748.568	0	35.748.568	0
OHW DBC's/DBC zorgproducten Zorgverz. VGZ	12.475.322	0	11.409.029	1.066.293
OHW DBC's/DBC zorgproducten Zorgverz. Achmea	5.121.932	0	3.440.000	1.681.932
OHW DBC's/DBC zorgproducten Zorgverz. Menzis	1.637.809	0	1.017.000	620.809
OHW DBC's/DBC zorgproducten Zorgverz. Multizorg en DSW	1.465.448	0	65.470	1.399.978
OHW DBC's Zorgverz. Overig	890.947	0	0	890.947
OHW DBC's GGZ	10.076.461	0	6.527.436	3.549.025
OHW DBC's/DBC zorgproducten GRZ	1.787.549	0	0	1.787.549
Totaal	69.204.036	0	58.207.503	10.996.533

Toelichting

Op de onderhanden werk posities zijn de ontvangen voorschotten van de zorgverzekeraars in mindering gebracht. Zuyderland Medisch Centrum heeft ultimo 2017 in totaal € 83,1mln aan voorschotten ontvangen van verzekeraars. Hiervan heeft € 58,2mln betrekking op onderhanden werk uit hoofde van DBC's/DBC-zorgproducten en € 24,9mln op nog te factureren DBC-zorgproducten.

5. Specificatie vorderingen en schulden uit hoofde van financieringstekort respectievelijk financieringsoverschot

	t/m 2014	2015	2016	2017	totaal
	€	€	€	€	€
Saldo per 1 januari	1.516.472	-11.534	37.401-	0	1.467.537
Financieringsverschil boekjaar	0	0	0	-6.713	-6.713
Correcties voorgaande jaren	573.144	0	-2.811	0	570.333
Betalingen/ontvangsten	-2.089.616	11.534	40.212	-715	-2.038.585
Subtotaal mutatie boekjaar	-1.516.472	11.534	37.401	-7.428	-1.474.965
Saldo per 31 december	0	0	0	-7.428	-7.428
Stadium van vaststelling (per erkenning):					
Zuyderland GGZ (Wlz)	c	c	c	a	
Zuyderland GGZ (zorgverzekeringswet)	c	c	c	a	

a= interne berekening
 b= overeenstemming met zorgverzekeraars/ zorgkantoren
 c= definitieve vaststelling NZa

	31-dec-17	1-jan-17
	€	€
Waarvan gepresenteerd als:		
- vorderingen uit hoofde van financieringstekort	0	101.564
- schulden uit hoofde van financieringsoverschot	7.428	48.935
	-7.428	52.629

Specificatie financieringsverschil in het boekjaar (GGZ)

	2017	2016
	€	€
Wettelijk budget voor aanvaardbare kosten	202.024	505.567
Af: ontvangen voorschotten	208.737	542.968
Totaal financieringsverschil	-6.713	-37.401

Specificatie financieringsverschil per financieringsvorm (GGZ)

	2017	2016
	€	€
Financieringsverschil Wlz	-6.713	-37.401
Totaal financieringsverschil	-6.713	-37.401

Het budget Wlz bedraagt	202.024	505.567
Totaal GGZ-budget	202.024	505.567

Toelichting:

In 2012 is de prestatiebekostiging ingevoerd en worden de inkomsten bij Zuyderland Medisch Centrum niet meer verkregen uit het wettelijk budget (FB systematiek) maar volledig uit de facturering van zorgproducten. Voor GGZ bestaat er nog een beperkt financieringsresultaat. Dit betreft het verschil tussen de berekening opbrengsten WLz financiering en de ontvangen voorschotten. De financieringsverschillen over de jaren t/m 2016 zijn volledig afgewikkeld in 2017. Het financieringsverschil per 31-12-2017 en 31-12-2016 betreffen de balansposities per deze datums.

6. Vorderingen en overlopende activa

De specificatie is als volgt :

	31-dec-17	1-jan-17
	€	€
Vorderingen op debiteuren	76.829.953	68.517.008
Nog te factureren omzet DBC's / DBC-zorgproducten	21.309.713	24.925.331
Vordering uit hoofde van garantieregeling kapitaallasten	3.300.000	1.200.000
Overige vorderingen	298.729	161.624
Rekening-courant met overige Zuyderland organisatie-onderdelen	392.291	152.333
Vooruitbetaalde bedragen	1.505.400	1.830.777
Nog te ontvangen bedragen	2.282.087	8.068.754
Vorderingen op groepsmaatschappijen	2.998.526	3.027.992
Totaal vorderingen en overlopende activa	<u>108.916.699</u>	<u>107.883.819</u>

Toelichting:

Vorderingen op debiteuren: De post debiteuren betreft met name vorderingen op zorgverzekeraars. De voorziening die in aftrek op de vorderingen inzake debiteuren is gebracht vanwege verwachte oninbaarheid bedraagt € 802k (2016: € 1.582k).

Nog te factureren omzet DBC's/ DBC-zorgproducten: hierin zijn de DBC-zorgproducten opgenomen welke ultimo 2016 zijn vrijgegeven maar nog niet zijn gefactureerd. Op deze post is een bedrag van € 24,9mln in mindering gebracht als gevolg van ontvangen voorschotten van zorgverzekeraars.

Vordering uit hoofde van garantieregeling kapitaallasten: voor de openstaande vordering van €3,3mln is een beschikking ontvangen van de NzA. Het bedrag heeft betrekking op 2015 en 2016, alle voorgaande jaren zijn afgewikkeld.

Rekening-courant met overige Zuyderland organisatie-onderdelen: Doordat Stichting Zuyderland Medisch Centrum betalingen verricht ten behoeve van andere Zuyderland organisatie-onderdelen vanwege salarissen en crediteuren ontstaan rekening-courant verhoudingen met andere organisatie-onderdelen. De rekeningcourant posities worden maandelijks zoveel mogelijk afgerekend.

Nog te ontvangen bedragen: de daling in 2017 is met name het gevolg van afwikkeling van vorderingen en schulden met het MSB en door inkoopkortingen over voorgaande jaren welke in 2017 daadwerkelijk ontvangen zijn.

Alle vorderingen hebben een kortlopend karakter (< 1 jaar).

7. Liquide middelen

De specificatie is als volgt :

	31-dec-17	1-jan-17
	€	€
Bankrekeningen	8.829.064	14.876.434
Kassen	85.583	55.141
Totaal liquide middelen	<u>8.914.647</u>	<u>14.931.575</u>

Toelichting:

De liquide middelen van € 8,9mln staan, met uitzondering van € 293k aan bankgaranties, ter vrije beschikking.

PASSIVA

8. Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de volgende componenten:

	31-dec-17	1-jan-17
	€	€
Kapitaal	1.134.408	1.134.408
Bestemmingsfondsen	224.154	224.782
Algemene en overige reserves	53.912.762	54.561.915
Totaal eigen vermogen	55.271.324	55.921.105

Kapitaal

Het verloop is als volgt weer te geven:

	Saldo per 1-jan-17	Resultaat- bestemming	Overige mutaties	Saldo per 31-dec-17
	€	€	€	€
Kapitaal	1.134.408	0	0	1.134.408
Totaal kapitaal	1.134.408	0	0	1.134.408

Bestemmingsfondsen

Het verloop is als volgt weer te geven:

	Saldo per 1-jan-17	Resultaat- bestemming	Overige mutaties	Saldo per 31-dec-17
	€	€	€	€
Bestemmingsfondsen	224.782	-628	0	224.154
Totaal bestemmingsfondsen	224.782	-628	0	224.154

Algemene en overige reserves

Het verloop is als volgt weer te geven:

	Saldo per 1-jan-17	Resultaat- bestemming	Overige mutaties	Saldo per 31-dec-17
	€	€	€	€
Algemene reserves	54.561.915	-649.153	0	53.912.762
Totaal algemene en overige reserves	54.561.915	-649.153	0	53.912.762

Garantievermogen

	31-dec-17	1-jan-17
	€	€
Totaal groepsvermogen	55.271.324	55.920.899
Totaal achtergestelde lening	8.567.000	8.567.000
Totaal garantievermogen	63.838.324	64.487.899

Specificatie aansluiting geconsolideerd - enkelvoudig vermogen 31 december 2017 en resultaat over 2017

De specificatie is als volgt :

	Eigen vermogen	Resultaat
	€	€
Enkelvoudig eigen vermogen en resultaat:		
Stichting Zuyderland Medisch Centrum	55.271.324	-649.781
Stichting Zuyderland Zorgconcern	37.564.316	3.137.142
Stichting ZBC Zuyderland	869.001	0
Stichting Beheer Kunstcollectie Zuyderland	777.256	-21.163
Stichting ZBC Zuyderland Eyescan	-4.047	-417
Holding ZMS BV - agioreserve	325.965	0
Totaal geconsolideerd eigen vermogen en resultaat	94.803.815	2.465.781

Toelichting:

Het geconsolideerd eigen vermogen van het Zuyderland concern bedraagt € 94,8mln per eind 2017. Eind 2016 bedroeg het eigen vermogen € 92,3mln.

De stijging van het eigen vermogen is het gevolg van het positieve geconsolideerde resultaat in 2017 van € 2,5mln.

De post bestemmingsfondsen betreft reserves inzake de door de Wet langdurige zorg gefinancierde GGZ activiteiten. Hierover zijn contractuele afspraken gemaakt met het Zorgkantoor.

9. Voorzieningen

Het verloop is als volgt weer te geven:

	Saldo per 1-jan-17	Dotatie	Onttrekking	Vrijval	Saldo per 31-dec-17
	€	€	€	€	€
Voorziening reorganisatie- en veranderkosten	86.598	0	15.787	13.227	57.584
Voorziening regelingen GGZ	42.145	0	39.377	351	2.417
Voorziening sociaal plan	0	3.524.466	0	0	3.524.466
Voorziening voor uitgestelde personeelsbeloningen	4.527.576	269.233	540.853	0	4.255.956
Voorziening langdurig zieken	644.623	154.083	0	0	798.706
Voorziening ziektewet tijdelijke dienstverbanden	70.929	1.674	0	0	72.603
Voorziening financiële gevolgen 65+	262.982	0	0	89.900	173.082
Voorziening reguliere PLB uren	21.821.530	7.175.048	4.137.625	0	24.858.953
Voorziening eenmalige bijschrijving 200 PLB uren	1.894.760	0	0	901.364	993.396
Voorziening WGA verzekeringen eigen risico	942.623	975.263	0	194.045	1.723.841
Voorziening onregelmatigheidstoelage	1.983.468	0	684.882	0	1.298.586
Voorziening medische aansprakelijkheid	6.904.804	3.190.995	661.135	0	9.434.664
Totaal voorzieningen	39.182.038	15.290.762	6.079.659	1.198.887	47.194.254

Toelichting in welke mate (het totaal van) de voorzieningen als langlopend moet worden beschouwd:

	31-dec-17
	€
Kortlopend deel van de voorzieningen (< 1 jr.)	31.548.508
Langlopend deel van de voorzieningen (> 1 jr.)	15.645.746
Hiervan langlopend (> 5 jaar)	3.671.396

Toelichting:

Voorziening reorganisatie- en veranderkosten: De voorziening reorganisatie- en veranderkosten dient ter dekking van de kosten van de in 2012 doorgevoerde reorganisatie binnen GGZ als gevolg van landelijke bezuinigingsmaatregelen. De onttrekking heeft betrekking op de daadwerkelijk gemaakte kosten in 2017. De vrijval heeft betrekking op personeel dat in 2017 uit dienst is gegaan. De stand ultimo 2017 heeft betrekking op nog lopende verplichtingen. De voorziening is nominaal gewaardeerd. De voorziening loopt naar verwachting tot en met 2022.

Voorziening regelingen GGZ: de voorziening dient ter dekking van de frictiekosten van bovenformatief personeel en daarnaast voor afvloeiingsregelingen voor een beperkt aantal mensen. Als gevolg van beperking van de contracteerruimte door de zorgverzekeraars is het kostenniveau van de GGZ aangepast om structurele verliezen te voorkomen. De onttrekking heeft betrekking op de daadwerkelijk gemaakte kosten in 2017. De voorziening is nominaal gewaardeerd.

Voorziening sociaal plan: Deze voorziening dient ter dekking van de in 2017 gestarte reorganisatie binnen Zuyderland Medisch Centrum voor de afbouw van personeel voortkomend uit het pakket aan ombuigingsmaatregelen en daarnaast voor de afbouw voortkomend uit de implementatieplannen. Tevens dient deze voorziening ter dekking van de kosten voortkomend uit de implementatie van het nieuwe functiegebouw.

Voorziening voor uitgestelde personeelsbeloningen: de voorziening uitgestelde personeelsbeloningen betreft de verplichtingen die voortvloeien uit de aanwezigheid van een langdurig dienstverband, in het bijzonder jubileumuitkeringen. De voorziening is opgenomen tegen contante waarde (op basis van een rekenrente van 1,25%). In de berekening is tevens rekening gehouden met verwachte toekomstige salarisstijgingen en verwachte tussentijdse uitstroom van personeelsleden. De in het overzicht vermelde onttrekking betreft de werkelijk uitbetaalde gratificaties.

Voorziening langdurig zieken: deze voorziening wordt gevormd ter dekking van de op de balansdatum bestaande verplichting inzake de loondoorbetaling van personeelsleden die per deze datum arbeidsongeschikt zijn. Langdurig zieken worden gewaardeerd tegen nominale waarde. De voorziening is berekend tegen 70% verhoogd met sociale lasten. De voorziening is nominaal gewaardeerd.

Voorziening ziektewet tijdelijke dienstverbanden: in het kader van de modernisering Ziektewet is in 2014 gekozen voor eigenrisicodragerschap voor de Ziektewet Flex. Hiervoor is een voorziening getroffen aan de hand van de lopende dossiers. De voorziening wordt elk jaar opnieuw berekend aan de hand van gegevens van tijdelijke personeelsleden die per balansdatum ziek uit dienst zijn.

Voorziening financiële gevolgen 65+: voor het eigenrisicodragerschap WGA (werkhervatting gedeeltelijk arbeidsongeschikten) is een verzekering afgesloten. Vanwege de wetwijziging omtrent de AOW leeftijd vallen enkele medewerkers die een WGA uitkering ontvangen niet onder de dekking vanaf hun 65e leeftijd. Hiervoor is een voorziening opgenomen. Deze is opgenomen tegen contante waarde op basis van een rekenrente van 1,25%.

Toelichting (vervolg):

Voorziening PLB (Persoonlijke Levensfase Budget) uren: er is een voorziening getroffen voor de reeds opgebouwde PLB rechten van alle medewerkers. De voorziening is nominaal gewaardeerd.

Voorziening éénmalige bijschrijving 200 PLB uren: de voorziening persoonlijk levensfase budget (PLB) betreft een voorziening uit hoofde van een CAO verplichting in het kader van de overgangsregeling 45 tot en met 49 jarigen. Deze voorziening is opgenomen tegen contante waarde op basis van een rekenrente van 1,25%. De in het overzicht genoemde vrijval betreft de medewerkers met geboortjaar 1962.

Voorziening WGA (werkhervatting gedeeltelijk arbeidsgeschikten) verzekering eigen risico: Zuyderland Zorgcentra is eigen risicodragers voor de WGA. Vanaf 2016 is besloten om bij de huidige verzekeraar maar voor 50% verzekerd te zijn. Voor het gedeelte van 50% waarover Zuyderland risico loopt is een voorziening opgenomen. De voorziening is nominaal gewaardeerd en gebaseerd op de feitelijke instroom WGA gebruikmakend van verzuimcurves.

Voorziening onregelmatigheidstoeslag: Deze voorziening is eind 2016 opgenomen conform het advies van het NVZ om een bedrag te reserveren dat in 2017 tot en met 2019 als eenmalige uitkering uitbetaald dient te worden ter compensatie van de niet uitgekeerde onregelmatigheidstoeslag over vakantie-uren met betrekking tot voorgaande jaren (2012-2014). In september van elk jaar (vanaf 2017) wordt het bedrag uitgekeerd waar medewerkers conform CAO recht op hebben.

Voorziening medische aansprakelijkheid: deze voorziening dient ter dekking van het eigen risico in verband met medische aansprakelijkheid. Het in de voorziening opgenomen bedrag betreft het maximale nog openstaande eigen risico. De voorziening is gewaardeerd tegen nominale waarde.

10. Langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)

De specificatie is als volgt :

	31-dec-17	1-jan-17
	€	€
Schulden aan kredietinstellingen	344.337.620	371.679.975
Achtergestelde leningen	8.567.000	8.567.000
Herfinancieringsfee	-420.000	-630.000
Overige langlopende schulden	2.021.929	2.946.107
Totaal langlopende schulden	354.506.549	382.563.082

Het verloop is als volgt weer te geven:

	2017	2016
	€	€
Stand per 1 januari	405.828.099	403.331.874
Bij: nieuwe leningen	16.283.250	41.693.099
Af: aflossingen	31.365.122	39.406.874
Af: herfinancieringsfee	-210.000	-210.000
	390.956.227	405.828.099
Af: aflossingsverplichting komend boekjaar	38.471.607	26.211.124
Stand per 31 december	352.484.620	379.616.975
Bij: Leaseverplichtingen	2.946.107	4.373.907
Af: aflossingsverplichting komend boekjaar leaseverplichting	924.178	1.427.800
Stand langlopende schulden per 31 december	354.506.549	382.563.082

Toelichting in welke mate (het totaal van) de schulden als langlopend moet worden beschouwd:

	31-dec-17	1-jan-17
	€	€
Kortlopend deel van de langlopende schulden (< 1 jr.), aflossingsverplichtingen	39.395.785	27.638.924
Langlopend deel van de langlopende schulden (> 1 jr.), balanspost	354.506.549	382.563.082
Hiervan langlopend (> 5 jaar)	234.905.500	264.854.553

Toelichting:

De schulden kredietinstellingen zijn per saldo in 2017 afgenomen met € 27,4mln. Dit bedrag is opgebouwd uit trekkingen van nieuwe leningen (+€ 16,3mln), aflossingen (-/-€ 31,4mln) en de stijging van de aflossingsverplichtingen komend boekjaar (-/-€ 12,3mln).

De nieuwe leningen hebben uitsluitend betrekking op een fluctuerende egalisatielening om de schuldverhoudingen binnen het bankenconsortium gelijk te houden. Hier staan aflossingen van andere leningen tegenover.

De aflossingsverplichtingen voor het jaar 2018 zijn verantwoord onder de kortlopende schulden.

Bij de fusie financiering is € 58mln van de langlopende leningen administratief omgezet in een achtergestelde tranche. Deze tranche is achtergesteld op de overige leningen van het bankenconsortium en kan vanaf 2021 worden omgezet in de Hoofdtranche als de balansratio voor en na conversie tenminste 25% bedraagt. Het bankenconsortium beschouwt de achtergestelde tranche als eigen vermogen bij de berekening van de balansratio.

De achtergestelde leningen zijn verstrekt door Provincie Limburg (€ 5.000k), gemeente Heerlen (€ 2.682k) en gemeente Brunssum (€ 885k). De looptijd van deze achtergestelde leningen is langer dan 5 jaar.

De herfinancieringsfee heeft betrekking op de kredietovereenkomst die bij de fusie met het bankenconsortium is afgesloten. Deze wordt lineair over vijf jaar ten laste van het resultaat gebracht.

De overige langlopende schulden betreffen leaseverplichtingen. Deze verplichtingen komen met name voort uit een met ABN AMRO lease NV gesloten leasecontract met betrekking tot de energiecentrale. Daarnaast betreft de leaseverplichting ook lease van medische apparatuur en inventaris hoofdzakelijk bij De Lage Landen.

11. Kortlopende schulden en overlopende passiva

De specificatie is als volgt :

	31-dec-17	1-jan-17
	€	€
Schulden aan kredietinstellingen	5.504.256	6.163.195
Crediteuren	18.374.033	20.258.476
Aflossingsverplichtingen langlopende leningen	39.395.785	27.638.924
Belastingen en sociale premies	13.807.681	13.978.706
Schulden inzake pensioenen	39.997	2.741.739
Nog te betalen salarissen	2.478.819	1.226.703
Vakantiegeld	9.628.996	9.613.703
Vakantiedagen	4.550.218	4.190.392
Overige schulden	7.252.574	12.566.938
Nog te betalen kosten	26.967.714	25.517.672
Vooruitontvangen opbrengsten	1.136.381	939.752
Rekening-courant met overige Zuyderland organisatie-onderdelen	35.036.940	35.366.149
Schulden op groepsmaatschappijen	457.172	284.110
Totaal kortlopende schulden en overlopende passiva	<u>164.630.566</u>	<u>160.486.459</u>

Toelichting:

Schulden aan kredietinstellingen: In 2017 zijn de schulden aan kredietinstellingen afgenomen met € 0,7mln. De totale werkkapitaalfaciliteit van Zuyderland Medisch Centrum bedraagt € 50mln. Ultimo 2017 wordt hiervan geen gebruik van gemaakt.

Naast deze werkkapitaalfaciliteit beschikt Zuyderland Medisch Centrum over een RC faciliteit ter hoogte van € 5,5mln ultimo 2017. De limiet van deze faciliteit wordt tot 0 gereduceerd in opeenvolgende 3 maandelijks termijnen van elk € 167k.

Aflossingsverplichtingen langlopende leningen: De aflossingsverplichting van langlopende leningen betreft € 38,5mln aflossing aan langlopende leningen en € 0,9mln aan financial lease verplichtingen. Voor een nadere specificatie van de langlopende schulden wordt verwezen naar bijlage overzicht 1.7 langlopende leningen.

Belastingen en sociale premies: dit betreft de te betalen loonheffing en sociale premies over de salarissen en eindejaarsuitkering van december 2017.

Overige schulden: de stand ultimo 2017 betreft grotendeels nog te betalen rentekosten over 2017.

Nog te betalen kosten: dit betreft met name nog te betalen honorarium kosten over 2017 omdat gedurende het jaar de bevoorschotting 90% bedraagt. Daarnaast betreft dit met name nog te betalen kosten die betrekking hebben op 2017 waarvoor nog geen factuur ontvangen is.

Rekening-courant met overige Zuyderland organisatie-onderdelen: De rekening-courant met overige Zuyderland organisatie-onderdelen bestaat uit een vast deel van € 37mln op Zuyderland Zorgcentra BV en uit variabele schulden cq vorderingen die voor zover mogelijk maandelijks worden afgewikkeld. Deze variabele vorderingen en schulden bestaan voornamelijk uit door ZMC te ontvangen bedragen en opbrengsten ten behoeve van andere Zuyderland organisatie-onderdelen en ingehuurde diensten bij andere Zuyderland organisatie-onderdelen. De renteberekening 2017 over het vaste deel van het rekeningcourantsaldo vindt plaats op basis van 1-jaars Euribor + 1,0% opslag. Over het variabele deel wordt geen rente in rekening gebracht.

Alle schulden hebben een kortlopend karakter.

12. Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Verplichtingen uit hoofde van het macrobeheersinstrument

Het macrobeheersinstrument (MBI) kan door de minister van VWS ingezet worden om overschrijdingen van het macrokader zorg terug te vorderen bij instellingen. De minister heeft voor verschillende subsectoren in de zorg een MBI ingesteld, waarvan de volgende omzetplafonds voor 2017 relevant zijn voor Zuyderland Medisch Centrum:

- MBI-omzetplafond medisch specialistische zorg (TB/REG-17631-01)
- MBI-omzetplafond geriatrische revalidatiezorg en eerstelijns verblijf (TB/REG-17635-01)
- MBI-omzetplafond geneeskundige geestelijke gezondheidszorg (TB/REG-17639-01)

De minister van VWS zou uiterlijk vóór 1 december van het opvolgende jaar moeten beslissen over inzet van het MBI, als sprake is van een macro-overschrijding. In de afgelopen jaren is gebleken dat deze periode van elf maanden te kort is om de werkelijke realisatie vast te stellen, met als gevolg dat de realisatie voor meerdere voorgaande jaren nog niet is vastgesteld.

Bij het opstellen van de jaarrekening 2017 heeft Zuyderland Medisch Centrum nog geen inzicht in de realisatie van het MBI-omzetplafond over 2017 en de nog niet afgewikkelde voorgaande jaren. Hierdoor is nog onduidelijk of er daadwerkelijk sprake zal zijn van het inzetten van het macrobeheersinstrument. Wel geldt dat dit wettelijk gezien mogelijk is om dit bij een vastgestelde overschrijding te doen. Zuyderland Medisch Centrum is daarom nu niet in staat een betrouwbare schatting te maken van de uit het macrobeheersinstrument voortkomende verplichting en deze te kwantificeren. Als gevolg daarvan is deze verplichting niet tot uitdrukking gebracht in de balans per 31 december 2017.

Mocht het MBI worden ingezet, dan zal de macro-overschrijding worden verhaald op individuele zorginstellingen naar rato van de gerealiseerde omzet (waarop het MBI van toepassing is).

Waarborgfonds voor de Zorgsector

Stichting Zuyderland Medisch Centrum is toegelaten tot het Waarborgfonds voor de Zorgsector (WfZ). Stichting Zuyderland Medisch Centrum heeft in het kader van het WfZ-deelnemerschap een obligoverplichting richting het WfZ. Dit houdt in dat indien het eigen vermogen van het WfZ onvoldoende zou blijken om aan de garantieverplichtingen te voldoen, dan kan WfZ (indien het WfZ zou worden aangesproken op zijn garantieverplichtingen), een beroep doen op financiële hulp van de deelnemers. Deze hulp wordt in dat geval geboden in de vorm van renteloze leningen aan het WfZ. De omvang van het obligo bedraagt maximaal 3% van de restantschuld van de geborgde leningen van de deelnemer. De omvang van dit obligo bedraagt ultimo 2017 € 2,5mln. Daarnaast is aan het Waarborgfonds een met de banken gedeelde hypotheekstelling verstrekt voor een bedrag van €900mln conform hypotheekinschrijving.

Aansprakelijkheden

Overeenkomstig de afgesloten kredietovereenkomst per 18-12-2014 met het bankenconsortium (ING Bank NV, ABN AMRO Bank NV, NV Bank Nederlandse Gemeenten, Coöperatieve Centrale Raiffeisen-Boerenleenbank B.A. en Coöperatieve Rabobank Parkstad Limburg) treedt Stichting Zuyderland Medisch Centrum op als kredietnemer en kan indien opportuun worden aangesproken om alle verplichtingen van de andere kredietnemer Zuyderland Zorgcentra BV aan de banken na te komen, als ware het verplichtingen van de entiteit zelf.

Zuyderland Medisch Centrum is aansprakelijk voor te betalen belasting van alle bij de fiscale eenheid betrokken entiteiten.

Overzicht zekerheden

Stichting Zuyderland Medisch Centrum heeft diversen langlopende leningen op basis van een hypotheek, waarvan enkele met een waarborgovereenkomst van het WfZ. Voor de langlopende leningen en hierop rustende zekerheden wordt verwezen naar 1.7 Overzicht langlopende schulden.

Daarnaast zijn alle roerende zaken, vorderingen, verzekeringen, bankrekeningen, intellectuele eigendomsrechten en domeinnamen en aandelen van Stichting Zuyderland Medisch Centrum en de overige schuldenaren verpand aan het bankenconsortium, zoals vastgelegd in de kredietovereenkomst. Tevens is hierin vastgelegd dat intra-groep schulden en vorderingen zijn achtergesteld op de schulden bij het consortium.

De energiecentrale, diverse medische apparatuur en inventaris zijn geleased. De lease maatschappijen hebben hierop een pandrecht gevestigd.

Meerjarige financiële verplichtingen

Specificatie meerjarige financiële verplichtingen naar looptijd:

	Aantal	Contracten afgesloten in:				totaal
		2017	2016	2015	t/m 2014	
		€	€	€	€	€
Contracten met looptijd 1 jaar	393	1.358.196	476.907	3.540.654	3.519.575	8.895.332
Contracten met looptijd 2 jaar	3	42.689	247.007	0	0	289.696
Contracten met looptijd 3 jaar	16	784.532	1.376.286	3.473.800	0	5.634.618
Contracten met looptijd 4 jaar	10	8.641	11.867	43.044	2.365.655	2.429.207
Contracten met looptijd => 5 jaar	66	7.569.444	2.269.177	6.716.862	3.589.355	20.144.838
Totaal	488	9.763.502	4.381.244	13.774.360	9.474.585	37.393.691

Toelichting:

In de meerjarige financiële verplichtingen zijn de jaarlijkse verplichtingen opgenomen. Op basis van de looptijden kunnen de totale verplichtingen bepaald worden. Van het totaalbedrag van € 37,4mln heeft € 32,9mln betrekking op onderhoudscontracten en servicecontracten, € 3,3mln op huurcontracten en € 1,2mln op leasecontracten.

In 2013 heeft een leverancier een claim ingediend tegen (voormalig) Atrium Medisch Centrum Parkstad. De uitkomst van de juridische procedures is nog onbekend. Vanwege de hoge mate van onzekerheid is hier geen voorziening voor opgenomen.

Sinds 2012 zijn bepaalde (dure) medisch-specialistische geneesmiddelen onder de ziekenhuisbekostiging gebracht. Het gaat hier om geneesmiddelen die deel uitmaken van de medisch-specialistische behandeling en onder de titel 'ziekenhuisverplaatste' zorg in de thuissituatie worden toegediend. Deze verstrekking van geneesmiddelen aan extramurale cliënten in het kader van ziekenhuisverplaatste zorg door ziekenhuizen is een btw-belaste prestatie tegen 6%, zoals ook bij apothekers.

Concreet betekent dit dat Zuyderland vanaf 1 januari 2012 6% btw dient af te dragen over de extramurale verstrekking van een aantal dure geneesmiddelen en de btw op de bijbehorende inkoopkosten kan terugvorderen. Vanwege systeemtechnische beperkingen en een aantal inhoudelijke onzekerheden heeft Zuyderland de financiële impact hiervan voor de jaren 2012 t/m 2016 pas in 2017 kunnen kwantificeren. Deze berekeningen incl. pro rata herziening zijn ultimo 2017 aangeboden bij de Belastingdienst. Over het boekjaar 2012 is inmiddels overeenstemming bereikt met de Belastingdienst en heeft Zuyderland een beschikking ontvangen voor zowel de afdracht van BTW als de pro rata herziening. De financiële impact hiervan is verwerkt in deze jaarrekening. In 2018 worden de jaren 2013 t/m 2016 verder afgewikkeld. Het naar verwachting per saldo positieve effect over deze jaren is nog niet verwerkt in deze jaarrekening.

Bankgaranties

Kredietverstrekker	Begunstigde	Huurovereenkomst	Maximum bedrag €
ABN AMRO Bank	ING Real Estate Investment Management B.V.	Appartementencomplex Greenpark en Springfield; Smithlaan 1 t/m 49 en nr. 53 t/m 89 te Sittard-Geleen	111.720
ABN AMRO Bank	Van Dessel Beheer B.V.	Economiestraat 8 te Sittard-Geleen	15.500
ABN AMRO Bank	P.H.M. Caenen	Bunderstraat 31 te Meerssen	564
ABN AMRO Bank	Vixia B.V.	Millenerweg 8 te Sittard-Geleen	15.650
Rabobank	Sanoforum B.V.	Prins Hendriklaan 376 te Brunssum	150.000
			293.434

Financiële instrumenten

Voor een toelichting op de financiële instrumenten wordt verwezen naar de geconsolideerde jaarrekening.

1.6 Mutatieoverzicht materiële en financiële vaste activa

1.6.1 Mutatieoverzicht materiële vaste activa

	Bedrijfs- gebouwen en terreinen	Machines en installaties	Andere vaste bedrijfs- middelen, technische en administratieve uitrusting	Materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en voortbetalingen op materiële vaste activa	Niet aan het bedrijfsproces dienstbare materiële activa	Totaal
	€	€	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2017						
- aanschafwaarde	453.621.413	105.850.520	258.915.494	4.866.172	0	823.253.599
- cumulatieve afschrijvingen	145.736.981	46.055.904	144.807.589	0	0	336.600.474
Boekwaarde per 1 januari 2017	<u>307.884.432</u>	<u>59.794.616</u>	<u>114.107.905</u>	<u>4.866.172</u>	<u>0</u>	<u>486.653.125</u>
Mutaties in het boekjaar						
- investeringen	13.227.021	8.067.407	23.572.708	11.059.974	0	55.927.110
- afschrijvingen	18.107.298	6.432.570	30.279.497	0	0	54.819.365
- <i>terugname geheel afgeschreven activa</i>						
.aanschafwaarde	14.273.361	950.544	26.289.986	0	0	41.513.891
.cumulatieve afschrijvingen	14.273.361	950.544	26.289.986	0	0	41.513.891
- <i>desinvesteringen</i>						
aanschafwaarde	755.356	0	168.336	12.962.346	0	13.886.038
cumulatieve afschrijvingen	484.631	0	87.561	0	0	572.192
per saldo	270.725	0	80.775	12.962.346	0	13.313.846
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	<u>-5.151.002</u>	<u>1.634.837</u>	<u>-6.787.564</u>	<u>-1.902.372</u>	<u>0</u>	<u>-12.206.101</u>
Stand per 31 december 2017						
- aanschafwaarde	451.819.717	112.967.383	256.029.880	2.963.800	0	823.780.780
- cumulatieve afschrijvingen	149.086.287	51.537.930	148.709.539	0	0	349.333.756
Boekwaarde per 31 december 2017	<u>302.733.430</u>	<u>61.429.453</u>	<u>107.320.341</u>	<u>2.963.800</u>	<u>0</u>	<u>474.447.024</u>
<i>Afschrijvingspercentage</i>	0 / 2 / 2,5 / 5 / 10%	5 / 10 / div. %	5 / 10 / 20%	0,0%		

1.6.2 Mutatieoverzicht financiële vaste activa

	Deelnemingen in groepsmaat- schappijen	Overige deelnemingen	Vorderingen op groepsmaat- schappijen	Vorderingen op participanten en op maatschappij- en waarin wordt deelgenomen (overige deelnemingen)	Overige effecten	Vordering op grond van compensa- tieregeling	Te verrekenen afschr.inz. buiten gebruik gestelde MVA	Totaal
	€	€	€	€	€	€	€	€
Boekwaarde per 1 januari 2017	7.376.867	0	824.219	0	616.596	0	1.966.025	10.783.707
Kapitaalstortingen	0	0	0	0	0	0	0	0
Aankoop deelnemingen	1.264.255	0	0	0	0	0	0	1.264.255
Resultaat deelnemingen	1.054.285	0	0	0	0	0	0	1.054.285
Ontvangen dividend	0	0	0	0	0	0	0	0
Verstrekte leningen / verkregen effecten	0	0	0	0	0	0	0	0
Ontvangen dividend / aflossing leningen	0	0	-60.879	0	0	0	0	-60.879
(Terugname) waardeverminderingen	0	0	0	0	-68.950	0	-1.966.025	-2.034.975
Amortisatie (dis)agio	0	0	0	0	0	0	0	0
Voorziening verlieslatende deelnemingen	-23.750	0	0	0	0	0	0	-23.750
Boekwaarde per 31 december 2017	<u>9.671.657</u>	<u>0</u>	<u>763.340</u>	<u>0</u>	<u>547.646</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>10.982.643</u>

1.7 Overzicht langlopende schulden ultimo 2017

Leningen O/G

Leninggever	Datum	Hoofdsom	Totale looptijd	Soort lening	Werkelijke rente	Restschuld 31 december 2016	Nieuwe leningen in 2017	Aflossingen in 2017	Restschuld 31 december 2017	Restschuld over 5 jaar	Resterende looptijd eind 2017	Aflossingswijze	Aflossing 2018	Gestelde zekerheden
		€	jaar		%	€	€	€	€	€	jaar		€	
ING (33,3%) / RABO (33,3%) / BNG (33,3%) - Lening A	24-nov-11	45.000.000	14	Hypotheclair	2,15%+3mnds Euribor	22.500.000	0	2.500.000	20.000.000	7.500.000	8	lineair	2.500.000	Zie toelichting aangegeven met *
BNG - Lening B1	1-aug-13	20.000.000	30	Hypotheclair	4,055%	18.000.000	0	666.667	17.333.333	14.000.000	26	lineair	666.667	WfZ-borging, zie ook *
BNG - Lening B2	3-feb-14	15.000.000	30	Hypotheclair	4,160%	14.000.000	0	500.000	13.500.000	11.000.000	26	lineair	500.000	WfZ-borging, zie ook *
BNG - Lening C1	1-feb-13	6.000.000	20	Hypotheclair	3,610%	5.100.000	0	300.000	4.800.000	3.300.000	15	lineair	300.000	WfZ-borging, zie ook *
BNG - Lening C2	3-feb-14	8.000.000	20	Hypotheclair	3,915%	7.200.000	0	400.000	6.800.000	4.800.000	16	lineair	400.000	WfZ-borging, zie ook *
BNG - Lening C3	2-nov-15	10.000.000	20	Hypotheclair	1,540%	9.500.000	0	500.000	9.000.000	6.500.000	18	lineair	500.000	WfZ-borging, zie ook *
BNG - Lening C4	1-mrt-16	6.000.000	20	Hypotheclair	1,850%	6.000.000	0	300.000	5.700.000	4.200.000	18	lineair	300.000	WfZ-borging, zie ook *
ING (33,3%) / RABO (33,3%) / BNG (33,3%) - Lening D	2-apr-13	45.000.000	23	Hypotheclair	2,15%+3mnds Euribor	42.750.000	0	2.250.000	40.500.000	29.250.000	18	lineair	2.250.000	Zie toelichting aangegeven met *
ING (37,5%) / RABO (37,5%) / BNG (25%) - Lening E	2-apr-13	20.000.000	22	Hypotheclair	2,15%+3mnds Euribor	18.000.000	0	2.000.000	16.000.000	6.000.000	8	lineair	2.000.000	Zie toelichting aangegeven met *
ABN AMRO - Lening I Achtergesteld	1-okt-08	58.000.000	13	Hypotheclair	7,50%	58.000.000	0	0	58.000.000	0	4	variabel	0	Zie toelichting aangegeven met * en **
ABN AMRO - Lening I Hoofdtranche	1-okt-08	88.250.000	30	Hypotheclair	6,7815%	82.629.000	5.154.000	1.224.750	86.558.250	101.917.000	21	variabel	11.833.000	Zie toelichting aangegeven met * en **
ABN AMRO - Lening I Egalisatietranche	1-okt-08	26.550.000	20	Hypotheclair	6,7815%	17.771.000	0	11.129.250	6.641.750	13.283.000	11	variabel	1.391.750	Zie toelichting aangegeven met * en **
ABN AMRO - Lening J	1-okt-08	14.250.000	20	Hypotheclair	6,820%	12.250.000	0	1.000.000	11.250.000	6.250.000	11	lineair	1.000.000	Zie toelichting aangegeven met *
ING (33,3%) / RABO (33,3%) / BNG (33,3%) - Lening M	2-jan-15	45.000.000	8	Hypotheclair	2,15%+3mnds Euribor	45.000.000	0	5.625.000	39.375.000	1.875.000	5	lineair	7.500.000	Zie toelichting aangegeven met *
ABN AMRO - Lening N	2-jan-15	39.750.000	11	Hypotheclair	2,15%+3mnds Euribor	27.229.000	11.129.250	0	38.358.250	14.842.000	8	lineair	4.633.000	Zie toelichting aangegeven met *
BNG	31-mei-02	4.084.000	15	Hypotheclair	5,355%	272.266	0	272.266	0	0	0	lineair	0	Overheidsgarantie Gemeente Kerkrade
Nederlandse Waterschaps Bank	2-mei-03	12.252.000	18	Hypotheclair	4,460%	3.403.333	0	680.666	2.722.667	0	4	lineair	680.667	WfZ-borging, gecureerd door hypotheek
Nederlandse Waterschaps Bank	20-dec-04	4.290.000	29	Hypotheclair	4,090%	2.511.000	0	148.250	2.362.750	1.621.500	16	lineair	148.250	WfZ-borging, gecureerd door hypotheek
BNG	9-mrt-05	21.000.000	14	Hypotheclair	3,667%	3.750.000	0	1.500.000	2.250.000	0	1	lineair	1.500.000	WfZ-borging, gecureerd door hypotheek
BNG	1-sep-07	5.524.093	15	Hypotheclair	4,423%	2.025.501	0	368.273	1.657.228	0	5	lineair	368.273	WfZ-borging, gecureerd door hypotheek
Provincie Limburg	23-dec-11	5.000.000	11	Achtergesteld	7,500%	5.000.000	0	0	5.000.000	5.000.000	5	einde looptijd	0	Overheidsgarantie Provincie Limburg
Gemeente Heerlen	1-feb-12	2.682.000	11	Achtergesteld	7,500%	2.682.000	0	0	2.682.000	2.682.000	5	einde looptijd	0	Overheidsgarantie Gemeente Heerlen
Gemeente Brunssum	16-mrt-12	885.000	11	Achtergesteld	7,500%	885.000	0	0	885.000	885.000	5	einde looptijd	0	Overheidsgarantie Gemeente Brunssum
Totaal						406.458.100	16.283.250	31.365.122	391.376.228	234.905.500			38.471.607	

Toelichting:

De nieuwe leningen in 2017 hebben uitsluitend betrekking op een fluctuerende egalisatielening om de schuldverhoudingen binnen het bankenconsortium gelijk te houden (€ 16,3mln). Hier staan aflossingen van andere leningen tegenover.

* Deze leningen zijn opgenomen in de kredietovereenkomst van het bankenconsortium met als effectieve datum 1-1-2015, gecureerd door een hypotheek, diverse verpandingen (zie toelichting onderdeel 13) en een overeenkomst gedeelde zekerheden op WfZ-activa.

** Per 1-1-2015 is € 58mln van deze lening administratief omgezet in een achtergestelde tranche met een werkelijke rente van 7,5%. Deze tranche is achtergesteld op de overige leningen van het bankenconsortium en kan vanaf 2021 worden omgezet in de Hoofdtranche als de balansratio voor en na conversie tenminste 25% bedraagt. Het bankenconsortium beschouwt de achtergestelde tranche als eigen vermogen bij de berekening van de balansratio.

Stichting Zuyderland Medisch Centrum

Financial lease 2017

Leninggever	Datum	Hoofdsom	Totale loop-tijd	Soort lening	Werke-lijke rente	Restschuld 31 december 2016	Nieuwe leningen in 2017	Aflossingen in 2017	Restschuld 31 december 2017	Restschuld over 5 jaar	Resterende looptijd eind 2017	Aflossings-wijze	Aflossing 2018	Gestelde zekerheden
		€	jaar		%	€	€	€	€	€	jaar		€	
Amstel Lease	17-jan-08	12.552.720	13	Financial Lease	4,155%	4.052.497	0	1.155.497	2.897.000	0	3	Annuitair	877.556	Energie Centrale
De Lage Landen	1-sep-11	155.551	7	Financial Lease	4,850%	42.471	0	25.012	17.459	0	1	Annuitair	17.459	Medische Apparatuur
De Lage Landen	1-sep-11	416.310	5	Financial Lease	4,290%	0	0	0	0	0	0	Annuitair	0	Medische Apparatuur
De Lage Landen	1-okt-11	64.855	5	Financial Lease	4,250%	0	0	0	0	0	0	Annuitair	0	Medische Apparatuur
De Lage Landen	1-nov-11	29.738	5	Financial Lease	4,250%	0	0	0	0	0	0	Annuitair	0	Medische Apparatuur
De Lage Landen	1-nov-11	70.037	5	Financial Lease	5,260%	0	0	0	0	0	0	Annuitair	0	Medische Apparatuur
De Lage Landen	1-nov-11	57.134	5	Financial Lease	4,250%	0	0	0	0	0	0	Annuitair	0	Medische Apparatuur
Medi Lease (via DLL)	6-apr-10	22.566	5	Financial Lease	12,394%	883	0	0	883	0	0	Annuitair	0	Medische Apparatuur
De Lage Landen	1-jan-12	189.166	5	Financial Lease	5,510%	0	0	0	0	0	0	Annuitair	0	Medische Apparatuur
De Lage Landen	1-feb-12	229.908	5	Financial Lease	5,440%	4.346	0	4.346	0	0	0	Annuitair	0	Medische Apparatuur
De Lage Landen	1-mrt-12	56.955	7	Financial Lease	5,720%	19.668	0	8.776	10.892	0	2	Annuitair	9.290	Medische Apparatuur
De Lage Landen	1-feb-12	43.750	5	Financial Lease	5,440%	827	0	827	0	0	0	Annuitair	0	Medische Apparatuur
De Lage Landen	1-apr-12	102.495	5	Financial Lease	5,010%	5.733	0	5.733	0	0	0	Annuitair	0	Medische Apparatuur
De Lage Landen	1-apr-12	103.887	5	Financial Lease	5,010%	5.809	0	5.809	0	0	0	Annuitair	0	Medische Apparatuur
Medi Lease (via DLL)	14-sep-12	698.205	5	Financial Lease	5,440%	52.310	0	52.310	0	0	0	Annuitair	0	Inventaris
Medi Lease (via DLL)	14-sep-12	190.000	5	Financial Lease	5,440%	14.233	0	14.233	0	0	0	Annuitair	0	Medische Apparatuur
De Lage Landen	1-sep-12	140.420	5	Financial Lease	4,670%	10.405	0	10.405	0	0	0	Annuitair	0	Medische Apparatuur
De Lage Landen	1-sep-12	322.490	5	Financial Lease	4,670%	23.896	0	23.896	0	0	0	Annuitair	0	Medische Apparatuur
De Lage Landen	1-jan-13	348.293	5	Financial Lease	4,670%	38.414	0	38.414	0	0	1	Annuitair	0	Medische Apparatuur
De Lage Landen	1-mrt-13	201.490	5	Financial Lease	4,550%	27.448	0	23.624	3.824	0	1	Annuitair	3.824	Medische Apparatuur
De Lage Landen	1-jan-13	144.485	5	Financial Lease	4,500%	15.900	0	15.900	0	0	1	Annuitair	0	Medische Apparatuur
De Lage Landen	1-jan-13	50.088	5	Financial Lease	4,480%	5.511	0	5.511	0	0	1	Annuitair	0	Medische Apparatuur
De Lage Landen	1-apr-13	80.113	5	Financial Lease	4,520%	11.709	0	9.467	2.242	0	1	Annuitair	2.242	Medische Apparatuur
De Lage Landen	1-jul-13	188.255	5	Financial Lease	4,300%	34.153	0	23.708	10.445	0	1	Annuitair	10.446	Medische Apparatuur
De Lage Landen	1-dec-13	30.521	5	Financial Lease	4,720%	7.694	0	4.332	3.362	0	1	Annuitair	3.361	Medische Apparatuur
Totaal		16.487.432				4.373.907	0	1.427.800	2.946.107	5.281.856			924.178	
Totaal Lanqlopende Schulden (incl. financial lease)						410.832.007	16.283.250	32.792.922	394.322.335	240.187.356			39.395.785	

Toelichting:

De financial lease is onder te verdelen in drie clusters. De lease van de energie centrale bij ABN AMRO Lease, de lease van apparatuur en inventaris van de Centrale Sterilisatie Afdeling bij Medilease en de lease van medische apparatuur bij De Lage Landen. In 2017 zijn geen nieuwe financial lease contracten afgesloten.

1.8 Toelichting op de enkelvoudige resultatenrekening

BATEN

13. Opbrengsten zorgprestaties

De specificatie is als volgt:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Wettelijk budget voor aanvaardbare kosten Wlz-zorg (exclusief subsidies)	202.024	505.567
Wettelijk budget voor aanvaardbare kosten CBT Heerlen	374.840	400.000
Opbrengsten zorgverzekeringswet (exclusief subsidies)	544.179.671	534.394.495
Opbrengsten Jeugdzorg	4.147.064	2.899.851
Opbrengsten Wmo	1.027.167	1.137.707
Overige zorgprestaties	27.548.389	26.175.852
Totaal	<u>577.479.155</u>	<u>565.513.472</u>

Toelichting:

De opbrengsten zorgverzekeringswet betreft grotendeels de DBC omzet van het ziekenhuis. Deze is gestegen als gevolg prijs stijgingen en als gevolg van uitbreiding van de contracteerruimte met verzekeraars waardoor er lagere plafondoverschrijdingen zijn.

De opbrengsten Jeugdzorg zijn gestegen als gevolg van toename van het aantal cliënten en een verzwaring van de complexiteit en duur.

Overige zorgprestaties betreft met name 1^e lijns diagnostiek en doorbelasting van medicatie naar andere zorginstellingen. De stijging is grotendeels het gevolg van in 2017 verantwoorde opbrengsten van € 0,6mln die eigenlijk betrekking hebben op 2016. Daarnaast bevat deze post de opbrengsten voor geriatrische revalidatie zorg welke in 2017 zijn gestegen met € 0,5mln.

14. Subsidies

De specificatie is als volgt:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Rijkssubsidies vanwege het Ministerie van VWS (waaronder opleidingsfonds)	668.166	635.586
Beschikbaarheidsbijdragen Opleidingen	21.701.102	21.070.068
Subsidies vanwege Provincies en gemeenten	159.345	119.971
Overige subsidies, waaronder loonkostensubsidies en EU-subsidies	5.305.045	5.140.746
Totaal Subsidies	<u>27.833.658</u>	<u>26.966.371</u>

Toelichting:

De post Rijkssubsidies vanwege het Ministerie van VWS betreft met name subsidies voor de Stageplaatsen Zorg.

De beschikbaarheidsbijdragen betreft de ontvangen beschikbaarheidsbijdrage voor Artsen in Opleidingen (AIO's) en subsidies vanuit het Fonds Ziekenhuis Opleidingen (FZO) voor Zuyderland Medisch Centrum en Zuyderland GGZ.

De post Overige subsidies betreft met name subsidie kwaliteitsimpuls, subsidies voor opleidingen en loonkostensubsidies.

15. Overige bedrijfsopbrengsten

De specificatie is als volgt :

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Overige dienstverlening	796.760	1.091.806
Overige opbrengsten	22.586.505	24.374.015
Totaal overige bedrijfsopbrengsten	<u>23.383.265</u>	<u>25.465.821</u>

Toelichting:

De overige opbrengsten bestaan uit doorbelaste materiële en personele kosten aan derden, waaronder verhuur van het vastgoed van de zorgboulevard aan BV Exploitatie Zorgboulevard, doorbelasting van personeel aan maatschappen en doorbelasting OK verrichtingen aan Obesitas kliniek.

LASTEN

16. Personeelskosten

De specificatie is als volgt :

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Lonen en salarissen	232.460.566	229.748.528
Sociale lasten	34.369.613	35.835.581
Pensioenpremie	19.279.536	19.266.636
Andere personeelskosten	8.049.065	9.158.397
Binnen Zuyderlandconcern verrekenende personeelskosten	<u>-4.269.633</u>	<u>-4.185.914</u>
Subtotaal	289.889.147	289.823.228
Personeel niet in loondienst	10.574.256	9.667.142
Totaal personeelskosten	<u><u>300.463.403</u></u>	<u><u>299.490.370</u></u>
Gemiddeld aantal personeelsleden op basis van fulltime eenheden	<u><u>4.662</u></u>	<u><u>4.747</u></u>

Toelichting:

Bij lonen en salarissen zijn de brutokosten aangegeven. De aan derden doorberekende kosten zijn opgenomen bij de bedrijfsopbrengsten (overige dienstverlening). De personele bezetting betreft alle werknemers inclusief oproepkrachten, doch exclusief stagiaires, BVP-leerlingen, specialisten in vrij beroep, consultants, alpha-hulpen, overig ingehuurd personeel, vrijwilligers en intern doorberekende personeelsleden.

De stijging van de lonen en salarissen in 2017 wordt voornamelijk veroorzaakt door cao gerelateerde stijging (ca 1,5%) en door het opnemen van een voorziening voor sociaal plan kosten (€3,5mln). Hiertegenover staat een daling van de kosten als gevolg van de daling in fte's.

De daling van fte's komt voort uit het pakket aan ombuigingsmaatregelen dat is samengesteld om de financiële resultaten bij te sturen waarbij één van de maatregelen is om personeel af te bouwen. Daarnaast vindt er nog afbouw plaats voortkomend uit de fusie implementatieplannen. Er is voor deze afbouw een voorziening opgenomen van €2,3mln. Bij de bepaling van deze voorziening is tevens rekening gehouden met verwachte interne herplaatsingen.

De andere personeelskosten zijn gedaald als gevolg van lagere reiskosten en lagere opleidingskosten.

De binnen Zuyderland concern verrekenende personeelskosten hebben betrekking op de in rekening gebrachte kosten van de ondersteunende en faciliterende organisatieonderdelen van Stichting Zuyderland Medisch Centrum aan de andere organisatieonderdelen van het Zuyderland concern.

17. Afschrijvingen op materiële en financiële vaste activa

De specificatie is als volgt :

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Afschrijvingen:		
- materiële vaste activa	54.819.365	52.917.315
- financiële vaste activa	184.836	1.039.234
Totaal afschrijvingen	<u>55.004.201</u>	<u>53.956.549</u>
Binnen Zuyderlandconcern verrekenende afschrijvingskosten	-599.352	-846.561
Intern doorberekende immateriële vaste activa	10.605	10.605
Intern doorberekende materiële vaste activa	259.094	259.094
Totaal afschrijvingen	<u>54.674.548</u>	<u>53.379.687</u>

Toelichting:

De afschrijvingen in 2017 zijn met name gestegen als gevolg van versnelde afschrijvingen op locatie Sittard als gevolg van diverse verbouwingswerkzaamheden ten behoeve van de oprichting van het borstcentrum, MDL centrum en de samenvoeging van de laboratoria. Daarnaast zijn de afschrijvingstermijnen van de nieuwbouw in Heerlen in overeenstemming gebracht met de voor het concern geldende afschrijvingstermijnen waardoor met name de installaties over een kortere resterende levensduur worden afgeschreven. Tevens hebben er in 2017 versnelde afschrijvingen plaatsgevonden van het EMS systeem en van de Kantoorflat op locatie Heerlen vanwege verwachte versnelde buitengebruikstelling.

18. Honorariumkosten vrijgevestigde medisch specialisten

De specificatie is als volgt:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Honorariumkosten vrijgevestigde medisch specialisten	79.699.940	77.780.353
Totaal honorariumkosten vrijgevestigde medisch specialisten	<u>79.699.940</u>	<u>77.780.353</u>

Toelichting:

Als gevolg van de invoering van de integrale tarieven zijn de honoraria van de vrijgevestigde medisch specialisten vanaf 1 januari 2015 onderdeel van de ziekenhuisomzet. Het ziekenhuis heeft met het MSB afspraken gemaakt over de verdeling van de ziekenhuisomzet tussen Ziekenhuis en MSB. Het deel van de ziekenhuisomzet dat bestemd is ter dekking van de honoraria voor vrijgevestigde specialisten is verantwoord als honorariumkosten. In 2017 is € 0,8mln aan honorariumkosten verantwoord met betrekking tot voorgaande jaren. De overige stijging is gerelateerd aan de stijging van de DBC omzet.

19. Overige bedrijfskosten

De specificatie is als volgt :

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Voedingsmiddelen en hotelmatige kosten	14.691.923	13.196.058
Algemene kosten	32.360.274	31.602.355
Patiënt- en bewonersgebonden kosten	110.480.167	115.937.243
Onderhoud en energiekosten:		
- Onderhoud	8.515.889	8.807.631
- Energie gas	1.160.667	2.101.566
- Energie stroom	2.566.812	2.858.963
- Energie transport en overig	1.603.051	2.106.605
Subtotaal	<u>13.846.419</u>	<u>15.874.765</u>
Huur en leasing	6.077.494	5.607.540
Dotaties en vrijval voorzieningen	407.049	1.420.610
Binnen Zuyderlandconcern verrekenende bedrijfskosten	-3.502.639	-3.433.966
Totaal bedrijfskosten	<u>174.360.687</u>	<u>180.204.605</u>

Toelichting:

Algemene kosten: De algemene kosten zijn gestegen met name als gevolg van hogere verzekeringskosten voor medische aansprakelijkheid en hogere juridische kosten.

Patiënt- en bewonersgebonden kosten: Deze post betreft met name geneesmiddelen, medische materialen en protheses. Het kostenniveau voor dure geneesmiddelen is in 2017 beïnvloed door ontvangen kortingen over 2016 voor een bedrag van €1,0mln. Daarnaast zijn de kosten voor geneesmiddelen gedaald in 2017.

Onderhoud en energiekosten: de daling in energiekosten wordt met name veroorzaakt door het afstoten van de oude ziekenhuis locaties Brunssum en Kerkrade en door het slopen en/of gedeeltelijk buiten gebruik stellen van diverse panden op locatie Heerlen. Daarnaast zijn de kosten lager door het zachte weer in 2017 (zowel minder stookkosten in de winter als minder koeling in de zomer)

Huur en leasing: de kosten in 2017 zijn gestegen met name als gevolg van de opening van de nieuw locatie Brunssum per 2 mei 2016 en door de verkoop en het gedeeltelijk terug huren van de locatie Kerkrade per 1 september 2016.

Dotaties en vrijval voorzieningen: de dotatie in 2017 betreft met name de voorziening dubieuze debiteuren voor € 383k (in 2015 bedroeg deze € 757k). Daarnaast was in 2016 een incidentele voorziening opgenomen voor de verzekering medische aansprakelijkheid voor € 664k met betrekking tot voorgaande jaren.

Binnen Zuyderland concern doorberekende bedrijfskosten: deze hebben betrekking op de doorbelaste kosten van de ondersteunende en faciliterende organisatieonderdelen aan de overige organisatie onderdelen binnen het Zuyderland concern.

20. Financiële baten en lasten

De specificatie is als volgt :

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Financiële baten		
Rentebaten	26.265	35.371
Resultaat deelnemingen	1.054.285	1.490.295
Waardeverandering financiële vaste activa en effecten	0	0
Overige opbrengsten financiële vaste activa en effecten	<u>628.543</u>	<u>37.849</u>
Subtotaal financiële baten	1.709.093	1.563.515
Financiële lasten		
Rentelasten	<u>21.856.374</u>	<u>22.849.634</u>
Subtotaal financiële lasten	21.856.374	22.849.634
Totaal financiële baten en lasten	<u><u>20.147.281</u></u>	<u><u>21.286.119</u></u>

Toelichting:

Het resultaat deelnemingen in 2017 betreft met name het positieve resultaat uit de deelnemingen in Holding ZMS BV (€ 574k), Parking Atrium BV (€ 406k) en Nederlandse Obesitas Kliniek (€ 105k).

De overige opbrengst betreft de verkoop van het voormalige ziekenhuis in Brunssum.

De daling van de rentelasten in 2017 is het gevolg van aflossingen op de leningen.

21. Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Voor een overzicht van uit collectieve middelen gefinancierde topinkomens wordt verwezen naar de geconsolideerde jaarrekening van de Stichting Zuyderland Medisch Centrum en de Stichting Zuyderland Zorg paragraaf 1.9 onderdeel 24.

22. Honoraria onafhankelijke accountant

Voor een overzicht van de accountantskosten wordt verwezen naar de geconsolideerde jaarrekening van de Stichting Zuyderland Medisch Centrum en de Stichting Zuyderland Zorg paragraaf 1.9 onderdeel 25.

23. Transacties met verbonden partijen

Van transacties met verbonden partijen is sprake wanneer een relatie bestaat tussen de instelling, haar deelnemingen en hun bestuurders en leidinggevende functionarissen. Er hebben zich geen transacties met verbonden partijen voorgedaan op niet zakelijke grondslag.

24. Vaststelling en goedkeuring jaarrekening

De Raad van Bestuur van Stichting Zuyderland Medisch Centrum heeft de jaarrekening 2017 vastgesteld op 9 mei 2018.

De Raad van Toezicht van Stichting Zuyderland Medisch Centrum heeft de jaarrekening 2017 goedgekeurd op 23 mei 2018.

25. Resultaatbestemming

Het resultaat is geheel toegevoegd aan het eigen vermogen.

26. Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum

27. Ondertekening door bestuurders en toezichthouders

Raad van Bestuur

Origineel is ondertekend door de voltallige Raad van Bestuur.

Drs. D.M.F. Jongen, voorzitter

Drs. R.E.A. Goffin, CFO

Dr. W.M. Nijdam, lid

Raad van Toezicht

Origineel is ondertekend door de voltallige Raad van Toezicht.

J.J. Verhaegen, voorzitter

L.J.P.M. Frissen, lid

Drs. W.M. Schouten MBA, lid

Drs. D.W. Voetelink RA, lid

Dr. F.F. Willems, lid

Mr. R.H.M. Jansen MPA, lid

Drs. J.H.P.M. van Lange, lid

Prof. Dr. J.M.M. Bloemer, lid

2 OVERIGE GEGEVENS

2.1 Statutaire regeling resultaatbestemming

Niet van toepassing.

2.2 Nevenvestigingen

Stichting Zuyderland Medisch Centrum heeft geen nevenvestigingen.

3   CONTROLE VERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT